

Το Κυβερνητικό Πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία

1. Δικαιοσύνη Παντού - Για μια Δημοκρατική Προοδευτική Διακυβέρνηση

Οι εκλογές της 21^{ης} Μαΐου 2023 διεξάγονται σε κλίμα παγκόσμιας αβεβαιότητας και ανασφάλειας. Ο πόλεμος στην Ουκρανία, η ενεργειακή κρίση, η κρίση ακρίβειας, η κλιματική κρίση, η πανδημία συνθέτουν ένα πολύπλοκο σκηνικό πολιτικών και κοινωνικών αδιεξόδων: είναι τα αδιέξοδα του νεοφιλελευθερισμού. Η ανεξέλεγκτη λειτουργία των αγορών όχι απλώς δεν μπορεί να δώσει λύση στο πρόβλημα, είναι το ίδιο το πρόβλημα.

Στη χώρα μας τα πράγματα είναι ακόμη χειρότερα, καθώς η Ν.Δ. και ο Κυριάκος Μητσοτάκης διαχειρίστηκαν τις παγκόσμιες κρίσεις με μοναδικό γνώμονα τα συμφέροντα της οικονομικής ελίτ.

Η κοινωνική πλειοψηφία βιώνει σήμερα από πρώτο χέρι τα αποτελέσματα της διακυβέρνησης αυτής. Οι ανισότητες αυξάνονται, το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα εργαζόμενων, μικρομεσαίων, συνταξιούχων μειώνεται δραματικά, το κοινωνικό κράτος καταρρέει. Το πρόσφατο τραγικό δυστύχημα των Τεμπών ανέδειξε επιπλέον την κατάρρευση του επιτελικού κράτους, την πλήρη απαξίωση στην οποία έφερε κρίσιμες υποδομές της χώρας και τις εκτεταμένες πελατειακές πρακτικές που συγκάλυπταν το αφήγημα των δήθεν «αρίστων».

Σε όλα αυτά έρχεται να προστεθεί μια πρωτοφανής επιχείρηση υπονόμευσης της δημοκρατίας, των θεσμών, του κράτους δικαίου. Η χώρα συγκλονίστηκε τους προηγούμενους μήνες από το σκάνδαλο των υποκλοπών και από το δίδυμο σκάνδαλο της επιχείρησης συγκάλυψης από τον ίδιο τον Κυριάκο Μητσοτάκη: Παραβίασε το Σύνταγμα, εργαλειοποίησε το Κοινοβούλιο, επιτέθηκε στις ανεξάρτητες αρχές, πλήγωσε το σώμα της Δημοκρατίας μας.

Στην πανδημική κρίση η χώρα σημείωσε αρνητικά ρεκόρ, το ΕΣΥ κατέρρευσε, ενώ οι ιδιωτικές κλινικές και τα μεγάλα συμφέροντα στο χώρο της υγείας ενισχύθηκαν οικονομικά και θεσμικά όσο ποτέ άλλοτε. Η κυβέρνηση της Ν.Δ. αξιοποίησε την έκτακτη συνθήκη ως ευκαιρία για παράνομο πλουτισμό, με 10 δισεκατομμύρια ευρώ απευθείας αναθέσεις σε διαπλεκόμενες με την ίδια εταιρίες.

Παρά τις μεγάλες δυνατότητες της ελληνικής οικονομίας, που είχαν εξασφαλιστεί από τη ρύθμιση του χρέους το 2018 και την έξοδο από τα μνημόνια από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, η κυβέρνηση της Ν.Δ. ακολούθησε μια οικονομική πολιτική προς εξασφάλιση των συμφερόντων των ολιγοπωλίων και των επιχειρηματικών κολοσσών, σημειώνοντας πανευρωπαϊκά αρνητικά ρεκόρ πληθωρισμού.

Η κρίση ακρίβειας όχι μόνο δεν αντιμετωπίζεται αλλά αντίθετα η κυβέρνηση την τροφοδοτεί με την επιδότηση της αισχροκέρδειας των μεγάλων εταιριών ενέργειας και με την άρνησή της να παρέμβει αποφασιστικά για τον έλεγχο των καρτέλ. Οι πραγματικοί

μισθοί και η αγοραστική δύναμη εργαζομένων και μικρομεσαίων μειώνεται. Η αγορά εργασίας απορρυθμίζεται.

Η ελληνική οικονομία είναι παγιδευμένη σε ένα μοντέλο που στηρίζεται στις ιδιωτικοποιήσεις, τις κρατικοδίαιτες επιχειρήσεις-φαντάσματα, την επέλαση των funds, το real estate και τις φαραωνικές τουριστικές επενδύσεις, που δεν αφήνουν βιώσιμο παραγωγικό αποτύπωμα.

Ταυτόχρονα, οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, με αποφάσεις της κυβέρνησης, προσανατολίζονται σε ελάχιστους επιχειρηματικούς ομίλους, η μικρή, η μεσαία και η νέα επιχειρηματικότητα ασφυκτιούν υπό το βάρος του νέου συσσωρευμένου χρέους, τον πληθωρισμό και τον τραπεζικό αποκλεισμό, ενώ ο αγροτικός κόσμος αγνοείται και η ύπαιθρος ερημώνει.

Την ίδια στιγμή που οι πραγματικές δυνατότητες της ελληνικής οικονομίας αναλώνονται για την ενίσχυση της κερδοφορίας των λίγων και εκλεκτών, η κυβέρνηση οικοδομεί ένα καθεστώς εξουσίας πέρα και έξω από τους κανόνες λειτουργίας της δημοκρατίας. Περιορίζει δημοκρατικά δικαιώματα και ελευθερίες, λειτουργεί με άγρια καταστολή και αυταρχισμό απέναντι στα κινήματα της νεολαίας και τις λαϊκές διεκδικήσεις, υιοθετεί τα υπαρκτά δίκτυα διαπλοκής και διαφθοράς στο εσωτερικό του κράτους, ενώ ταυτόχρονα δημιουργεί νέα, μετατρέπει τους κρατικούς μηχανισμούς σε εκτελεστικούς βραχίονες των παράνομων και αντισυνταγματικών σχεδιασμών της.

Με τον ίδιο ακριβώς καθεστωτικό τρόπο λειτουργεί ακόμα και στο πεδίο της εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής. Υιοθέτησε το δόγμα του «προβλέψιμου και δεδομένου συμμάχου» των ΗΠΑ, αποδυναμώνοντας τη διαπραγματευτική δύναμη της χώρας σε μια περίοδο γεωπολιτικών εντάσεων, ενώ προώθησε μια εξοπλιστική πολιτική 15 δισ. ευρώ, χωρίς διαφάνεια, σχεδιασμό και εμπλοκή της ελληνικής αμυντικής βιομηχανίας, με όλους τους αρχηγούς επιτελείων και αρμόδιους διευθυντές υπό παρακολούθηση από την ΕΥΠ. Παράλληλα, η κυβέρνηση αρνήθηκε να εφαρμόσει μια συγκροτημένη στρατηγική διαλόγου με σαφείς «κόκκινες γραμμές» στα ελληνοτουρκικά το 2021, φοβούμενη το πολιτικό κόστος. Ταυτόχρονα, στη διαχείριση του προσφυγικού/μεταναστευτικού προωθεί την πολιτική του ευρωπαϊού δεσμοφύλακα, που δεν διστάζει να παραβιάσει τη διεθνή νομιμότητα προκειμένου να αλιεύσει ψήφους από την ακροδεξιά.

Απέναντι σε αυτή την αβίωτη πραγματικότητα που έχει δημιουργήσει η χειρότερη κυβέρνηση της μεταπολίτευσης ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ αντιτάσσει την εναλλακτική λύση της προοδευτικής δημοκρατικής διακυβέρνησης, με ένα πρόγραμμα για την ανάταξη της ελληνικής οικονομίας και τη δημοκρατική αναδιοργάνωση της κράτους και των θεσμών.

Στο επίκεντρο του προοδευτικού μας προγράμματος έχουμε θέσει την ανάγκη για άμεση αντιμετώπιση της ακρίβειας, την ενίσχυση των εισοδημάτων των μισθωτών και τη ρύθμιση του ιδιωτικού χρέους, ώστε να επιτύχουμε μια άμεση ανακούφιση για την κοινωνική πλειοψηφία. Αυτό, όμως, σε καμία περίπτωση δεν είναι αρκετό. Αυτό που χρειάζεται σήμερα η κοινωνική πλειοψηφία είναι μια συνολικά ανταγωνιστική προς τον νεοφιλελευθερισμό στρατηγική και ένα ριζικά διαφορετικό μοντέλο ανάπτυξης, που θα

κινητοποιεί τις παραγωγικές δυνάμεις, θα αξιοποιεί τον υπαρκτό δυναμισμό, τη συλλογική ευφυΐα και τις αυξημένες δεξιότητες της ελληνικής κοινωνίας.

Στο νέο παραγωγικό μοντέλο κεντρικό ρόλο έχει η αύξηση των μισθών, που μπορεί να γίνει κινητήρας βιώσιμης ανάπτυξης, αν συνοδευτεί από τη χρηματοδότηση της μικρής και μεσαίας επιχειρηματικότητας και την υποστήριξη της έρευνας και της καινοτομίας σε όλα τα πεδία της οικονομίας, από την πρωτογενή και τη δευτερογενή παραγωγή μέχρι τις υπηρεσίες. Με τον τρόπο αυτό, η ενίσχυση της μισθωτής εργασίας αναβαθμίζει τη θέση της ελληνικής οικονομίας στον διεθνή καταμερισμό της εργασίας και την αλυσίδα παραγωγής αξίας.

Αυτό το νέο παραγωγικό μοντέλο είναι σύμφυτο με τη στρατηγική για την ενεργειακή μετάβαση στο νέο περιβάλλον της κρίσης, με μια νέα αντίληψη για τα κοινά -εκτός αγοράς- αγαθά, την περιβαλλοντική προστασία, τη ριζοσπαστική μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και των δημόσιων υπηρεσιών αλλά και την εμπέδωση της δημοκρατίας και του κοινωνικού ελέγχου της εξουσίας σε όλες τις πτυχές της κρατικής λειτουργίας. Βιώσιμη ανάπτυξη, ισχυρό κοινωνικό κράτος και δημοκρατικός κοινωνικός έλεγχος όχι απλώς δεν αναδεικνύονται σε έννοιες ασύμβατες αλλά προϋποθέτουν η μία την άλλη. Και έτσι το σύνθημά μας, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΠΑΝΤΟΥ, αποκτά σάρκα και οστά. Γίνεται ο νέος μεγάλος στόχος για την ελληνική κοινωνία.

Γι' αυτό καλούμε όλους τους πολίτες σε συστράτευση. Για να μετατρέψουμε το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ σε εφαρμοσμένη πολιτική. Πολιτική που δεν περιορίζεται στην απλή διαχείριση του υπάρχοντος αλλά διευρύνει τα όρια του εφικτού. Εφαρμοσμένη πολιτική, για να αναμετρηθούμε ευθέως με τη μιζέρια, την κοινωνία των μηδενικών προσδοκιών και της παραίτησης που επιθυμεί να οικοδομήσει η Ν.Δ. και οι παλιοί μηχανισμοί που απαξιώνουν καθημερινά τις συλλογικές μας δυνατότητες.

Γι' αυτό καλούμε τους νέους και τις νέες, τους εργαζόμενους/ες, τους επαγγελματίες και τους επιστήμονες, τους συνταξιούχους και τους αγρότες, όλους τους δημοκρατικούς πολίτες, να μετατρέψουμε μαζί αυτό το πρόγραμμα σε δύναμη κινητοποίησης, για μια άλλη πολιτική και κοινωνική προοπτική ισότητας, ελευθερίας και συλλογικής ευημερίας. Για τη νίκη στις εκλογές και την προοδευτική και δημοκρατική κυβέρνηση της Ελλάδας.

2. Πρόγραμμα των 50 ημερών - Άμεση αντιμετώπιση της κρίσης ακρίβειας

Η κρίση ακρίβειας, που ακολούθησε την πανδημική κρίση και επιτάθηκε από τη ρωσική εισβολή, αποτέλεσε πρώτη τάξεως ευκαιρία για την κυβέρνηση της Ν.Δ., ώστε να αναδιανείμει πλούτο και ισχύ υπέρ της ολιγαρχίας και των ολιγοπωλίων. Επιδότησε την αισχροκέρδεια, άφησε ανεξέλεγκτη την αγορά, ευνόησε τα καρτέλ.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ δεσμεύεται ότι, λαμβάνοντας υπόψη τις δημοσιονομικές δυνατότητες της ελληνικής οικονομίας, θα εφαρμόσει μια δέσμη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ακρίβειας και την ενίσχυση του εισοδήματος της πλειονότητας των πολιτών. Τα μέτρα αυτά δεν εξαντλούν τις παρεμβάσεις, για τις οποίες ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ δεσμεύεται, σε κάθε τομέα

δημόσιας πολιτικής, αλλά στοχεύουν στην άμεση ενίσχυση της κοινωνικής πλειοψηφίας, εντός των πρώτων 50 ημερών της προοδευτικής διακυβέρνησης:

- Αυξάνουμε τον κατώτατο μισθό στα 880 ευρώ στον ιδιωτικό τομέα
- Θεσμοθετούμε την ετήσια τιμαριθμική αναπροσαρμογή στο ύψος του πληθωρισμού του προηγούμενου έτους, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα. Στον δημόσιο τομέα οι μισθοί θα αυξηθούν άμεσα κατά 10%
- Επαναφέρουμε τη 13η σύνταξη του 2019 (πλήρης για συντάξεις έως 500 ευρώ και ποσοστιαία για τα ανώτερα κλιμάκια) και χορηγούμε την αύξηση του 7,5% για το 2023 σε όλους τους συνταξιούχους, ανεξαρτήτως της ύπαρξης προσωπικής διαφοράς.
- Αναστέλλουμε τους πλειστηριασμούς πρώτης κατοικίας για ακίνητα έως 300.000 ευρώ, μέχρι την κατάθεση συνολικού σχεδίου αντικατάστασης του πτωχευτικού νόμου της Ν.Δ. και μόνιμων μέτρων προστασίας της πρώτης κατοικίας
- Ρυθμίζουμε το ιδιωτικό χρέος σε ασφαλιστικά ταμεία και εφορία, με διαγραφή μέρους της βασικής οφειλής, για χρέη που δημιουργήθηκαν μετά το ξέσπασμα της υγειονομικής κρίσης, και με 120 δόσεις για την αποπληρωμή του υπολοίπου. Δικαίωμα ένταξης στο σχήμα θα έχουν και όσοι απώλεσαν τη ρύθμιση του 2019
- Θεσπίζουμε ανώτατο συντελεστή κέρδους στον ενεργειακό τομέα στο 5%
- Φορολογούμε άμεσα τα υπερκέρδη που έχουν συσσωρευθεί στα ταμεία των ενεργειακών εταιρειών και των διυλιστηρίων
- Μειώνουμε τις ρυθμιζόμενες χρεώσεις ρεύματος που πληρώνουν όλοι οι καταναλωτές (ΕΤΜΕΑΡ, ΥΚΩ)
- Προστατεύουμε από τις αποκοπές ρεύματος ειδικότερα τους ευάλωτους καταναλωτές, αλλά και το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας

Για τη δραστική μείωση τιμών στα καύσιμα και τα τρόφιμα:

- Μειώνουμε τον ΕΦΚ στα καύσιμα (πετρέλαιο κίνησης, θέρμανσης, βενζίνη, φυσικό αέριο) στο χαμηλότερο συντελεστή της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Καταργούμε την καταβολή του ΕΦΚ στο αγροτικό πετρέλαιο
- Μειώνουμε τον ΦΠΑ στα τρόφιμα στο 6%
- Αφαιρούμε από τη «διευρυμένη» Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων τις αρμοδιότητες νερού και απορριμμάτων, επαναφέρουμε τις μετοχές των ΕΥΔΑΠ-ΕΥΑΘ στο Δημόσιο

3. Βάζοντας την εργασία στο επίκεντρο: Μισθοί αξιοπρέπειας - δουλειές με δικαιώματα

Δέσμευση του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ είναι η τοποθέτηση της εργασίας στο επίκεντρο της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, με στόχο βιώσιμη και δίκαιη ανάπτυξη, τη μείωση των εισοδηματικών ανισοτήτων, την αναδιανομή πλούτου και ισχύος υπέρ των εργαζομένων. Στο δικό μας στρατηγικό σχέδιο, η αύξηση των μισθών, δεν είναι αποτέλεσμα της οικονομικής ανάπτυξης, αλλά προϋπόθεσή της, σε αντίθεση με ό,τι υποστηρίζει ο χρεοκοπημένος νεοφιλελευθερισμός.

- Άμεσα, καταργούμε το σύνολο των αντεργατικών ρυθμίσεων της Ν.Δ. (νόμος Χατζηδάκη, ρυθμίσεις για τις ΣΣΕ)
- Επαναφέρουμε τον καθορισμό του κατώτατου μισθού με συλλογική διαπραγμάτευση, μέσω της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας, αμέσως μετά την αύξηση του κατώτατου μισθού και την πρώτη εφαρμογή της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής
- Προσαυξάνουμε το νόμιμο ωρομίσθιο για τη μερική απασχόληση (20%)
- Ξεπαγώνουμε τις τριετίες στον ιδιωτικό τομέα
- Μειώνουμε το νόμιμο όριο των υπερωριών
- Καταργούμε την υπερεργασία, μείωση των νόμιμων χρονικά ορίων εργασίας, με ταυτόχρονη αύξηση της επιπλέον αμοιβής από 20% σε 40%
- Μειώνουμε τον εβδομαδιαίο χρόνο εργασίας από το 40ωρο στο 35ωρο, χωρίς μείωση μισθών, αρχικά πιλοτικά με παροχή κινήτρων για συμφωνίες των ενδιαφερομένων
- Κατοχυρώνουμε τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας, με πλήρη επαναφορά των αρχών της ευνοϊκότερης ρύθμισης και της επεκτασιμότητας
- Αποκαθιστούμε το συνταγματικό δικαίωμα της μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία
- Κατοχυρώνουμε την υποχρεωτική επέκταση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας και των διαιτητικών αποφάσεων, χωρίς το προαπαιτούμενο της κάλυψης ποσοστού πλέον του 50% των εργαζομένων
- Καταργούμε τη δυνατότητα των ενώσεων προσώπων να συνάπτουν επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις εργασίας
- Επαναφέρουμε τον βάσιμο λόγο απόλυσης και κατοχυρώνουμε αυστηρή προστασία από τις ομαδικές απολύσεις
- Καταργούμε την εικονική εργολαβία, με θέσπιση σαφών όρων και προϋποθέσεων, ενώ εντάσσουμε όσους εργάζονται, με όποια σχέση και μορφή εργασίας, σε έναν κλάδο στις ΣΣΕ
- Μετατρέπουμε σε αορίστου χρόνου τις συμβάσεις όσων εργάζονται με μπλοκάκια, εφόσον υποκρύπτεται σχέση εξαρτημένης εργασίας, καθώς και όσων εργάζονται με διαρκώς ανανεούμενες συμβάσεις ορισμένου χρόνου
- Θεσμοθετούμε αυστηρή προστασία από τις επισφαλείς μορφές εργασίας, με μείωση του outsourcing και του δανεισμού εργαζομένων
- Αναγνωρίζουμε τους εργαζόμενους/ες σε πλατφόρμες ως μισθωτούς
- Ρυθμίζουμε την τηλεργασία ως μισθωτή εργασία από απόσταση. Εξασφαλίζουμε αποτελεσματική προστασία των τηλεεργαζομένων, με δικαίωμα, μεταξύ άλλων, μετάβασης ή επιστροφής σε κανονική εργασία και διασφάλιση της ομαλής βαθμολογικής και μισθολογικής τους εξέλιξης στην επιχείρηση, καθώς και αποτελεσματική προστασία του δικαιώματός τους στην αποσύνδεση και των προσωπικών τους δεδομένων
- Αναβαθμίζουμε το ΣΕΠΕ σε αυτοτελή Γενική Γραμματεία, με ενισχυμένο ρόλο και 1.000 μόνιμες προσλήψεις
- Κατοχυρώνουμε και ενισχύουμε τη συλλογική αυτονομία και τη συνδικαλιστική λειτουργία και δράση. Κατοχυρώνουμε το δικαίωμα στην απεργία
- Ενισχύουμε τη ΔΥΠΑ (πρώην ΟΑΕΔ) για τη στήριξη των ανέργων και της μαθητείας, με αντιμετώπιση της υποστελέχωσης, και συνεχίζουμε τη μεταρρύθμιση του 2015-2019,

με προσανατολισμό του οργανισμού στην παροχή ευκαιριών εργασίας και την υποστήριξη των ανέργων στην αναζήτηση εργασίας αντί της τιμωρητικής λογικής

- Καθιερώνουμε το Εθνικό Σύστημα Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία (ΥΑΕ)
- Θεσπίζουμε κοινωνικές ρήτρες για τη διασφάλιση των θέσεων εργασίας και τον αποκλεισμό βλαπτικών μεταβολών των όρων εργασίας των εργαζομένων, στις χρηματοδοτήσεις επιχειρήσεων, καθώς και στα έργα και τις προμήθειες του δημοσίου
- Αυστηροποιούμε τους όρους συμμετοχής σε δημόσιους διαγωνισμούς, για επιχειρήσεις που παραβιάζουν την εργατική και κοινωνικο-ασφαλιστική νομοθεσία, με κλιμακούμενα μέτρα, έως και τον αποκλεισμό τους από τις σχετικές διαδικασίες

4. Μια οικονομία δυναμική για μια κοινωνία ισότητας

Η κυβέρνηση της Ν.Δ. όχι μόνο δεν κατάφερε να διαχειριστεί το κοινωνικό πρόβλημα της ακρίβειας και να αντιμετωπίσει τον καλπάζοντα πληθωρισμό, αλλά απέτυχε στρατηγικά να αξιοποιήσει τα δημοσιονομικά περιθώρια που προέκυψαν από την άρση των περιορισμών του Συμφώνου Σταθερότητας και την αυξημένη ρευστότητα από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα την περίοδο της πανδημίας. Οι κοινωνικές ανισότητες διευρύνονται, το ιδιωτικό χρέος εκτινάσσεται, οι δημόσιες υποδομές καταρρέουν, τα καρτέλ πολλαπλασιάζονται, οι ευρωπαϊκοί πόροι κατευθύνονται σε ελάχιστες πολύ μεγάλες επιχειρήσεις, ενώ το δόγμα της απελευθέρωσης των επιμέρους αγορών, μέσω ιδιωτικοποιήσεων και απορρύθμισης της αγοράς εργασίας, έχει αποδειχτεί οικονομικά αναποτελεσματικό και κοινωνικά ασφυκτικό.

Σε μια κρίσιμη περίοδο για την παγκόσμια οικονομία, έχουμε ανάγκη μια άλλη οικονομική πολιτική, που θα αξιοποιεί τις δυνατότητες της χώρας και τις συλλογικές μας δεξιότητες, και η οποία θα προωθήσει εργαλεία πράσινου μετασχηματισμού για όλους και όλες και όχι μόνο για λίγες μεγάλες επιχειρήσεις.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ έχει ένα κοστολογημένο και αξιόπιστο πρόγραμμα, για την καθιέρωση του αναπτυξιακού και κοινωνικού κράτους και την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου, με σκοπό η Ελλάδα να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις των χαμηλών μισθών, των κοινωνικών και περιφερειακών ανισοτήτων, την εξάρτηση από λίγους κλάδους της οικονομίας, καθώς και τη χαμηλή ποιότητα και κακή κατάσταση στην οποία βρίσκονται κοινωνικές υπηρεσίες και κρίσιμες υποδομές. Στόχος μας είναι μια δυναμική οικονομία, που δεν θα περιορίζεται στη βραχυπρόθεσμη τουριστική ανάπτυξη και τις επενδύσεις στο real estate, αλλά θα αναπτύσσει σύμμετρα το σύνολο των παραγωγικών τομέων της χώρας, τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και ειδικά την οικονομία της γνώσης, ενώ ταυτόχρονα θα αναδιανέμει τον πλούτο προς όφελος της κοινωνικής πλειοψηφίας. Βασική μας στρατηγική είναι, μέσω θεσμικών τομών, να περιορίσουμε τον ρόλο της αγοράς, ενισχύοντας τον ρόλο του αναπτυξιακού, κοινωνικού κράτους στη ρύθμισή της και στον συντονισμό των παραγωγικών, κοινωνικών και αυτοδιοικητικών φορέων για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων. Με την ανακατεύθυνση των πόρων που έχουμε στη διάθεσή μας, θέλουμε να υποστηρίξουμε τη στροφή στην καινοτομία, την ποιότητα και την υψηλή προστιθέμενη αξία, καθώς και να ενισχύσουμε την πράσινη μετάβαση για όλους και όλες, εμπλέκοντας στην παραγωγική δραστηριότητα τις χιλιάδες ελληνικές μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

των παραγωγικών κλάδων, οι οποίες παραμένουν δυστυχώς αποκλεισμένες από τη χρηματοδότηση, δημόσια και ιδιωτική, και παγιδευμένες στο γραφειοκρατικό δαίδαλο του πελατειακού και αγοραίου συστήματος που παλινόρθωσε η κυβέρνηση της Ν.Δ.

4.1 Ο προϋπολογισμός εργαλείο ισότητας και ισορροπίας - Για ένα δίκαιο φορολογικό σύστημα

Η φορολογική πολιτική, για την οποία ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ δεσμεύεται, διασφαλίζει τη δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών και στηρίζει την αποτελεσματική αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής.

- Μειώνει το επιπλέον φορολογικό βάρος για τα μικρά και μεσαία εισοδήματα, που με όρους καταναγκασμού επιβλήθηκε την εποχή των μνημονίων
- Στοχεύει στην άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων
- Λαμβάνει υπόψη την ασφυκτική πίεση στα εισοδήματα της κοινωνικής πλειοψηφίας λόγω του εκρηκτικού πληθωρισμού αλλά και τα υπερκέρδη που έχουν σωρευθεί σε συγκεκριμένα επιχειρηματικά συμφέροντα
- Βασίζεται στην αλλαγή του φορολογικού μείγματος άμεσων και έμμεσων φόρων, με αναδιανομή υπέρ των μικρών και μεσαίων εισοδημάτων μέσω παρεμβάσεων που εξασφαλίζουν την ισότιμη φορολογική μεταχείριση των εισοδημάτων, ανεξάρτητα από την πηγή τους, ώστε να σταματήσει η δυσανάλογη επιβάρυνση της εργασίας και των συντάξεων

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ δεσμεύεται, εκτός από τις φορολογικές παρεμβάσεις ενίσχυσης του εισοδήματος που προβλέπονται στο πρόγραμμα των 50 ημερών, και για τα εξής:

- Αύξηση του αφορολόγητου ορίου στα 10.000 ευρώ
- Θέσπιση αφορολόγητου στα 10.000 ευρώ για όλα τα φυσικά πρόσωπα, για εισοδήματα από την εργασία τους. Ένταξη στην ενιαία κλίμακα φορολόγησης όλων των φυσικών προσώπων, ανεξαρτήτως μορφής απασχόλησης. Ενοποίηση των κανόνων
- Δίκαιη φορολογική αντιμετώπιση της διανομής μερισμάτων: Αύξηση του συντελεστή φορολόγησης για μερίσματα άνω των 50.000 ευρώ, από το 5% στο 10%, και την προοδευτική του εξέλιξη έως 15%
- Κατάργηση τέλους επιτηδεύματος, ενός άδικου φορολογικού βάρους που επιβαρύνει οριζόντια επαγγελματίες και επιχειρήσεις

4.2 Ευρωπαϊκοί Πόροι - Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: Χρηστή διαχείριση - Δίκαιη ανάπτυξη

Στο πλαίσιο του μετασχηματισμού του αναπτυξιακού υποδείγματος, που αποτελεί την κεντρική επιδίωξή μας, οι ευρωπαϊκοί πόροι που έχει στη διάθεσή της η χώρα μας μέχρι το τέλος της δεκαετίας (ΕΣΠΑ 2021-2027, Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης/ΠΑΑ, Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας/ΤΑΑ, πόροι Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων) είναι απολύτως κρίσιμοι και η ανακατεύθυνση των κονδυλίων επιτακτική.

Οι νέες προτεραιότητες, στη βάση των οποίων θα ανακατευθυνθούν οι χρηματοδοτικοί πόροι, είναι οι εξής:

- Διεύρυνση της εγχώριας παραγωγικής βάσης και των διασυνδέσεων μεταξύ κλάδων, στη λογική της οικονομίας της γνώσης. Στοχευμένη ενίσχυση της βιομηχανίας και των νέων τεχνολογιών, με έμφαση στην πράσινη μετάβαση και την κυκλική οικονομία
- Μείωση των ανισοτήτων, ως ζήτημα δικαιοσύνης αλλά και ως μοχλός ανάπτυξης
- Ανακατεύθυνση των δανείων του ΤΑΑ μέσω της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας, προκειμένου να χρηματοδοτηθούν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ουσιαστική ενίσχυση των δημόσιων υποδομών και του κοινωνικού κράτους. Στήριξη της διαπραγματευτικής δύναμης των εργαζομένων. Επενδύσεις στη δημόσια εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση
- Ενδυνάμωση της ικανότητας του κράτους στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση ολοκληρωμένων δημόσιων πολιτικών. Το κράτος για να προωθήσει τη βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να αναβαθμιστεί, ώστε να μπορεί να λαμβάνει παραγωγικές πρωτοβουλίες, να ανακτά έδαφος από τον ιδιωτικό τομέα και να συμβιώνει ισότιμα και παραγωγικά με την κοινωνική οικονομία
- Εφαρμογή της πολυεπίπεδης και συμμετοχικής διακυβέρνησης. Υλοποίηση πολιτικών συγκράτησης του πληθυσμού στην ύπαιθρο και αντιμετώπισης της δημογραφικής κρίσης. Αξιοποίηση των διαθέσιμων κονδυλίων για την ολοκλήρωση περιφερειακών και τοπικών υποδομών και τη στήριξη της αγροτικής παραγωγής
- Στήριξη ενός πολυετούς προγράμματος επενδύσεων, που θα στοχεύει στην ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης, στην αναβάθμιση των επενδυτικών προοπτικών της οικονομίας και στη μείωση της ανεργίας

4.3 Ένα τραπεζικό σύστημα για όλους

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα επιβιώνει σήμερα χάρη στη στήριξη του Δημοσίου:

- [α] Τρεις διαδοχικές ανακεφαλαιοποιήσεις
- [β] Αναβαλλόμενος φόρος
- [γ] Εγγυήσεις Δημοσίου στις τιτλοποιήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων («Ηρακλής»)
- [δ] Μετοχές ΤΧΣ στις τράπεζες
- [ε] Επενδύσεις τραπεζών σε ομόλογα του ελληνικού δημοσίου παρέχουν ένα σημαντικό μέρος της κερδοφορίας τους

Το τραπεζικό σύστημα εισφέρει ελάχιστα στην παραγωγική λειτουργία της χώρας, με τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να παραμένουν εν πολλοίς αποκλεισμένες από τη χρηματοδότηση. Χρειάζονται τομές και δημόσια παρέμβαση, ώστε το τραπεζικό σύστημα να παίξει τον αναπτυξιακό του ρόλο. Συγκεκριμένα:

Δημόσιος Πυλώνας

- Κατάργηση του ΤΧΣ και υπαγωγή των μετοχών των τραπεζών που κατέχει στο Υπουργείο Οικονομικών ή άλλο δημόσιο φορέα
- Απόκτηση πλειοψηφικού μεριδίου και συνεπώς του management μίας συστημικής τράπεζας, μέσω των μετοχών που σήμερα κατέχει το ΤΧΣ. Η εν λόγω τράπεζα, δραστηριοποιούμενη εντός του κοινού ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου:
  - Θα αποτρέπει εναρμονισμένες πολιτικές των συστημικών τραπεζών
  - Θα χρηματοδοτεί στη βάση συγκεκριμένου αναπτυξιακού σχεδίου

- Θα κατευθύνει τα χρηματοδοτικά εργαλεία στην πραγματική οικονομία, δίνοντας έμφαση στη βιώσιμη ανάπτυξη των ΜμΕ
- Θα ασκεί πολιτική προσανατολισμένη στο δημόσιο συμφέρον, για τη διαχείριση των κόκκινων δανείων

Λειτουργία τραπεζικών ιδρυμάτων

- Σύνθεση των ΔΣ πιστωτικών ιδρυμάτων
  - Αλλαγή του νόμου για την εταιρική διακυβέρνηση, κατάργηση ρυθμίσεων εξαίρεσης που ισχύουν ακόμη για την Ελλάδα, πλήρης εναρμόνιση με το ευρωπαϊκό πλαίσιο
- Νέος κώδικας δεοντολογίας τραπεζών, με μέριμνα για την προστασία των συναλλασσόμενων
- Νομοθετικό πλαίσιο για τη διαφάνεια των τραπεζικών συναλλαγών
  - Ειδικές διατάξεις για τις συνδιαλλαγές με πολιτικά κόμματα, μέσα μαζικής ενημέρωσης, αθλητικά σωματεία
  - Διαχωρισμός κερδοσκοπικών δραστηριοτήτων των τραπεζών από τις κερδοσκοπικές δραστηριότητες εκ μέρους πελατών
- Νέο κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας για τις Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων (Servicers) στη διαχείριση των «κόκκινων δανείων»
  - Ειδικές διατάξεις για υποχρέωση πρόταξης ρύθμισης αναδιάρθρωσης στον δανειολήπτη, απαγόρευση ένταξης στον «Ηρακλή» δανείων με υποθήκη πρώτης κατοικία κ.ά.
- Σύσταση δημόσιας αρχής παρακολούθησης και ελέγχου τήρησης των θεσπισμένων κανόνων

Αναβάθμιση και πλήρης αξιοποίηση της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (EAT)

- Δυνατότητα αγοράς από την EAT μέρους των χρεών των βιώσιμων επιχειρήσεων, μέσω της έκδοσης εγγυημένων ομολόγων, ώστε να διασφαλίζεται η ρευστότητα και η βιωσιμότητά τους και να κατευθύνονται σε πιο παραγωγική λειτουργία
- Ενίσχυση των στοχευμένων χρηματοδοτήσεων, για τη στήριξη επενδυτικών σχεδίων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, για την άσκηση αντικυκλικής πολιτικής σε περιόδους ύφεσης, τη στήριξη αναπτυξιακών σχεδίων της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης κ.ά.

4.4 Ρύθμιση Ιδιωτικού Χρέους και Προστασία της Πρώτης Κατοικίας

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ στοχεύει στην απελευθέρωση της οικονομίας και κοινωνίας από το διαρκώς διογκούμενο ιδιωτικό χρέος με βιώσιμο και δίκαιο τρόπο. Για τον σκοπό αυτό θα θεσπίσει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο ρύθμισης οφειλών, με προστασία της κύριας κατοικίας, της επαγγελματικής στέγης και της αγροτικής γης. Συγκεκριμένα: Φυσικό πρόσωπο που έχει περιέλθει σε μόνιμη και γενική αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων οφειλών θα μπορεί να ρυθμίσει τις οφειλές του και έτσι να προστατεύσει την πρώτη κατοικία, την επαγγελματική στέγη, την αγροτική γη του από την αναγκαστική ρευστοποίηση. Στη ρύθμιση υπάγονται όλες οι οφειλές προς «θεσμικούς» πιστωτές. Γενικές προϋποθέσεις υπαγωγής: Η απουσία καταδολιευτικής ή απατηλής συμπεριφοράς και η υποχρέωση ειλικρίνειας (άρση τραπεζικού και φορολογικού απορρήτου). Ειδικές προϋποθέσεις: το μηνιαίο διαθέσιμο

εισόδημα του οφειλέτη να μην ξεπερνάει τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης προσαυξημένες κατά 70% και η αντικειμενική αξία τού υπό προστασία ακινήτου να μην υπερβαίνει τις 300.000 ευρώ (ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση του οφειλέτη).

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Πρώτο στάδιο: Εξωδικαστική ρύθμιση μέσα από ηλεκτρονική πλατφόρμα με υποχρεωτικότητα για τον πιστωτή, τόσο ως προς τη συμμετοχή όσο και ως προς το αποτέλεσμα της παραγόμενης ρύθμισης. Σε περίπτωση άρνησης συμμετοχής, όποια πράξη αναγκαστική εκτέλεσης επιχειρηθεί να διενεργηθεί θα είναι άκυρη.

- Εναλλακτική 1 (αφορά ήδη μεταβιβασθέντα στεγαστικά δάνεια που τα διαχειρίζονται εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων): Ρύθμιση της οφειλής με μεγάλη διαγραφή μέρους της (από 40% έως 60%) και σύντομη διάρκεια αποπληρωμής (από 5 έως 10 έτη). Δυνατότητα κρατικής επιδότησης των δόσεων (έως 50%) με βάση εισοδηματικά και κοινωνικά κριτήρια
- Εναλλακτική 2: Ρύθμιση της οφειλής με μακρόχρονη διάρκεια αποπληρωμής (από 10 έως 35 έτη) και χαμηλές δόσεις (έως τα 3/10 του διαθέσιμου εισοδήματος, με σταθερό επιτόκιο 2%). Καταβάλλεται το 100% της αντικειμενικής αξίας του προστατευόμενου ακινήτου. Για ευάλωτες κατηγορίες οφειλετών, προβλέπεται επιδότηση της αποπληρωμής των δόσεων. Τα ισχύοντα όρια ευαλωτότητας διευρύνονται κατά 50%

Δεύτερο στάδιο: Δικαστική προσφυγή

- Για τον οφειλέτη, εάν δεν συμμετείχαν οι δανειστές στο εξωδικαστικό στάδιο, ή θεωρεί ότι εσφαλμένως απορρίφθηκε η αίτηση ρύθμισης στον εξωδικαστικό, ή κρίνει τη ρύθμιση ως μη βιώσιμη
- Για τον πιστωτή, αν διαφωνεί με την απόφαση υπαγωγής του οφειλέτη στον εξωδικαστικό, λόγω μη τήρησης των προϋποθέσεων του νόμου

Συγχρόνως, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ δεσμεύεται ότι θα προχωρήσει σε:

- Επιβολή φορολογίας στις Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων
- Πρόγραμμα επιδότησης δόσεων δανείων ενήμερων δανειοληπτών με εισοδηματικά κριτήρια, λόγω υπέρμετρης αύξησης των επιτοκίων
- Αναμόρφωση του πλαισίου λειτουργίας των Εταιρειών Διαχείρισης Απαιτήσεων
- Θεσμικές παρεμβάσεις:
  - Διορισμός Υφυπουργού και ίδρυση ειδικής διοικητικής δομής στο Υπουργείο Οικονομικών για θέματα Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους και Στεγαστικής Πολιτικής
  - Σύσταση Δημόσιας Εποπτικής Αρχής για τη διαχείριση του ιδιωτικού χρέους
  - Δημιουργία Ειδικού Ταμείου Αναδιάρθρωσεων Οφειλών και Στεγαστικής Πολιτικής στην Αναπτυξιακή Τράπεζα που θα επιδοτεί στοχευμένα: α) τις ρυθμίσεις κόκκινων δανείων, β) τις δόσεις δανείων ενήμερων δανειοληπτών, γ) τις δόσεις χαμηλότοκων στεγαστικών δανείων σε νέα ζευγάρια

- Υποχρέωση διαφάνειας: Κατάθεση στη Δημόσια Εποπτική Αρχή από τις Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων του συνόλου των πληροφοριών των τιτλοποιήσεων και αγορών πακέτων δανείων

4.5 Περιβάλλον και κλιματική κρίση

Η προστασία του περιβάλλοντος και η αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης αποτελούν κεντρικό στοιχείο της προγραμματικής πρότασης του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ και οι συναφείς δημόσιες πολιτικές διατρέχουν οριζόντια την προτεινόμενη κυβερνητική πολιτική. Καταστατική αρχή μας είναι ότι δεν νοείται βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς συγκροτημένη πολιτική για το περιβάλλον και χωρίς διαφάνεια και ισότητα στην εφαρμογή των κανόνων.

- Η Πολιτεία, μέσω του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ανακτά το συντονισμό και την υλοποίηση της περιβαλλοντικής και κλιματικής πολιτικής, ιδίως σε θέματα χωροταξίας/πολεοδομίας, προστασίας της βιοποικιλότητας, περιβαλλοντικής αδειοδότησης, επιθεώρησης και ελέγχου και Κλιματικής Ανθεκτικότητας και Προσαρμογής
- Κατοχυρώνουμε τον δημόσιο χαρακτήρα όλων των υπηρεσιών νερού και γενικά της διαχείρισης υδατικών πόρων
- Καταργούμε τον αντιπεριβαλλοντικό ν.4685/2020 και όλες τις ρυθμίσεις που κατακερματίζουν το καθεστώς προστασίας προστατευόμενων περιοχών (π.χ. άρθρο 218 ν.4782/2021). Επανασυστήνουμε τους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών με μόνιμο προσωπικό, πόρους, συμμετοχική διακυβέρνηση
- Ολοκληρώνουμε τους Δασικούς Χάρτες, το Κτηματολόγιο και τα Προεδρικά Διατάγματα των περιοχών Natura 2000, χωρίς κενά και εξαιρέσεις, για να ισχύουν και να εφαρμόζονται οι ίδιοι κανόνες για όλους
- Επεκτείνουμε το Εθνικό Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών, ώστε τουλάχιστον το 30% της χερσαίας έκτασης και το 30% της θαλάσσιας έκτασης να εντάσσονται σε καθεστώς προστασίας. Τουλάχιστον 10% των χερσαίων και 10% των θαλάσσιων εκτάσεων θα εντάσσονται σε καθεστώς αυστηρής προστασίας
- Εκπονούμε Πρόγραμμα Αποκατάστασης Οικοσυστημάτων, με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και το νέο ΕΣΠΑ, για την προστασία της βιοποικιλότητας και την ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας
- Ολοκληρώνουμε τα Περιφερειακά Σχέδια Προσαρμογής στην Κλιματική Κρίση και τα Σχέδια Ασφάλειας Νερού σε όλη τη χώρα. Εκπονούμε Σχέδια Διαχείρισης Ξηρασίας
- Ολοκληρώνουμε την αναθεώρηση των Σχεδίων Λεκανών Απορροής Ποταμού και των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας και χαράσσουμε νέα υδατική πολιτική, προσανατολισμένη στις νέες ανάγκες της πράσινης μετάβασης
- Κατοχυρώνουμε, χρηματοδοτούμε και διασφαλίζουμε την πρόσβαση σε καθαρό πόσιμο νερό και υποδομές αποχέτευσης για όλους. Εφαρμόζουμε και εποπτεύουμε πολιτικές τιμολόγησης για τις υπηρεσίες νερού, που θα είναι κοινωνικά δίκαιες, διαφανείς και βιώσιμες, με υποχρεωτικό πλαφόν απέναντι σε υπέρογκες αυξήσεις
- Εκπονούμε και εφαρμόζουμε, σε συνεργασία με την Αυτοδιοίκηση, ολοκληρωμένα σχέδια για τη βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας και τη μείωση της αέριας ρύπανσης, με έμφαση στα μεγάλα αστικά κέντρα και τις μητροπολιτικές περιοχές (Αθήνα-Θεσσαλονίκη)

- Ολοκληρώνουμε τα χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια σε όλη τη χώρα, με αποτύπωση του σχεδίου παραγωγικής ανασυγκρότησης και αποκλεισμό εξαιρέσεων και αποσπασματικών εξυπηρετήσεων. Με την ολοκλήρωση του σχεδιασμού, καταργούμε την εκτός σχεδίου δόμηση, εφόσον θα υπάρχουν παντού προβλέψεις για τις χρήσεις γης και τους όρους αυτών, και αναθεωρείται όλο το πλαίσιο του χωροταξικού σχεδιασμού, με κατάργηση των ad hoc εξαιρέσεων και επιμέρους αποσπασματικών ειδικών εργαλείων
- Κωδικοποιούμε την πολεοδομική νομοθεσία και συστήνουμε παρατηρητήρια δόμησης με ψηφιακές υποδομές, ώστε να αποκλείεται κάθε αυθαιρεσία
- Ολοκληρώνουμε τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό
- Προωθούμε την Κυκλική Οικονομία, τη διαχείριση απορριμμάτων και την ανακύκλωση, με ενίσχυση του ρόλου και της ευθύνης των ΟΤΑ, διαφανή τιμολογιακή πολιτική, κινητροδότηση της υποχρεωτικής πλήρους διαλογής στην πηγή, κατάργηση του τέλους ταφής, ενίσχυση πολιτικών πρόληψης. Αναθεωρούμε τον Εθνικό Σχεδιασμό Διαχείρισης Αποβλήτων και τους Περιφερειακούς Σχεδιασμούς, με βάση τις αρχές της πρόληψης και της διαλογής στην πηγή, ενισχύουμε τους Δήμους για να ανταποκριθούν στις νέες υποχρεώσεις, ακυρώνουμε τη στρατηγική καύσης και διαφυλάσσουμε τον δημόσιο χαρακτήρα στη διαχείριση απορριμμάτων
- Διακόπτουμε τις διαδικασίες και προσπάθειες ιδιωτικοποίησης στη διαχείριση νερού, αποχέτευσης και διαχείρισης απορριμμάτων που βρίσκονται σε εξέλιξη (π.χ. Διαγωνισμοί ΣΔΙΤ)
- Αποκαθιστούμε τη διαφάνεια και τους ευρωπαϊκούς κανόνες στην ανακύκλωση και αποδίδουμε όλους τους πόρους στην πραγματική ανακύκλωση και τους Δήμους
- Ενισχύουμε, με εξειδικευμένο προσωπικό, υποδομές και εκπαίδευση, όλες τις υπηρεσίες περιβάλλοντος, και ιδιαίτερα αυτές που είναι επιφορτισμένες με τον έλεγχο τήρησης της δασικής, περιβαλλοντικής και πολεοδομικής νομοθεσίας
- Αποκαθιστούμε του ευρωπαϊκό κερτημένο στον περιβαλλοντικό έλεγχο και το πλαίσιο αδειοδοτήσεων, μεταξύ άλλων και στον τομέα των εξορύξεων χρυσού

4.6 Ενεργειακή δημοκρατία και δίκαιη πράσινη μετάβαση

Εκτός από τα άμεσα μέτρα που αναφέρονται στο πρόγραμμα των 50 ημέρων, για την αντιμετώπιση της ακρίβειας και την ανάσχεση της ενεργειακής φτώχειας, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ προτείνει μια ενεργειακή και κλιματική πολιτική συνολικά διαφορετική από την εφαρμοζόμενη σήμερα.

Η πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ έχει στόχο την εξασφάλιση της πρόσβασης σε καθαρή ενέργεια για όλες/όλους, τη μείωση της ενεργειακής φτώχειας, την ενεργειακή ασφάλεια της χώρας αλλά και την επιτάχυνση της πορείας προς την κλιματική ουδετερότητα, με την Πολιτεία να αναλαμβάνει την ευθύνη για την πράσινη ενεργειακή μετάβαση χωρίς αποκλεισμούς.

- Ανακτούμε τον δημόσιο έλεγχο στη ΔΕΗ και την αξιοποιούμε για τη μείωση του κόστους ρεύματος, την αλλαγή ενεργειακού μείγματος και το σπάσιμο του καρτέλ ενέργειας
- Ενισχύουμε τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας και τον εποπτικό και ελεγκτικό ρόλο της Πολιτείας στον ενεργειακό τομέα, και ιδίως στις υποδομές, που αποτελούν φυσικά μονοπώλια

- Αναθεωρούμε τη λειτουργία της αγοράς ενέργειας (Targetmodel) με στόχο: α) την αποσύνδεση της τιμής ηλεκτρικής ενέργειας από τις τιμές φυσικού αερίου ή άλλων ακραίων τιμών καυσίμων, β) τον έλεγχο του ποσοστού κέρδους, γ) τη μείωση ρυθμιζόμενων χρεώσεων τιμολογίων ηλεκτρικού ρεύματος και δ) δεσμευτικό ποσοστό για διμερή και προθεσμιακά συμβόλαια
- Εφαρμόζουμε αυστηρούς ελέγχους στη λιανική αγορά ηλεκτρισμού και αυστηροποιούμε τις κυρώσεις για έλλειψη διαφάνειας και ορθής ενημέρωσης των καταναλωτών
- Αναθεωρούμε τον Κλιματικό Νόμο, με νέο στόχο κλιματικής ουδετερότητας έως το 2045, την καθιέρωση συμμετοχικής διακυβέρνησης και διεπιστημονικής αξιολόγησης προόδου και πρότασης μέτρων, καθώς και με ειδικές προβλέψεις για την εργασιακή μετάβαση πληττόμενων κλάδων και την πρόσβαση σε καθαρή και προσιτή ενέργεια
- Εκπονούμε νέο εθνικό σχεδιασμό για την Ενέργεια και το Κλίμα, με στόχο την ομαλή απεξάρτηση της χώρας από όλα τα ορυκτά καύσιμα (και από το φυσικό αέριο) με ενεργειακή ασφάλεια και όχι με μονομερή παύση του λιγνίτη και με έμφαση στα έξυπνα δίκτυα, σε νέες τεχνολογίες, αποθήκευση ενέργειας, ηλεκτροκίνηση για τις δημόσιες μεταφορές, τους εμπορικούς στόλους, και τα νοικοκυριά
- Απεμπλεκόμαστε από την πολιτική εξόρυξης υδρογονανθράκων, με μη ανανέωση αδειών έρευνας και εκμετάλλευσης και μη παραχώρηση νέων περιοχών
- Ολοκληρώνουμε το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ, με ενισχυμένα κριτήρια για την προστασία της βιοποικιλότητας, με ελάχιστες ζώνες αποκλεισμού με βάση τις περιοχές του δικτύου Natura 2000, τις περιοχές που ικανοποιούν τα κριτήρια των «Περιοχών Άνευ Δρόμων», τα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Καθορισμός περιοχών προτεραιότητας για την ανάπτυξη των ΑΠΕ, με κριτήριο και το κόστος ανάπτυξης δικτύων και υποδομών αποθήκευσης και με την προτεραιοποίηση έργων αυτοπαραγωγής και ενεργειακών κοινοτήτων.
- Ολοκληρώνουμε τα Σχέδια Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων, προωθούμε τον εξηλεκτρισμό στις μεταφορές και τις πράσινες δημόσιες μεταφορές. Σχεδιάζουμε νέα προγράμματα προώθησης της ηλεκτροκίνησης, με ισχυρά κίνητρα για μικρά και μεσαία εισοδήματα
- Για τις λιγνιτικές περιοχές, δεσμευόμαστε για τον καταλυτικό ρόλο της πολιτείας, που θα εγγυάται τη δίκαιη μετάβαση, συμμετοχικές διαδικασίες, αύξηση των διαθέσιμων πόρων, επαναπόδοση των εκτάσεων, εκτεταμένο πρόγραμμα δημοσίων έργων και εξοικονόμησης ενέργειας, στήριξη των ανέργων και των ΜμΕ, υλοποίηση επενδυτικών προτάσεων που αφορούν στην παραγωγική βάση της περιοχής, με έμφαση στον πρωτογενή τομέα
- Προωθούμε τις ενεργειακές κοινότητες και την αυτοπαραγωγή/αυτοκατανάλωση, με στόχο τουλάχιστον το 50% των νέων αδειών να αφορά ενεργειακές κοινότητες και αυτοπαραγωγή
- Προωθούμε Εμβληματικές Παρεμβάσεις για την εξοικονόμηση ενέργειας σε κατοικίες, δημόσια κτίρια, μικρομεσαίες επιχειρήσεις, επαγγελματική στέγη, τουρισμό, με προϋπολογισμό τουλάχιστον 1,5 δισ. ευρώ τον χρόνο
- Εξασφαλίζουμε προτυποποίηση των τιμολογίων και διαφάνεια στον υπολογισμό των χρεώσεων, καθώς και ενδελεχή ενημέρωση των καταναλωτών για τις διαθέσιμες επιλογές
- Αναθεωρούμε το πλαίσιο ανάπτυξης των θαλάσσιων ΑΠΕ, με στόχο την προώθηση της καινοτομίας και τη συμβατότητα με το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό

- Επιταχύνουμε την αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας, με κριτήρια την ενεργειακή ασφάλεια και το κόστος, προωθώντας και υποδομές υπό δημόσιο έλεγχο ή/και με πρωτοβουλία της ΔΕΗ που θα λειτουργεί σε αυτό το πλαίσιο
- Διαφυλάσσουμε και αποκαθιστάμε τον δημόσιο έλεγχο στα ΕΛΠΕ και προωθούμε τον στρατηγικό αναπροσανατολισμό τους στην κατεύθυνση εξυπηρέτησης της ενεργειακής μετάβασης
- Στηρίζουμε αυστηρούς ελέγχους και προληπτική εποπτεία στο Ελληνικού Χρηματιστηρίου Ενέργειας, για τον εντοπισμό και επιβολή προστίμων σε καταχρηστικές συμπεριφορές από ισχυρούς παίκτες

4.7 Ψηφιακή Πολιτική

Για τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ η ψηφιακή μετάβαση οφείλει να είναι δίκαιη και συμπεριληπτική και όχι να δημιουργεί νέες ανισότητες. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να υλοποιηθεί με όρους που θα θέτουν αναπτυξιακό πρόσημο υψηλής προστιθέμενης αξίας στη χώρα. Η Ελλάδα δεν πρέπει να λειτουργεί μόνο ως καταναλωτής έτοιμων ψηφιακών υπηρεσιών και λύσεων, αλλά πρέπει να αναπτύξει περαιτέρω τον κλάδο της τεχνολογίας πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, με υποστήριξη της καινοτομίας και της έρευνας. Μια προοδευτική κυβέρνηση με κορμό τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ θα επιταχύνει τον ψηφιακό μετασχηματισμό κράτους και οικονομίας, με έμφαση στις υποδομές, ώστε να υπηρετείται η κοινωνική πλειοψηφία, χωρίς ταυτόχρονα να τίθενται σε κίνδυνο η ιδιωτικότητα και οι ελευθερίες των πολιτών.

Οι στρατηγικές παρέμβασης στους διάφορους τομείς της ψηφιακής μετάβασης θα πρέπει να περιλαμβάνουν τους εξής στόχους:

- Την ενδυνάμωση της δημοκρατίας, με ενίσχυση της διαφάνειας, της λογοδοσίας, της δικαιοσύνης και της συμμετοχής των πολιτών στις αποφάσεις
- Τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών που παρέχονται στον πολίτη, σε ό,τι αφορά την υγεία, την πρόνοια, την κοινωνική ασφάλιση αλλά και όλους τους τομείς ευθύνης του δημοσίου
- Τη δημιουργία και προστασία ενός δημόσιου ψηφιακού χώρου, δημόσιων ψηφιακών αγαθών και υποδομών
- Την ενίσχυση της οικονομίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης, βοηθώντας τις εταιρίες όλων των κλάδων να κάνουν το ψηφιακό άλμα, αλλά και με στόχο τη μεγέθυνση του κλάδου της πληροφορικής, ιδιαίτερα με την ενίσχυση καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών. Βασικό εργαλείο σε αυτή την κατεύθυνση είναι η δημιουργία μίας ψηφιακής οικονομίας που θα βασίζεται στην ανοιχτότητα και τα κοινά, επιτρέποντας και σε μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις να αναπτυχθούν

Οι τομείς προτεραιότητας για την επίτευξη των παραπάνω στόχων είναι οι εξής:

- Διοικητική αναδιάρθρωση των υπηρεσιών του δημόσιου τομέα, με βασικό άξονα την ενίσχυση των ανθρώπινων πόρων. Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, δημιουργία του κατάλληλου πλαισίου κινήτρων για προσέλκυση ικανών στελεχών, ώστε ο δημόσιος τομέας να αποτελέσει τον οδηγό για την ψηφιακή μετάβαση και οι ψηφιακές υπηρεσίες που υλοποιούνται να έχουν προοπτική με συνεχή επικαιροποίηση και συντήρηση

- Η θεσμική και οργανωτική υποστήριξη της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, της διαφάνειας στη λειτουργία του δημοσίου, της λογοδοσίας και της συμμετοχής των πολιτών
- Η υιοθέτηση ανοιχτών προτύπων, τεχνολογιών και κώδικα για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που θα υποστηρίζει την καινοτομία, την ανάπτυξη και τις μικρές επιχειρήσεις. Οι ανοιχτές τεχνολογίες μειώνουν την εξάρτηση του δημοσίου από συγκεκριμένους προμηθευτές, ενισχύουν την εγχώρια προστιθέμενη αξία στις λύσεις πληροφορικής, επιτρέπουν τον εις βάθος έλεγχο του λογισμικού που παραλαμβάνεται και επιτρέπουν στους πολίτες ή σε οργανώσεις πολιτών να επικοινωνούν με τα συστήματα του δημοσίου και να επεξεργάζονται εύκολα τα δεδομένα που αυτό διαθέτει
- Συμπερίληψη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του κλάδου στα ευρωπαϊκά αναπτυξιακά εργαλεία ψηφιακής μετάβασης στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
- Ψηφιακές δεξιότητες για όλους και όλες σε συνεργασία με τα πανεπιστήμια και τους κοινωνικούς εταίρους, με σταθερές διά ζώσης δομές, στις οποίες θα παρέχονται στοχευμένες δεξιότητες ανά ηλικιακή ομάδα και κατηγορία, αλλά και κίνητρα σε επιχειρήσεις ώστε να επανακαταρτίσουν το δυναμικό τους
- Ενδυνάμωση των ευρυζωνικών δικτυακών υποδομών, ώστε να μειωθεί περαιτέρω το κόστος σύνδεσης στο διαδίκτυο για τους πολίτες
- Προώθηση εμβληματικών έργων ψηφιακής μετάβασης, στους νευραλγικούς τομείς της υγείας, της παιδείας, της δικαιοσύνης και του περιβάλλοντος, αλλά και έργων που θα ενισχύσουν τη διαλειτουργικότητα, τη διαφάνεια, τη διαβούλευση και τη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη των αποφάσεων. Ενδεικτικά αναφέρονται:
  - Ενίσχυση του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης/ΓΓΠΣΔΔ
  - Συγχώνευση βασικών μητρώων του Δημοσίου
  - Διαύγεια 2.0 – Θα αναβαθμιστεί ώστε να αποδίδει άμεσα πληροφορία για τη ροή του χρήματος και να παρέχει χρήσιμα στατιστικά στοιχεία για τις δαπάνες δημοσίων οργανισμών και των ΟΤΑ
  - OpenGov 2.0 – Αναβάθμιση με ψηφιοποίηση, αυτοματοποίηση και απλοποίηση των διαδικασιών
  - Ενίσχυση δικαιώματος πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα
  - Ενίσχυση των δημόσιων υποδομών ψηφιακής εκπαίδευσης (σύγχρονης και ασύγχρονης) και προώθηση των ανοικτών τεχνολογιών
  - Ελεύθερη πρόσβαση σε πόρους διά βίου μάθησης και επανακατάρτισης και χάραξη εθνικής στρατηγικής για τον ψηφιακό εγγραμματισμό
  - Ελεύθερη/καθολική πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες τηλεϊατρικής πρωτοβάθμιας υγείας για τους κατοίκους ακριτικών περιοχών, χωρίς υποκατάσταση των υφιστάμενων δημόσιων υπηρεσιών υγείας
  - Υλοποίηση του ηλεκτρονικού φακέλου ασθενούς, που να παρέχει πλήρη πρόσβαση στον πολίτη και μηχανισμούς υποστήριξης των δικαιωμάτων του στην ιδιωτικότητα, με βάση το Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων
  - Πλήρης ψηφιοποίηση του δημόσιου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και επιτάχυνση των διαδικασιών συνταξιοδότησης

4.8 Υποδομές και μεταφορές: Ασφαλείς - Δημόσιες - Αξιοπίστεες - Πράσινες

Το τραγικό δυστύχημα των Τεμπών ανέδειξε τις καταστροφικές συνέπειες της πολιτικής της Ν.Δ. στις μεταφορές και τις υποδομές. Η τραγωδία αυτή είναι ανάγκη να αποτελέσει σημείο τομής για την ανασυγκρότηση των δημόσιων υποδομών και μεταφορών, με γνώμονα την ασφάλεια των πολιτών και τη δημιουργία αξιόπιστων και καθολικά προσβάσιμων υπηρεσιών.

Το πρόγραμμά μας για τις υποδομές και τις μεταφορές κινείται στο ακόλουθο πλαίσιο:

- Εξυπηρετεί τους στόχους μιας συνεκτικής αναπτυξιακής στρατηγικής, προσανατολισμένης και στον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας
- Οδηγεί στη δημιουργία ενός νέου αποθέματος υποδομών, στα πρότυπα του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών (2019) που χρηματοδοτήθηκε από την Ε.Ε. και υλοποιήθηκε σε συνεργασία με την ΕΤΕπ και την Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (EC SRSS). Κάτι που εξασφαλίζει τη δυνατότητα χρηματοδότησης των έργων
- Κινητοποιεί πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
- Μεγιστοποιεί το αναπτυξιακό αποτύπωμά του στο ΑΕΠ, τους μισθούς και την απασχόληση, με ενδογενή χαρακτηριστικά, κινητοποιώντας εγχώριους πόρους
- Οδηγεί στη σταδιακή απανθρακοποίηση των μεταφορών
- Διαφυλάττει τον δημόσιο χαρακτήρα εταιριών και την ανεμπόδιστη πρόσβαση σε βασικά δημόσια αγαθά και υπηρεσίες (π.χ. νερό, συγκοινωνίες)

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ δεσμεύεται στο πλαίσιο αυτό για:

- Ανάταξη του σιδηροδρομικού δικτύου
- Άμεσες αξιοκρατικές προσλήψεις σε ΟΣΕ και θυγατρικές
- Ενίσχυση της Ρυθμιστικής Αρχής Σιδηροδρόμων με εξειδικευμένο προσωπικό και οικονομικούς πόρους
- Επανεξέταση και έλεγχο υλοποίησης του επενδυτικού πλάνου της Hellenic Train, καθώς και της σύμβασης υπηρεσιών οικονομικού συμφέροντος (Υ.Ο.Σ.)
- Ολοκλήρωση των έργων διασύνδεσης των κύριων εμπορικών λιμένων με το δίκτυο
- Άμεση προμήθεια νέων λεωφορείων για Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- Δημιουργία κινήτρων για αύξηση χρήσης αστικών συγκοινωνιών
- Μείωση τιμής μηνιαίας κάρτας απεριόριστων διαδρομών (από 27 ευρώ σε 10 ευρώ). Εφαρμογή ευέλικτων τιμολογιακών πολιτικών για ανάπηρα άτομα, φοιτητές, ανέργους κ.ά.
- Κανονιστική ρύθμιση, ώστε ο ΟΑΣΑ (ως βασικός φορέας τεχνογνωσίας αστικών συγκοινωνιών της χώρας) να δύναται να συστήνει από κοινού εταιρείες με δήμους/περιφέρειες για την παροχή αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών
- Απένταξη δημόσιων αστικών συγκοινωνιών από την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε.
- Πλήρη ενεργοποίηση του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου ν.4530/2018 για τη λειτουργία των ταξί στη χώρα, με προστασία για τον μικροϊδιοκτήτη-εργαζόμενο και μακριά από καταχρηστικές λογικές που επικρατούν στις ψηφιακές πλατφόρμες του διαμοιρασμού. Δημιουργία δημόσιας εφαρμογής κράτησης ταξί, χωρίς χρεώσεις για τους χρήστες και τους οδηγούς (στα πρότυπα της Γαλλίας/Le Taxi και της

Καταλονίας). Ορθή λειτουργία της ψηφιακής πλατφόρμας για τις συμβάσεις των Ε.Ι.Χ. και δημιουργία μητρώου για τα ενοικιαζόμενα με οδηγό

- Γενναία ενίσχυση τεχνικών ΜμΕ (μέσω Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας), ώστε να αντεπεξέλθουν στη συγκυρία
- Αλλαγές του βασικού νομοθετικού πλαισίου δημοσίων συμβάσεων, ώστε να προστατευτεί η πρόσβαση όλων στη δημοπράτηση δημοσίων έργων
- Ανάπτυξη μηχανισμού έγκαιρης πρόβλεψης αναγκών, σε τεχνικές και μη ειδικότητες, αλλά και σε ανειδίκευτο προσωπικό
- Τέλος στην «πακετοποίηση» έργων που επιχειρεί η κυβέρνηση Μητσοτάκη
- Διαφύλαξη του δημοσίου χαρακτήρα των ΕΥΔΑΠ και ΕΥΑΘ (απόσπασή τους από το Υπερταμείο - εφαρμογή απόφασης ΣΤΕ), και των δικτύων/ταμειωτήρων/φραγμάτων κ.ά.
- Εκπόνηση αντιπλημμυρικών έργων, ώστε να προστατευτούν η ανθρώπινη ζωή, η περιουσία και οι υποδομές, προωθώντας και λύσεις που βασίζονται στη φύση (nature-based solutions)
- Επανεξέταση του ρυθμιστικού πλαισίου πολιτικής αεροπορίας, με κύρια χαρακτηριστικά την ασφάλεια των επιβατών, των χρηστών του εναέριου χώρου και των αεροδρομίων της χώρας
- Εκσυγχρονισμός περιφερειακών αεροδρομίων που ανήκουν στο δημόσιο
- Αναδιοργάνωση σε έναν σύγχρονο/κύριο φορέα υλοποίησης κτιριακών έργων του δημοσίου και υλοποίησης δημοσίων έργων αντιμετώπισης του στεγαστικού προβλήματος (κατά τον σκοπό του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας)
- Πρόβλεψη αναλογικής χρέωσης διοδίων σε όλες τις μελλοντικές παραχωρήσεις, με ειδική μέριμνα για μόνιμους κατοίκους

4.9 Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ πιστεύει στις δυνατότητες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Για τον λόγο αυτό σχεδιάζει την ολόπλευρη στήριξή τους, με έμφαση στην ενίσχυση της καινοτομίας, του πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού και των εξαγωγών. Το μέλλον της χώρας συνδέεται άρρηκτα με την ανάδυση ενός νέου χάρτη μικρής και μεσαίας επιχειρηματικότητας, με το βλέμμα στραμμένο στην οικολογική μετάβαση, την αγροτική παραγωγή και την κοινωνική οικονομία. Στο πλαίσιο αυτό, δεσμευόμαστε για:

- Ενεργοποίηση της Αναπτυξιακής Τράπεζας και του Ταμείου των Μικροπιστώσεων: Κάλυψη κενού χρηματοδότησης και διεύρυνση ωφελούμενων επιχειρήσεων, βελτίωση όρων δανειοδότησης και στόχευσης των εργαλείων
- Χρηματοδοτικά και φορολογικά κίνητρα για τον εκσυγχρονισμό και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ (ψηφιακός μετασχηματισμός, πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, δικτύωση και ανάπτυξη συνεργειών, περιβαλλοντική βιωσιμότητα, έρευνα και τεχνολογική καινοτομία, ενδο-επιχειρησιακή κατάρτιση και επανεκπαίδευση στις νέες τεχνολογίες κ.ά.)
- Δημιουργία ειδικού επαγγελματικού λογαριασμού, που θα χρησιμοποιείται για τις πληρωμές μισθοδοσίας προσωπικού, προμηθευτών, Δημοσίου και Ασφαλιστικών Ταμείων, χωρίς δυνατότητα κατάσχεσης από οποιοδήποτε δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα ή επιχείρηση
- Ειδικά προγράμματα στήριξης του ενεργειακού κόστους των ΜμΕ

- Στήριξη των τοπικών επιχειρήσεων μέσω της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας, θεσμικών διευκολύνσεων και άλλων κινήτρων, για ενεργή συμμετοχή στην παραγωγή ενέργειας, μέσω π.χ. των ενεργειακών κοινοτήτων
- Εξειδικευμένο σχέδιο πράσινης μετάβασης των ΜμΕ και προώθησης της κυκλικής οικονομίας
- Υλοποίηση δράσεων ψηφιακής μετάβασης των επιχειρήσεων, μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης: α) κεντρική πλατφόρμα ηλεκτρονικού εμπορίου υπό τη διαχείριση της ΚΕΕΕ, β) ολοκλήρωση του e-GEMH - ψηφιακές υπογραφές σε επιχειρήσεις, γ) cloud υπηρεσίες στις επιχειρήσεις, δ) τεχνολογίες επαυξημένης/εικονικής πραγματικότητας και παροχή πρόσβασης σε κεντρικά υπολογιστικά συστήματα, ε) Ασφάλεια δεδομένων σε B2B και B2C υπηρεσίες - υπηρεσίες κυβερνοασφάλειας

4.10 Βιομηχανική πολιτική

Η χώρα μας έχει τις δυνατότητες να πρωταγωνιστήσει στη νέα βιομηχανική εποχή με προϋποθέσεις, χωρίς φαραωνικές επενδύσεις μεγάλου περιβαλλοντικού κόστους και αμφίβολης οικονομικής αποτελεσματικότητας, με συγκεκριμένο σχέδιο στήριξης βιομηχανικών κλάδων, που θα αξιοποιούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας μας και θα αναβαθμίζουν τη θέση της στον διεθνή καταμερισμό, με την υλοποίηση ολοκληρωμένων δημόσιων πολιτικών για τη βιομηχανική παραγωγή, ως θωράκιση της οικονομίας μας σε μια διεθνή συγκυρία με μεγάλες προκλήσεις. Με άμεσες επενδύσεις που πρέπει να υλοποιούνται με συγκεκριμένους αναπτυξιακούς στόχους και σαφείς ρυθμιστικούς κανόνες.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ δεσμεύεται σε μια δέσμη συγκεκριμένων μέτρων ενίσχυσης της βιομηχανίας μέσα από:

- Ειδικά προγράμματα στήριξης του ενεργειακού κόστους της βιομηχανίας, με ολοκληρωμένα και στοχευμένα μέτρα για τον εκσυγχρονισμό και την απανθρακοποίηση των ενεργοβόρων βιομηχανιών στην κατεύθυνση της ενεργειακής ουδετερότητας, τη στήριξη των βιομηχανιών βιώσιμης και έξυπνης κινητικότητας, την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και την εξασφάλιση επαρκούς και διαρκούς εφοδιασμού με ενέργεια χαμηλών εκπομπών άνθρακα σε ανταγωνιστικές τιμές
- Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για τη Βιομηχανία, με στόχο τη διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, μέσω της ενίσχυσης καινοτομικών δραστηριοτήτων και προϊόντων, την ψηφιακή μετάβαση και τη νέα Στρατηγική της Ευρώπης για τη Βιομηχανία, με βάση ένα πρόγραμμα μετασχηματισμού σε ένα παραγωγικό μοντέλο έντασης γνώσης και δημιουργικότητας, που στηρίζεται σε 5 πυλώνες:
  1. Στην ανανέωση και διεύρυνση της παραγωγικής βάσης στην κατεύθυνση της ισχυροποίησης της ελληνικής παραγωγικής ταυτότητας (Designed-in-Greece, Made-in-Greece) με:
    - Ενίσχυση των καινοτομικών δραστηριοτήτων για την παραγωγή διαφοροποιημένων προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας
    - Ανάπτυξη της συνεργασίας στα δίκτυα αξίας στην παραγωγή
    - Εξειδικευμένο σχέδιο πράσινης μετάβασης των ΜμΕ και προώθησης της κυκλικής οικονομίας (π.χ. βιομηχανία ανακύκλωσης και αντιρρύπανσης, βιομηχανία ΑΠΕ και αποθήκευσης, ηλεκτροκίνηση, νέα και δευτερογενή υλικά)

2. Στην οργάνωση και ενίσχυση της πρόσβασης των ελληνικών επιχειρήσεων στη διεθνή αγορά, εξωστρέφεια με:
  - Τη διαμόρφωση Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης και Υποστήριξης της ελληνικής βιομηχανίας (σε συνεργασία με τους παραγωγικούς φορείς)
  - Την οργάνωση και ενίσχυση της πρόσβασης των ελληνικών επιχειρήσεων σε διεθνείς αγορές
3. Στον αναβαθμισμένο ρόλο του ανθρώπινου δυναμικού, με έμφαση στην επένδυση στην έρευνα και την ανάπτυξη, στη μάθηση και τη συνεργασία, με:
  - Τη στήριξη της Έρευνας και Ανάπτυξης και την ανάπτυξη καινοτομικών δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων
  - Την ενίσχυση της διασύνδεσης των ελληνικών επιχειρήσεων, καθώς και τη σύνδεσή τους με τα πανεπιστήμια και συλλογικούς φορείς της παραγωγής
  - Τη διαμόρφωση σχέσεων εργασίας και διοίκησης με σεβασμό στον άνθρωπο και δίκαιη αμοιβή των εργαζομένων
4. Στην ολοκληρωμένη κρατική στήριξη, σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο, με:
  - Ανάπτυξη περιφερειακών μηχανισμών για την υποστήριξη των ΜμΕ
  - Στοχευμένη ανακατεύθυνση των πόρων του Σχέδιου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
  - Στοχευμένα αναπτυξιακά, φορολογικά κ.λπ. κίνητρα, με έμφαση στην παραγωγή αξίας και τη δίκαιη κατανομή της
  - Στρατηγικό ρόλο του Δημοσίου, με αξιοποίηση του θεσμού των προανταγωνιστικών καινοτόμων προμηθειών σε εμβληματικές πρωτοβουλίες καινοτομίας, στους τομείς της ενεργειακής μετάβασης, του περιβάλλοντος, της κοινωνικής κατοικίας, των πράσινων μεταφορών κ.ο.κ.
5. Σύγχρονο Ρυθμιστικό Περιβάλλον και Υποδομές με:
  - Άμεση διαμόρφωση σύγχρονου χωροταξικού πλαισίου για τη βιομηχανία: α) αντιμετώπιση φαινομένων άναρχης ανάπτυξης, ειδικότερα των Άτυπων Βιομηχανικών Συγκεντρώσεων, β) ανάπτυξη σύγχρονων υποδομών με τη δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων βιομηχανικών δραστηριοτήτων
  - Σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο για την αναβάθμιση των Κέντρων Αποθήκευσης και Διανομής, προκειμένου η χώρα μας να εξελιχθεί σε σύγχρονο διεθνές κέντρο διαμετακομιστικού εμπορίου
  - Απλοποίηση αδειοδοτικών διαδικασιών, περιφερειακή εξειδίκευση και υποστήριξη για την ισόρροπη ανάπτυξη της χώρας

4.11 Βιώσιμος τουρισμός σε βιώσιμους προορισμούς

Ο τουρισμός αποτελεί μία από τις σημαντικότερες κινητήριες δυνάμεις για την οικονομία της χώρας. Για να συνεχίσει και στο μέλλον να διαδραματίζει τον ρόλο αυτό, αποκτώντας και αναπτυξιακή διάσταση, θα πρέπει να αντιμετωπισθούν βασικές παθογένειες και αδυναμίες.

Το νέο τουριστικό μοντέλο οφείλει να καλύπτει τους παρακάτω στόχους:

- Ικανοποίηση των καταναλωτών-τουριστών
- Βιώσιμες και πράσινες επιχειρήσεις
- Ικανοποιητικά εισοδήματα και «καλές» θέσεις εργασίας
- Ευημερία και ποιότητα ζωής στις τοπικές κοινωνίες

- Προστασία και διατήρηση του φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου της χώρας για τις μελλοντικές γενιές

Για την ανάπτυξη του τουρισμού απαιτείται σήμερα ένα νέο, βιώσιμο, διαφοροποιημένο και ποιοτικά ανώτερο τουριστικό μοντέλο, που θα βασίζεται και θα αναδεικνύει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας, με ουσιαστική ανάδειξη και ενίσχυση ειδικών μορφών τουρισμού. Ως δράσεις υψηλής προτεραιότητας ανά βασικό άξονα προτείνουμε:

- Θεματικές μορφές τουρισμού - αναδιαμόρφωση τουριστικού προϊόντος
  - Στήριξη των περιφερειών και των προορισμών, με τεχνογνωσία απαραίτητη για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων/ δράσεων
  - Επιδότηση τουριστικών γραφείων, ανεξαρτήτως νομικής μορφής, για την οργάνωση και προσφορά πακέτων ειδικών προϊόντων, ιδιαίτερα χαμηλού περιβαλλοντικού αποτυπώματος και έντασης εξειδικευμένης εργασίας
- Χωροταξικός σχεδιασμός- βιώσιμος τουρισμός
  - Ολοκλήρωση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό
  - Περιορισμός της δραστηριότητας της βραχυχρόνιας μίσθωσης
- Επιχειρηματικότητα / χρηματοδοτήσεις
  - Ανασχεδιασμός των χρηματοδοτικών εργαλείων, με προτεραιοποίηση των καινοτόμων επενδύσεων σε νέες μορφές τουρισμού και επενδύσεις σε νέες κλίνες μόνο σε μη κορεσμένες περιοχές
  - Στήριξη υφιστάμενων τουριστικών επιχειρήσεων, που περιλαμβάνονται στους τουριστικούς κλάδους, και ειδικά των μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων
  - Εισαγωγή ισχυρών περιβαλλοντικών κριτηρίων στην κατάταξη των καταλυμάτων
  - Υποστήριξη της δημιουργίας συνεργατικών και πολυμετοχικών σχημάτων, για την αξιοποίηση δημόσιων τουριστικών πόρων και υποδομών και για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων και προϊόντων ειδικών μορφών τουρισμού
- Τουριστική Κατάρτιση και Απασχόληση
  - Ανασύσταση Φορέα Αρχικής και Διά Βίου Επαγγελματικής Κατάρτισης, με Περιφερειακά Κέντρα που θα λειτουργούν αποκεντρωμένα, για την κατάρτιση και επανακατάρτιση επιχειρηματιών, εργαζόμενων και ανέργων
  - Σύσταση Παρατηρητηρίου Τουριστικής Κατάρτισης και Απασχόλησης
  - Επέκταση του επιδόματος ανεργίας, σε συσχετισμό με τις συνθήκες που επικρατούν στους επιμέρους προορισμούς
  - Κίνητρα σε επιχειρήσεις και σε εργαζόμενους για ενίσχυση της επανακατάρτισης
- Τουριστική Διακυβέρνηση
  - Το κεντρικό κράτος επικεντρώνεται στον στρατηγικό του ρόλο: την εκπόνηση και τεκμηρίωση της στρατηγικής για τον τουρισμό, με εκτελεστικούς βραχίονες το Υπουργείο Τουρισμού, τον ΕΟΤ και μια νέα δομή τουριστικής εκπαίδευσης και διάχυσης της γνώσης, όπως θα αναδιαρθρωθούν
  - Η αυτοδιοίκηση (περιφέρειες και δήμοι) αναλαμβάνει την επεξεργασία ολοκληρωμένων επιχειρησιακών σχεδίων δράσης, που θα στοχεύουν στη βελτίωση των υποδομών και των υπηρεσιών του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, στη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος μέσα από την αξιοποίηση των τοπικών πόρων και στη βελτίωση της ταυτότητας, της διαχείρισης και της προβολής των προορισμών, σε συνεργασία τον ιδιωτικό τομέα

4.12 Βιώσιμη ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα

Η ανάπτυξη της υπαίθρου, η στήριξη του πρωτογενούς τομέα -ο οποίος απασχολεί 12% του ενεργού πληθυσμού της Ελλάδας- και η ηλικιακή ανασύνθεση των εργαζομένων σε αυτόν, αποτελούν πρωταρχικούς στόχους για τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ. Στο πλαίσιο αυτό δεσμευόμαστε για:

- Μη καταβολή Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στο πετρέλαιο για αγροτική χρήση σε όλους τους παραγωγούς
- Επιδότηση στην αγορά ζωοτροφών για τους κτηνοτρόφους όλων των ζωικών ειδών
- Επιδότηση στην αγορά λιπασμάτων για τους αγρότες
- Χορήγηση μικροπιστώσεων έως 25.000 ευρώ, με την εγγύηση του Ταμείου Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης, χρηματοδοτούμενο από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ)
- Νέα ΚΑΠ: Ανασχεδιασμός και ανακατεύθυνση των πόρων για τη στήριξη των ασθενέστερων και πιο ευάλωτων αγροτών και ενίσχυση της ανθεκτικότητας της ελληνικής γεωργίας απέναντι σε κρίσεις, π.χ. κλιματική, υγειονομική, ενεργειακή
- Γενναίο Πρόγραμμα για την ηλικιακή ανασύνθεση του αγροτικού πληθυσμού και ενίσχυση των προγραμμάτων εκπαίδευσης αγροτών, με αξιοποίηση του ΠΑΑ
- Στήριξη και ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας
- Αγροτικά χρέη: Ρύθμιση οφειλών ΤΧΣ. Άμεση άρση κατασχέσεων, διαγραφή τόκων και μακροχρόνια ρύθμιση αποπληρωμών των δανείων της πρώην Αγροτικής Τράπεζας
- Αλλαγή κανονισμού ΕΛΓΑ, ώστε να διατηρηθεί ο δημόσιος και αλληλέγγυος χαρακτήρας του, αλλά ταυτόχρονα να καταστεί κοινωνικά δίκαιος και πραγματικά αρωγός στο εισόδημα του παραγωγού, με θεσμοθέτηση της προκαταβολής αποζημιώσεων
- Θεσμοθέτηση της διμερούς ισόποσης χρηματοδότησης του ΕΛΓΑ από τους παραγωγούς και το ελληνικό Δημόσιο
- Νομοθετική παρέμβαση για την επίλυση του προβλήματος της εξεύρεσης εργατών γης, με ενίσχυση των υπηρεσιών σε προσωπικό, αναβάθμιση της ενημέρωσης των αγροτών και παροχή κινήτρων ενσωμάτωσης στις τοπικές κοινότητες υποδοχής
- Κατάργηση του «νόμου Βορίδη» και δημιουργία δημοκρατικού, ασφαλούς και διάφανου θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των συλλογικών σχημάτων, συμβατό με τις 7 Συνεταιριστικές Αρχές
- Επίτευξη Εθνικών Κλαδικών Στρατηγικών σε αλιεία, κτηνοτροφία και γεωργία. Το 2019 ολοκληρώθηκαν σε οίνο και βαμβάκι, ενώ έκτοτε οι εθνικές κλαδικές στρατηγικές έχουν παγώσει
- Προστασία των παραγωγών, καταναλωτών και της ελληνικής βιομηχανίας τροφίμων, ποτών και της κλωστοϋφαντουργίας, έναντι του αθέμιτου ανταγωνισμού (εγχώριου και ξένου) με έλεγχο των ελληνοποιήσεων και την καθολική θεσμοθέτηση και ισχυροποίηση συστημάτων ιχνηλασιμότητας και ανάπτυξη της εξωστρέφειας, με συντονισμένο και επαγγελματικό εξαγωγικό μάρκετινγκ
- Επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού της αγροτικής παραγωγής, καθώς και όλων των επιχειρήσεων που ανήκουν στην αλυσίδα αξίας του αγροδιατροφικού

τομέα, με επιδότηση αγοράς του σχετικού εξοπλισμού και ενίσχυση του θεσμού των γεωπόνων - συμβούλων

- Ανάπτυξη νομικού πλαισίου για συνέργειες παραγωγών με Δήμους/Περιφέρειες, για προώθηση αγροτικών προϊόντων
- Καθολική διεύρυνση της έκδοσης ισχυρισμών υγείας για τα τοπικά προϊόντα
- Χρηματοδότηση δήμων και ίδρυση δημοτικών κτηνιατρικών και εφαρμογή προγραμμάτων στείρωσεων και περίθαλψης αδέσποτων ζώων με χώρους προσωρινής παραμονής, ώστε μετά την αποθεραπεία να αναζητούνται υιοθεσίες και φιλοξενία

4.13 Μια νέα εποχή για την ελληνική ναυτιλία - Προστασία της νησιωτικότητας

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ στοχεύει στην ενίσχυση της ελληνικής ναυτιλίας, με στόχο τη μεγιστοποίηση των πολλαπλασιαστικών επιδράσεων και των ωφελειών, προς όφελος της οικονομίας και της κοινωνίας, ιδιαίτερα στο πεδίο της απασχόλησης και των επενδύσεων στον ευρύτερο κλάδο της ναυτιλίας. Επιδίωξή μας είναι να γίνει η ναυτιλία μοχλός βιώσιμης ανάπτυξης και ευημερίας. Στόχοι του κυβερνητικού μας προγράμματος είναι:

- Ενίσχυση της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας της ελληνικής ποντοπόρου ναυτιλίας και του πλεονεκτήματος που συνδέεται με το ανθρώπινο δυναμικό της και την ισχυρή τεχνογνωσία του, αλλά και, ταυτόχρονα, ενίσχυση της θέσης του και διεύρυνση των δικαιωμάτων του
- Διασφάλιση της επαρκούς προσβασιμότητας των νησιωτικών περιοχών στην ηπειρωτική χώρα αλλά και στα διοικητικά κέντρα των νησιών, με ένα δίκτυο συνδυασμένων μεταφορών. Ανασχεδιασμός του αναπτυξιακού μοντέλου στα νησιά, με έμφαση στη βιώσιμη, αειφόρο ανάπτυξη και τον πρωτογενή τομέα.
- Αναδιάρθρωση των υπηρεσιών στα νησιά
- Ενίσχυση του ναυτιλιακού πλέγματος, με σκοπό την αύξηση της ελκυστικότητας της χώρας προς την παγκόσμια ναυτιλιακή κοινότητα αλλά και την ανάδειξη και ενδυνάμωση των πλεονεκτημάτων που μπορούν να ενισχύσουν περαιτέρω τη θέση της ως ναυτιλιακό κέντρο σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Ανάδειξη των πλεονεκτημάτων του ελληνικού νηολογίου και ενίσχυση των χαρακτηριστικών που το καθιστούν ανταγωνιστικό, με βάση την ποιότητα και την τεχνογνωσία του ανθρώπινου δυναμικού του
- Στήριξη, σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, της βιωσιμότητας της ποντοπόρου ναυτιλίας, με σκοπό την ομαλή διαδικασία συμμόρφωσης με τους νέους περιβαλλοντικούς περιορισμούς για μείωση ρύπων

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ δεσμεύεται για:

- Απεμπλοκή από την πολιτική της υποχρεωτικής πώλησης των περιφερειακών λιμανιών και διεύρυνση επιλογών ανάπτυξης και ενίσχυσής τους
- Προστασία της ναυτεργασίας και επαναφορά του προστατευτικού πλαισίου, που είχε θεσμοθετήσει η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ και κατήργησε η Ν.Δ., για την αντιμετώπιση των παραβιάσεων της εργατικής νομοθεσίας στην ακτοπλοΐα
- Ενδυνάμωση του περιεχομένου της νησιωτικότητας στις εφαρμοζόμενες πολιτικές, επαναφορά της κανονικότητας στη λειτουργία του Μεταφορικού Ισοδυνάμου και

περαιτέρω θεσμική ενίσχυσή του, καθώς και εφαρμογή πολλαπλών κινήτρων ανάπτυξης για τα νησιά

- Επαναφορά της ισχύος των θεσμών δημοσίου ελέγχου στις ιδιωτικές επενδύσεις στα λιμάνια
- Αναδιοργάνωση του συστήματος λιμενικής διακυβέρνησης, σε ό,τι αφορά τα Λιμενικά και Δημοτικά Λιμενικά Ταμεία
- Κατάργηση όλων των νόμων της Ν.Δ. που αδρανοποίησαν την Επιτροπή Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Λιμένων και επέβαλαν μια άτυπη κομματοκρατία στις αποφάσεις για την ανάπτυξη των λιμανιών
- Εμβάθυνση της ένταξης των λιμένων στο Διευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφορών, με την επιδίωξη πολλαπλασιαστικών ωφελειών από την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων (π.χ. logistics, συναρμολόγηση) και των συνδυασμένων μεταφορών
- Ενίσχυση της περιβαλλοντικής διάστασης της λιμενικής λειτουργίας σε επίπεδο σχεδιασμού και υιοθέτηση νέων τεχνολογιών (π.χ. δημιουργία υποδομών cold ironing, υποστήριξης ηλεκτροκίνητων πλοίων)
- Ανάπτυξη του κλάδου της ναυπηγικής βιομηχανίας, με σεβασμό στο περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των τοπικών περιοχών
- Ενίσχυση των κλάδων παραγωγής ναυτιλιακού εξοπλισμού και σκαφών αναψυχής
- Αξιοποίηση της στρατηγικής θέσης της χώρας στη λιμενική αγορά για τη διεκδίκηση μεγαλύτερου μεριδίου αγοράς στον τομέα της ναυπηγοεπισκευής και της ναυπήγησης σκαφών
- Αναβάθμιση και ενίσχυση της ναυτικής εκπαίδευσης, με διατήρηση του δημόσιου χαρακτήρα της και ένταξή της στην ανώτατη εκπαίδευση
- Άνοιγμα κλάδων στη δημόσια ναυτική εκπαίδευση σε νέες ειδικότητες, όπως μάγειρες, θαλαμηπόλοι

5. Κοινωνικό Κράτος: Για μια κοινωνία των κοινών και δημόσιων αγαθών

Η διακυβέρνηση της Ν.Δ. χαρακτηρίστηκε από μια διαρκή επίθεση στο κοινωνικό κράτος και τις δομές του. Ενώ η πανδημία και η ευνοϊκή δημοσιονομική συγκυρία έδωσαν τη δυνατότητα για μακροπρόθεσμες επενδύσεις ανασυγκρότησης του κοινωνικού κράτους συνολικά, η Ν.Δ. επέλεξε τον ακριβώς αντίθετο δρόμο. Με στόχο να δώσει έδαφος στην αγορά και την ιδιωτική πρωτοβουλία, ακόμα και σε νευραλγικούς παραδοσιακά δημόσιους χώρους, απέσυρε το κράτος από την κοινωνική του λειτουργία: Απαξίωσε το ΕΣΥ και τη δημόσια εκπαίδευση, υπονόμωσε το ασφαλιστικό σύστημα, αγνόησε την κοινωνική πρόνοια και την αναπηρική πολιτική, δεν έκανε καμία παρέμβαση για την αντιμετώπιση της στεγαστικής κρίσης που ήδη επηρεάζει εκατομμύρια ανθρώπους και ιδιαίτερα νέους.

Το κοινωνικό κράτος, η προστασία των δημόσιων και κοινών αγαθών που κινούνται έξω από τη σφαίρα της ανταλλαγής και της επιδίωξης κερδοφορίας, έξω δηλαδή από τη σφαίρα της αγοράς, είναι για εμάς, στον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, κορυφαία κυβερνητική προτεραιότητα. Η υγεία, η εκπαίδευση, η κοινωνική ασφάλιση και η κοινωνική πρόνοια, η αναπηρική πολιτική, η εξασφάλιση του δικαιώματος στη στέγη, αποτελούν κεντρικούς πυλώνες της κρατικής λειτουργίας και παρέμβασης. Αποτελούν δημόσιες λειτουργίες που αντιστρέφουν την τάση για διεύρυνση των ανισοτήτων, τάση που κυριαρχεί στην οικονομία της αγοράς.

Δημιουργούν, τελικά, το έδαφος για μια άλλη κοινωνική και πολιτική οργάνωση, που έχει στον πυρήνα της την ισότητα, την αλληλεγγύη, την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, πέρα από τη λογική του κέρδους και έξω από την επικράτεια του εμπορεύματος, ενώ, ταυτόχρονα, κατατείνει στον περιορισμό και των περιφερειακών ανισοτήτων, θέτοντας τις βάσεις για συμμετρική οικονομική ανάπτυξη.

5.1 Δικαιοσύνη στην Υγεία, με ισχυρό ΕΣΥ και εξάλειψη των υγειονομικών ανισοτήτων

Απέναντι σε ένα δυστοπικό περιβάλλον στο ΕΣΥ, που εξαντλεί τις αντοχές υγειονομικών και πολιτών, και απέναντι στο νεοφιλελεύθερο σχέδιο της Ν.Δ. για «λιγότερο κράτος και περισσότερη αγορά» στην Υγεία, που απαξιώνει τις δημόσιες δομές και αυξάνει τις ανισότητες, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ εγγυάται όχι μόνο την «επούλωση των πληγών» της δημόσιας περίθαλψης, αλλά και ένα νέο όραμα για την Υγεία στη μετά-covid εποχή. Με στόχο ένα σύγχρονο και ισχυρό ΕΣΥ που, με τη συνέργεια του ΕΟΠΥΥ, θα μπορεί να καλύπτει αξιόπιστα περισσότερες ανάγκες και να διασφαλίζει την ισότιμη πρόσβαση των πολιτών στην υγειονομική φροντίδα. Οι στρατηγικές προτεραιότητες του κυβερνητικού προγράμματος του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ για την Υγεία είναι:

- Ενδυνάμωση και αναδιοργάνωση του ΕΣΥ, για ισότητα και δικαιοσύνη στην Υγεία. Αναβαθμισμένη και ασφαλής, για προσωπικό και ασθενείς, λειτουργία των δημόσιων δομών υγείας
- Επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό του ΕΣΥ – αντιστροφή της τάσης παραίτησης και φυγής ιατρικού δυναμικού, και δραστικός περιορισμός του brain drain με νέο πλαίσιο αμοιβών, συνθηκών εργασίας, εκπαίδευσης και επιστημονικής εξέλιξης των νέων επαγγελματιών υγείας
- Η δημόσια Υγεία ως παράμετρος σε όλες τις πολιτικές – αναδιοργάνωση των Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας και διατομεακή-διυπουργική συνεργασία σε όλα τα κρίσιμα πεδία (περιβαλλοντική προστασία, αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης, υγιεινή και ασφάλεια στη εργασία, σχολική υγεία, ασφάλεια τροφίμων, οδική ασφάλεια, σεξουαλική-αναπαραγωγική υγεία, εξαρτήσεις), με στόχο την υγειονομική θωράκιση της κοινωνίας και της χώρας, ως κρίσιμης προϋπόθεσης για δίκαιη και ανθεκτική ανάπτυξη
- Νέα σχέση Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα, στην κατεύθυνση της επικουρικής/ συμπληρωματικής λειτουργίας με το ΕΣΥ, με στόχο τη διευρυμένη κάλυψη αναγκών και τη μείωση των επιβαρύνσεων των πολιτών. Βιώσιμο πλαίσιο συμβάσεων του ΕΟΠΥΥ με ιδιώτες παρόχους και δικλείδες ασφαλείας για την αποτροπή της ολιγοπωλιακής αναδιάρθρωσης της αγοράς υγείας
- Εξάλειψη των ανισοτήτων στην Υγεία, με θετική διάκριση υπέρ των οικονομικά αδύναμων, των ευπαθών ομάδων, των ευάλωτων πληθυσμών και όσων ζουν σε απομακρυσμένες/ νησιωτικές περιοχές

Άξονες του νέου Δημόσιου Συστήματος Υγείας:

1. Αποκατάσταση του δημόσιου χαρακτήρα του ΕΣΥ με ακύρωση των νόμων της Ν.Δ. για τις εργασιακές σχέσεις των γιατρών και την ιδιωτικοποίηση του συστήματος (επαναφορά της πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης των γιατρών, των ΝΠΔΔ, των ΣΟΧ σε καθαριότητα-φύλαξη-σίτιση κ.λπ.)

2. Νέες δημόσιες υπηρεσίες για τους πολίτες. Κανένας κάτοικος της χώρας χωρίς εγγυημένη κάλυψη των σύγχρονων υγειονομικών αναγκών (ΠΦΥ-οικογενειακός γιατρός, κατ' οίκον και κοινοτική φροντίδα, επείγουσα ιατρική, αποκατάσταση, ψυχική υγεία, ογκολογική φροντίδα, στοματική υγεία, ιατρική εργασία, γηριατρική φροντίδα, ανακουφιστική φροντίδα, υποβοηθούμενη αναπαραγωγή κ.λπ.)
3. Αντιμετώπιση της κρίσης στελέχωσης του ΕΣΥ με μηχανισμό αυτόματης και μόνιμης κάλυψης των κενών λόγω συνταξιοδότησης, μονιμοποίηση των συμβασιούχων, 15.000 στοχευμένες προσλήψεις σε βάθος 4ετίας, νέες ιατρικές εξειδικεύσεις, στήριξη της επιστημονικής έρευνας και νέο πλαίσιο συνεργασίας ΕΣΥ και πανεπιστημίων
4. Γενναία μισθολογική αναβάθμιση των γιατρών και των υπόλοιπων εργαζομένων του ΕΣΥ, ένταξη στα ΒΑΕ, εισαγωγικός μισθός 2.000 ευρώ καθαρά στους γιατρούς, νέα δέσμη κινήτρων (εργασιακών, οικονομικών, κοινωνικών εκπαιδευτικών, επιστημονικής εξέλιξης) για την προσέλκυση ιατρικού δυναμικού στο ΕΣΥ, με ειδική μέριμνα για τις δυσπρόσιτες/νησιωτικές περιοχές αλλά και για τις ειδικότητες σε έλλειψη και τα άγονα τμήματα και κλινικές σε όλη τη χώρα
5. Ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης στην ΠΦΥ και στον θεσμό του οικογενειακού γιατρού, με προτεραιότητα την ενίσχυση των δημόσιων δομών (ΚΥ-ΤΟΜΥ-ΠΙ), τη συγκρότηση 380 ΤΟΜΥ σε όλη τη χώρα και, επικουρικά, με την αξιοποίηση ιδιωτών οικογενειακών γιατρών, συμβεβλημένων με τον ΕΟΠΥΥ. Δικτύωση των δημόσιων δομών ΠΦΥ με τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων και τις κοινοτικές δομές Ψυχικής Υγείας, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης υγειονομικής και ψυχοκοινωνικής φροντίδας με επίκεντρο την κοινότητα και τη στροφή στην πρόληψη και στην προαγωγή υγείας
6. Ενίσχυση των προϋπολογισμών του ΕΣΥ και του ΕΟΠΥΥ, με τελικό στόχο τη σύγκλιση με το μέσο ευρωπαϊκό όρο στις δημόσιες δαπάνες υγείας (7,5% του ΑΕΠ). Αποκατάσταση και αναβάθμιση των ελεγκτικών μηχανισμών του Υπουργείου Υγείας και του ΕΟΠΥΥ, για τον έλεγχο της προκλητής ζήτησης και τη διασφάλιση της τεκμηριωμένης ιατρικής φροντίδας και της βιωσιμότητας του συστήματος υγείας
7. Δραστική μείωση των ιδιωτικών δαπανών υγείας, μέσα από τη μείωση της συμμετοχής στο κόστος φαρμάκων και την αυξημένη κάλυψη αναγκών που επιβαρύνουν τα νοικοκυριά (εργαστηριακές εξετάσεις, φυσικοθεραπεία-αποκατάσταση, οδοντιατρική φροντίδα, «αποκλειστικές νοσοκόμες», ειδική αγωγή κ.λπ.), είτε μέσα από τις δημόσιες δομές είτε με επιπλέον παροχές από τον ΕΟΠΥΥ. Η συνέργεια πόρων κράτους και κοινωνικής ασφάλισης μπορεί να εγγυηθεί στην πράξη την καθολική και ισότιμη κάλυψη υγείας
8. Νέος Χάρτης Υγείας και θεσμική αναδιοργάνωση του ΕΣΥ, με βάση τα σύγχρονα πληθυσμιακά, συγκοινωνιακά, επιδημιολογικά δεδομένα της χώρας, χωρίς κλείσιμο νοσοκομείων και συρρίκνωση κλινικών/τμημάτων αλλά με συνέργειες δομών και συνολική αναβάθμιση της παρεχόμενης φροντίδας
9. Περιορισμός των ανισοτήτων στη φροντίδα υγείας μεταξύ Κέντρου και Περιφέρειας - Υγειονομικό Ισοδύναμο: Ειδικά κίνητρα προσέλκυσης γιατρών σε άγονες-δυσπρόσιτες-νησιωτικές περιοχές. Θέσπιση «υγειονομικού ισοδύναμου» και αποζημίωση των πολιτών για υπηρεσίες που χρειάζεται να μετακινηθούν εκτός τόπου κατοικίας, για να έχουν πρόσβαση σε αυτές

10. Εθνικό Σχέδιο Υποδομών Υγείας για τη σταδιακή αναβάθμιση των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού στο ΕΣΥ, με ειδικό χρηματοδοτικό εργαλείο μέσω ΠΔΕ, ΕΣΠΑ, Ταμείο Ανάκαμψης, ΕΤΕπ
11. Δημοκρατική και συμμετοχική διοίκηση του ΕΣΥ, με διαφάνεια, δημόσια λογοδοσία και κοινωνικό έλεγχο, εκπροσώπηση των ασθενών στις διοικήσεις των νοσοκομείων, όργανα κοινωνικής διαβούλευσης και δημοκρατικού σχεδιασμού σε κάθε ΥΠΕ, που θα προτάσσουν τις ανάγκες των ληπτών υπηρεσιών υγείας και θα εξασφαλίζουν την δίκαιη κατανομή των πόρων και την κοινωνική ανταποδοτικότητα τους
12. Θεσμοθέτηση μηχανισμού εκτίμησης των αναγκών υγείας του πληθυσμού και συστηματικής παρακολούθησης των ανισοτήτων στην υγεία

5.2 Συμπεριληπτική δημοκρατική και δωρεάν δημόσια εκπαίδευση

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ θα καταργήσει όλους τους αντεκπαιδευτικούς νόμους της Ν.Δ. και θα εφαρμόσει ένα κυβερνητικό πρόγραμμα με στόχο να οικοδομήσει ένα δημοκρατικό, δημόσιο, δωρεάν και ποιοτικό εκπαιδευτικό σύστημα για όλες και όλες. Σε αυτό το πλαίσιο δεσμευόμαστε και θα κατοχυρώσουμε:

- 14χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση από το νηπιαγωγείο έως το λύκειο, με την ένταξη όλων των υπάρχοντων τύπων λυκείων
- Αύξηση της χρηματοδότησης για την εκπαίδευση στο 5% του ΑΕΠ
- Διπλασιασμός σε βάθος τετραετίας της χρηματοδότησης των πανεπιστημίων
- Αναμόρφωση του ειδικού μισθολογίου των μελών ΔΕΠ με βάση και την νομολογία του ΣτΕ
- Εξασφάλιση μόνιμων διορισμών, για την πλήρη κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών
- Διπλασιασμό του αριθμού καθηγητών και ερευνητών σε βάθος τετραετίας
- Αύξηση κατά 15% του διοικητικού προσωπικού των πανεπιστημίων
- Επαναφορά του κλίματος δημοκρατίας και συνεργασίας στα σχολεία. Κατάργηση του συστήματος της ατομικής αξιολόγησης (ν.4823/2021) και της εξωτερικής αξιολόγησης των σχολείων (ν.4692/2020), και επαναφορά του ν.4547/2018 περί αποτίμησης και προγραμματισμού εκπαιδευτικού έργου. Ανανέωση και ενίσχυση των συνεργειών στα ΠΕΚΕΣ
- Ενίσχυση του Ολοήμερου Σχολείου, του νηπιαγωγείου, του δημοτικού και του γυμνασίου, σε δομές και προγράμματα σπουδών
- Προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας κάθε παιδιού, αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας
- Παιδαγωγική και κοινωνική στήριξη των παιδιών με αυξημένες ανάγκες, προαγωγή της αλληλεγγύης και συμπερίληψης
- Ενίσχυση της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης
- Επανεένταξη μαθημάτων κοινωνικών επιστημών και καλλιτεχνικής παιδείας
- Μείωση ύλης στα γυμνάσια και λύκεια και αλλαγή προγραμμάτων σπουδών
- Μείωση του ανώτατου αριθμού μαθητών/-τριών σε 20 ανά τμήμα για το νηπιαγωγείο και την Α΄ τάξη δημοτικών σχολείων από τον Σεπτέμβριο 2023, που θα επεκτείνεται σταδιακά και στις υπόλοιπες τάξεις. Ταυτόχρονη μείωση του μεγέθους των τμημάτων της Γ΄ τάξης των λυκείων σε 20 μαθητές/-τριες ανά τμήμα, στο πλαίσιο της προπαρασκευαστικής λειτουργίας της Γ΄ τάξης για την εισαγωγή στα πανεπιστήμια

- Στήριξη προγραμμάτων επιμόρφωσης για όλα τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας
- Δυνατότητα ελεύθερης πρόσβασης σε πανεπιστημιακά τμήματα με αναβάθμιση του απολυτηρίου και καθιέρωση της Γ΄ Γενικού Λυκείου ως τάξης κυρίως προετοιμασίας
- Κατάργηση της Ελάχιστης Βάσης Εισαγωγής για την πρόσβαση στα πανεπιστήμια από τη φετινή χρονιά. Αυτό δεν συνεπάγεται καμία αλλαγή στο σύστημα των Πανελλαδικών Εξετάσεων. Από τον Σεπτέμβριο 2023 εφαρμόζεται η δυνατότητα ελεύθερης πρόσβασης, σε όσα πανεπιστημιακά τμήματα το επιτρέπει η προσφορά θέσεων, σύμφωνα με το σύστημα του ν.4610/2019
- Επανεξέταση όλων των θεμάτων της Ιδιωτικής Εκπαίδευσης στο ΥΠΑΙΘ
- Κατάργηση της πανεπιστημιακής αστυνομίας και επαναφορά του πανεπιστημιακού ασύλου
- Ενίσχυση των βιβλιοθηκών και αξιοποίηση των ψηφιακών δυνατοτήτων για τα πανεπιστημιακά συγγράμματα
- Μεταφορά των αρμοδιοτήτων των Συμβουλίων Διοίκησης στις Συγκλήτους των πανεπιστημίων και κατάργηση των υφιστάμενων ΣΔ με τη λήξη της θητείας τους
- Κατάργηση της διαγραφής των φοιτητών/-τριών λόγω του κανόνα ν+2
- Προκήρυξη όλων των κενών θέσεων που προέκυψαν από αφυπηρητήσεις στα ΑΕΙ και ΕΚ από το 2018 και προγραμματισμός τετραετίας, με στόχο το διπλασιασμό των καθηγητών/-τριών και ερευνητών/-τριών
- Διετή προγράμματα στα πανεπιστήμια, με ελεύθερη πρόσβαση σε αυτά των αποφοίτων των ΕΠΑΛ
- Δωρεάν μεταπτυχιακές σπουδές
- Κατάλληλα κτίρια και επαρκή εξοπλισμό με αξιοποίηση και των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης
- Αποκατάσταση της αυτοδιοίκησης των ΑΕΙ, με θεμέλιο την αντιπροσωπευτικότητα και με τη συμμετοχή όλων των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στην ανάδειξη των οργάνων
- Αναθέωση του θεσμικού πλαισίου της ΕΘΑΑΕ. Αποσύνδεση της χρηματοδότησης των ΑΕΙ από την αξιολόγηση
- Εθνικό Σχέδιο Φοιτητικής Στέγης και Μέριμνας. Δημόσια χρηματοδότηση της πρακτικής άσκησης
- Σύνδεση επαγγελματικών προσόντων με την ακαδημαϊκή αναγνώριση του τίτλου σπουδών
- Απόδοση επαγγελματικών δικαιωμάτων στους αποφοίτους όλων των πανεπιστημιακών Τμημάτων. Κατοχύρωση των διακριτών ρόλων και ενίσχυση του διαλόγου Πολιτείας-Εκκλησίας

5.3 Έρευνα και Καινοτομία

Το γνωσιακό κεφάλαιο που δημιουργείται από την επιστημονική έρευνα βρίσκεται στον πυρήνα της δημόσιας εκπαίδευσης και της βιώσιμης, συμπεριληπτικής και δίκαιης ανάπτυξης, για την αντιμετώπιση των μεγάλων κοινωνικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η χώρα.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ επομένως επενδύει στην έρευνα και την καινοτομία, όχι ως πολυτέλεια αλλά ως αναγκαιότητα για τη συνολική πορεία της χώρας. Οι δεσμεύσεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ για την ενίσχυση της Έρευνας και Καινοτομίας συνοψίζονται στα παρακάτω:

- Προαγωγή της ελεύθερης και χωρίς θεματικούς περιορισμούς ποιοτικής επιστημονικής έρευνας. Στήριξη της παραγωγής και προώθησης νέας γνώσης στο διεθνές γίγνεσθαι της έρευνας. Διασφάλιση της ακαδημαϊκότητας, της ακεραιότητας και της ανεξαρτησίας της ερευνητικής δραστηριότητας, με προτεραιότητα τους νέους/ες επιστήμονες
- Επαναφορά της ΓΓ Έρευνας και μεταφορά όλων των υπολοίπων αρμοδιοτήτων Έρευνας από το Υπουργείο Ανάπτυξης στο Υπουργείο Παιδείας
- Νέο νομοθετικό πλαίσιο για την έρευνα και την εξέλιξη των δημοκρατικών θεσμών και συμμετοχικών διαδικασιών στην εσωτερική ζωή των Ερευνητικών Κέντρων (ΕΚ)
- Αύξηση της δημόσιας επιχορήγησης των ΕΚ, κάλυψη της πλήρους μισθοδοσίας του τακτικού προσωπικού και των λειτουργικών δαπανών
- Ανασχεδιασμός της χρηματοδότησης της έρευνας από το Ταμείο Ανάκαμψης
- Έμφαση στη στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού, με υποστήριξη και μακρόχρονη χρηματοδότηση του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ) και διαφύλαξη της φυσιογνωμίας του ως ανεξάρτητου μηχανισμού στήριξης της ελεύθερης βασικής ή εφαρμοσμένης έρευνας, ειδικά των νέων ερευνητών
- Συστηματική προκήρυξη νέων μόνιμων θέσεων εργασίας ερευνητικού και άλλου προσωπικού, με στόχο το διπλασιασμό των μόνιμων θέσεων ερευνητών στην 4ετία και άμεση υλοποίηση του 1:1 για τους αφυπηρητήσαντες από το 2018
- Στήριξη των νέων επιστημόνων, ειδικά υποψηφίων διδακτόρων και μεταδιδακτορικών ερευνητών, και αντιμετώπιση της εργασιακής επισφάλειας στην υλοποίηση ερευνητικών έργων
- Στήριξη της καινοτόμου επιχειρηματικότητας και ιδίως των νεοφυών καινοτόμων επιχειρήσεων, με διαφανή κριτήρια αξιολόγησης και αξιοποίηση των πολλαπλών χρηματοδοτικών εργαλείων της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, όπως η Δράση «Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ», το Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Equifund, και η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα
- Για την αντιμετώπιση του brain drain, δημιουργία θέσεων εργασίας αορίστου χρόνου για Έρευνας και Ανάπτυξης στο δημόσιο τομέα και επιδότηση θέσεων εργασίας σε τμήματα Ε&Α καινοτόμων επιχειρήσεων
- Συνέχιση και διεύρυνση εμβληματικών δράσεων και εθνικών δικτύων για την αντιμετώπιση σημερινών και μελλοντικών κρίσεων (ιατρική ακρίβειας, ενέργεια, διατροφή, κβαντικές τεχνολογίες, κλιματική κρίση, πολιτισμός, κοινωνικές ανισότητες, επιπτώσεις της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης)

5.4 Κοινωνική Πρόνοια και Προστασία: Ασφάλεια για όλους και όλες

Το κράτος κοινωνικής πρόνοιας αποτελεί για τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ κεντρικό πυλώνα της στρατηγικής για την εξάλειψη των ανισοτήτων. Στον αντίποδα των παρωχημένων απόψεων, που θέλουν το κράτος πρόνοιας να αφορά μόνο τους ακραία φτωχούς, στη δική μας αντίληψη στοχεύει να δημιουργήσει αίσθημα ασφάλειας σε όλους τους πολίτες σε κάθε στιγμή της ζωής τους.

Με τις παροχές σε είδος και χρήμα και τις δωρεάν υπηρεσίες φροντίδας:

- Υλοποιούμε τον κοινωνικό μισθό, δηλαδή την άμεση και εμπειριστατωμένη ενίσχυση του λεηλατημένου εισοδήματος των πολιτών, που αλλιώς θα έπρεπε να πληρώνουν μόνοι τους τα πάντα
- Αντιμετωπίζουμε μακροπρόθεσμα το δημογραφικό πρόβλημα, ενισχύοντας τη μητέρα και επενδύοντας στη φροντίδα του παιδιού
- Εγγυόμαστε την αξιοπρέπεια και την ενεργό συμμετοχή αναπήρων και ηλικιωμένων

Ειδικότερα:

ΕΝΙΣΧΥΟΥΜΕ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ

- Αποδίδουμε σε 900.000 γυναίκες το επίδομα μητέρας (πρώην επίδομα παιδιού) το οποίο θα λαμβάνουν από τη γέννηση του παιδιού τους μέχρι τα 24 του χρόνια, ανεξαρτήτως σπουδών, και από τη συντάξιμη ηλικία τους εφ' όρου ζωής
- Αυξάνουμε το επίδομα μητέρας για το 2ο παιδί, από 70 ευρώ στα 105 ευρώ/μήνα, και διευρύνουμε τα εισοδηματικά κριτήρια χορήγησης
- Εξισώνουμε την άδεια μητρότητας στις εργαζόμενες ιδιωτικού και δημοσίου τομέα
- Επεκτείνουμε το επίδομα μητρότητας στις αυτοαπασχολούμενες ελεύθερες επαγγελματίες και αγρότισσες, από τους 4 στους 9 μήνες
- Καθιερώνουμε άδεια μητρότητας σε αυτοαπασχολούμενες, ελεύθερες επαγγελματίες και αγρότισσες

ΦΡΟΝΤΙΖΟΥΜΕ ΤΟ ΠΑΙΔΙ

- Δωρεάν ένταξη όλων των παιδιών σε βρεφονηπιακούς σταθμούς, με διευρυμένο 10ωρο ωράριο και δωρεάν ένταξη όλων των παιδιών σε ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠΑμεΑ
- Δωρεάν χορήγηση 680.000 σχολικών γευμάτων μεσογειακής διατροφής, καθημερινά, σε όλα τα παιδιά του δημόσιου νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου
- Καινοτόμα παροχή δωρεάν άθλησης σε 500.000 παιδιά δημοτικού σχολείου, σε ερασιτεχνικούς αθλητικούς συλλόγους
- Νομοθετική ρύθμιση που θα ενισχύσει την ενημέρωση των Υπηρεσιών Παιδικής Προστασίας για περιστατικά κακοποίησης και παραμέλησης παιδιού
- Υποχρέωση ανάπτυξης Πολιτικής Διασφάλισης Παιδιού, σε όλα τα αθλητικά σωματεία που παρέχουν υπηρεσίες σε ανηλίκους ή λαμβάνουν υπηρεσίες από ανήλικους

Το σύνολο των υπηρεσιών και παροχών φροντίδας για τη μητέρα και το παιδί συντονίζονται ψηφιακά από τα Κέντρα Στήριξης Οικογένειας και Παιδιού (ΚΕΣΟΙΠ) που εντάσσονται στα Κέντρα Κοινότητας της χώρας και παρέχουν στήριξη στα ενδοοικογενειακά προβλήματα της καθημερινότητας

ΕΓΓΥΟΜΑΣΤΕ την αξιοπρέπεια και ΕΝΕΡΓΟ κοινωνική ένταξη αναπήρων και ηλικιωμένων

- Αύξηση του αναπηρικού επιδόματος κατά 20%

- Εξασφάλιση προσωπικού φροντιστή ή βοηθού για 70.000 ωφελούμενους και εργαλεία αξιοπρέπειας (τεχνητά μέλη, αμαξίδια κ.λπ) σε όλους τους δικαιούχους χωρίς επιβαρύνσεις
- Προσβάσιμες Γειτονιές σε 20 πόλεις
- Δημιουργία Ψηφιακών Κέντρων Ολοκληρωμένης Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΟΦΗΛΙ) σε κάθε δήμο, για αξιοπρεπή, ασφαλή ζωή, με σύστημα παρακολούθησης, εντοπισμού και τηλεειδοποίησης σε περίπτωση ανάγκης, σε 24ωρη βάση

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ - «ΜΩΒ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

Αναπτύσσουμε τον μεγάλο τομέα των υπηρεσιών φροντίδας υγείας-πρόνοιας στην κοινότητα, στον οποίον απασχολούνται κυρίως γυναίκες, μέσα κι έξω από το σπίτι («μωβ οικονομία») με:

- Νέες μόνιμες προσλήψεις στους δήμους, για τη στελέχωση διευρυμένων κοινωνικών υπηρεσιών και κοινωνικών δομών
- Παροχή αμειβόμενων υπηρεσιών φροντίδας στο σπίτι για ανάπηρους, ηλικιωμένους και χρονίως πάσχοντες
- Ενίσχυση της δημιουργίας συνεργατικών σχημάτων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ) για την παροχή υπηρεσιών φροντίδας στην κοινότητα

5.5 Δικαίωμα στην κατοικία - Στέγη για όλες και όλους

Η Ελλάδα αντιμετωπίζει σήμερα μια οξύτατη στεγαστική κρίση. Ιδιαίτερα το ποσοστό των νέων που μένει με τους γονείς του έχει εκτιναχτεί στο 73%, από 58% το 2008, τοποθετώντας τη χώρα στη δεύτερη χειρότερη θέση στην ΕΕ μετά την Κροατία.

Για τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ η κατοικία είναι δικαίωμα αλληλένδετο με τη προστασία της πρώτης κατοικίας και όχι αντικείμενο κερδοσκοπίας. Συγκροτούμε επομένως μια Ολιστική Στεγαστική Πολιτική, για να εξασφαλίσουμε το καθολικό αυτό δικαίωμα, με ιδιαίτερη έμφαση στους νέους και τις νέες, εφαρμόζοντας ένα πλέγμα δημόσιων πολιτικών και εργαλείων:

- Νέος νόμος-πλαίσιο για το δικαίωμα στη στέγη και ίδρυση κεντρικής διοικητικής δομής για την υλοποίηση, δημοσίων έργων αντιμετώπισης του στεγαστικού προβλήματος για κοινωνική κατοικία
- Ολοκληρωμένος πολεοδομικός σχεδιασμός, περιβαλλοντικά βιώσιμος, για την προστασία και ανάπτυξη της χωρικής διάστασης της κατοικίας, με στόχο την κοινωνική συμπερίληψη
- Σύσταση Μηχανισμού Χρηματοδότησης και Ανάπτυξης Οικονομικά Προσιτής Κατοικίας
- Σύσταση Τράπεζας Στέγης
  - Ρυθμιζόμενη παραχώρηση κυριότητας ή χρήσης για νέα ζευγάρια και μέλη οικιστικών συνεταιρισμών πρώτης κατοικίας, μονογονεϊκές οικογένειες, άτομα τρίτης ηλικίας, ανάπηρους, ΛΟΑΤΚΙ+, άστεγοι/ες
  - Ρυθμιζόμενη ενοικίαση του ενεργού αποθέματος κατοικιών σε μειωμένες τιμές

Συγκροτείται από:

- Κενά, ανεκμετάλλευτα κτίρια του Δημοσίου, των δήμων, της Εκκλησίας και μη κερδοσκοπικών φορέων κοινωφελούς σκοπού (σωματεία, ιδρύματα, κληροδοτήματα, κ.λπ.)
- Κενά, εγκαταλελειμμένα κτίρια ιδιωτών σε διάφορους δήμους (κατοικίες ή άλλων χρήσεων, εφόσον μετατρέπονται εύκολα σε κατοικίες)
- Ενεργές κατοικίες και διαμερίσματα ιδιωτών που θα διατεθούν στην Τράπεζα Στέγης προς ενοικίαση σε μειωμένες τιμές, για 3, 5 ή 8 χρόνια, χάρη σε ένα ελκυστικό πακέτο κινήτρων με:
  - Φοροελαφρύνσεις
  - Εξασφάλιση 12 ενοικίων τον χρόνο
  - Ενεργειακή αναβάθμιση ακινήτου και ενεργειακό πιστοποιητικό
  - Ασφάλεια πυρός και νομική κάλυψη
  - Ανακαίνιση και παράδοση σε καλή κατάσταση μετά τη λήξη της παραχώρησης
- Έλεγχος της δραστηριότητας βραχυχρόνιας μίσθωσης και ενίσχυση με πλέγμα μέτρων προστασίας της μακροχρόνιας μίσθωσης
- Θεσμοθετούνται κανόνες για τη βραχυχρόνια μίσθωση (Airbnb) που αποτελεί μία από τις βασικές αιτίες των υπερτιμημένων τιμών αγοράς και ενοικίων:
  - Δεν επιτρέπονται σε νομικά πρόσωπα (επιχειρήσεις) δραστηριότητες βραχυχρόνιας μίσθωσης (Airbnb) διότι υποκρύπτουν τουριστικό προϊόν
  - Επιτρέπεται σε φυσικά πρόσωπα η δραστηριότητα βραχυχρόνιας μίσθωσης για 2-3 ακίνητα/ΑΦΜ ιδιοκτήτη ή/και διαχειριστή
- Δικαίωμα των νέων στη Στέγη
  - Επιδότηση ενοικίου για νέες/νέους και νέα ζευγάρια από 24 μέχρι 44 ετών
    - Αφορά 150.000 νοικοκυριά με 400.000 μέλη
    - Η επιδότηση διπλασιάζεται από 70 ευρώ σε 140 ευρώ/μήνα για μονοπρόσωπο νοικοκυριό και από 175 ευρώ σε 350 ευρώ/μήνα για ζευγάρι με 2 παιδιά
    - Το εισοδηματικό όριο αυξάνεται από 7.000 ευρώ σε 10.000 για μονοπρόσωπο νοικοκυριό και από 17.500 ευρώ σε 25.000 για ζευγάρι με δύο παιδιά
  - Εγγύηση ενοικίου για νέες/νέους που εργάζονται σε επισφαλείς ή εποχικές θέσεις εργασίας και εξασφάλιση στέγης σε εποχικούς εργαζόμενους/ες και δημόσιους λειτουργούς (δάσκαλοι/ες, γιατροί κ.λπ.) σε τουριστικές περιοχές μέσω της Τράπεζας Στέγης
- Φοιτητική Στέγη
  - Δημιουργία νέων κτιρίων φοιτητικών εστιών ανά την Ελλάδα, σε κρατική γη ή σε αχρησιμοποίητα δημόσια κτίρια κατόπιν ανακαίνισης, σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια
  - Εξασφάλιση στέγης (πριμοδότηση) στους φοιτητές/τριες, μέσω του εργαλείου της Τράπεζας Στέγης σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας

5.6 Για ένα δίκαιο και βιώσιμο Ασφαλιστικό Σύστημα

Η κυβέρνηση της Ν.Δ. απαξίωσε το ασφαλιστικό σύστημα, υπονόμωσε τη δημόσια κοινωνική ασφάλιση, εξαπάτησε τους συνταξιούχους. Για τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ η κοινωνική ασφάλιση είναι καθολικό δικαίωμα και υποχρέωση του κράτους. Δεσμευόμαστε για:

- Επαναχορήγηση της 13ης σύνταξης
- Επιστροφή αναδρομικών 2,4 δις ευρώ σε 3 ετήσιες δόσεις, με βάση τις αποφάσεις της Ολομέλειας του ΣτΕ για αντισυνταγματικές περικοπές σε επικουρικές και δώρα που έκανε η κυβέρνηση Σαμαρά το 2012
- Μόνιμη αποκατάσταση της προσωπικής διαφοράς στις συντάξεις, με τη χορήγηση της αύξησης του ν.4475/2017 σε όλους τους συνταξιούχους ήδη από το 2023.
- Κατάργηση του ΤΕΚΑ (Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης)
- Ρύθμιση χρεών, διαγραφή μέρους βασικής οφειλής, για χρέη που δημιουργήθηκαν μετά το ξέσπασμα της υγειονομικής κρίσης και 120 δόσεις για την αποπληρωμή του υπολοίπου
- Η Εθνική Σύνταξη καταβάλλεται στους ομογενείς της Εθνικής Μειονότητας της Αλβανίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, εφόσον διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη, μεταξύ του 15ου έτους ηλικίας και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης. Επίσης, οι ανασφάλιστοι υπερήλικοι ομογενείς λαμβάνουν το πλήρες σχετικό επίδομα

5.7 Δικαιοσύνη για τα ανάπηρα άτομα

Το Σχέδιο Δράσης του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ για τα δικαιώματα των ανάπηρων ατόμων εξειδικεύεται σε 9 στρατηγικούς άξονες, που αφορούν την προσβασιμότητα στο δομημένο, φυσικό και ψηφιακό περιβάλλον, την έμφυλη διάσταση της αναπηρίας, το δικαίωμα στην υγεία, την παιδεία, την εργασία, την ανεξάρτητη διαβίωση/αυτοδιάθεση και τη δικαιοπρακτική αυτονομία, τον πολιτισμό-αθλητισμό-αναψυχή και τέλος την κοινωνική ενεργοποίηση και ενημέρωση.

Συγκεκριμένα:

- Ριζική μεταρρύθμιση στο σύστημα διάγνωσης και πιστοποίησης, με ενίσχυση των ΚΕΠΑ και παραπέρα στελέχωση τους και με ειδικότητες κοινωνικών ειδικοτήτων
- Υλοποίηση «πάσο του ανάπηρου ατόμου», που θα είναι συνδεδεμένο με τον ηλεκτρονικό του/της φάκελο
- Αύξηση της δαπάνης των επιδομάτων αναπηρίας κατά 20%, ανεξαρτήτως ηλικιακών κριτηρίων, με άρση των υφιστάμενων αδικιών σε κατηγορίες ανάπηρων ατόμων
- Εξασφάλιση Προσωπικού βοηθού ή φροντιστή για 70.000 άτομα, ανάλογα με τις ανάγκες του ανάπηρου ατόμου, ακόμη και σε 24ωρη βάση
- Αύξηση των Στεγών Υποστηριζόμενης και Ανεξάρτητης Διαβίωσης (ΣΥΔ και ΣΑΔ)
- Εργαλεία αξιοπρέπειας σε όλους τους δικαιούχους, χωρίς επιβαρύνσεις
- Πρώιμη και έγκυρη διάγνωση της βλάβης για παιδιά και ενήλικες, ενισχύοντας και πολλαπλασιάζοντας τις δημόσιες δομές διάγνωσης
- Όλα τα κτίρια δημόσιας χρήσης εντός τριετίας θα γίνουν προσβάσιμα
- Πιλοτικό πρόγραμμα 20 προσβάσιμων γειτονιών
- Ένταξη στην εργασία. Επαναφορά του 15% των προσλήψεων στο δημόσιο μέσω ΑΣΕΠ. Βελτίωση πλαισίου ΚΟΙΝΣΕΠ & ΚΟΙ.ΣΠΕ και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των ανάπηρων ατόμων

- Υλοποίηση από τον ΟΑΕΔ ευέλικτων προγραμμάτων, εργασίας, κατάρτισης και συμβουλευτικής
- Συμπεριληπτική εκπαίδευση για τους ανάπηρους μαθητές και πρόσληψη δασκάλων και καθηγητών ειδικής εκπαίδευσης. Προγράμματα ενημέρωσης γονέων για την αναπηρία. Πρωτοβουλίες σε θεσμικό επίπεδο, για ισότιμη συμμετοχή στον πολιτισμό, τον αθλητισμό και την ψυχαγωγία των ανάπηρων ατόμων. Πολιτικές που λαμβάνουν υπόψη την έμφυλη διάσταση της αναπηρίας και εξαλείφουν κάθε διάκριση που αφορά τα χαρακτηριστικά της εθνικότητας, φυλής, γλώσσας, θρησκευτικών πεποιθήσεων και κοινωνικής τάξης. Καθιέρωση Εθνικού Μηχανισμού Συντονισμού και Εποπτείας Αξιολόγησης Πολιτικών για Ανάπηρα Άτομα.

6. Ανασυστήνοντας την Γ' Ελληνική Δημοκρατία: Για ένα ισχυρό και Δημοκρατικό Κράτος

Αν η διακυβέρνηση της Ν.Δ. στο πεδίο της οικονομίας και της κοινωνικής πολιτικής διέυρνε τις ανισότητες, μείωσε τα εισοδήματα και απαξίωσε τις κοινωνικές λειτουργίες του κράτους, στο πεδίο της διακυβέρνησης, των θεσμών, των κοινοβουλευτικών διαδικασιών, των ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών αποδείχτηκε πραγματικά ολέθρια. Κατά τη διάρκεια της τετραετίας 2019-2023 η κυβέρνηση της Ν.Δ., μέσω του «επιτελικού κράτους», οικοδόμησε ένα αντιδημοκρατικό καθεστώς, με στόχο τον ασφυκτικό έλεγχο της δημόσιας ζωής, κοινωνικής και πολιτικής. Η δυσώδης υπόθεση των υποκλοπών, η γενικευμένη διαφθορά, η αδιαφάνεια, η χρησιμοποίηση των κρατικών και διοικητικών μηχανισμών για κομματικές και ιδιωτικές εξυπηρετήσεις, οι προγραφές δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών ανεξάρτητων αρχών, η διαρκής απαξίωση του Συντάγματος και του κοινοβουλίου, η εργαλειοποίηση της δικαστικής εξουσίας, ο ακραίος αυταρχισμός απέναντι σε λαϊκές διεκδικήσεις και κινήματα νεολαίας, η χειραγώγηση των μέσων ενημέρωσης και των δημοσκοπήσεων με στόχο τον έλεγχο της κοινής γνώμης, συνθέτουν ένα δυστοπικό σκηνικό για τη δημοκρατία στην Ελλάδα του 2023.

Παράλληλα, εφαρμόζοντας τη νεοφιλελεύθερη αντίληψη περί του ρόλου του κράτους στην οικονομία, και εκμεταλλευόμενο κατά την περίοδο του lockdown τη σημαντική αποδυνάμωση του δημοσίου πολιτικού διαλόγου και των θεσμικών διαδικασιών ελέγχου της εκτελεστικής εξουσίας, το «επιτελικό κράτος» εκτόξευσε τις απευθείας αναθέσεις, ενώ ανέθεσε σε ιδιωτικές εταιρείες συμβούλων κρίσιμες λειτουργίες της δημόσιας διοίκησης.

Οι διαδικασίες αυτές, ανάθεσης και εργολαβίας στα ιδιωτικά συμφέροντα, υποβαθμίζουν και υπονομεύουν τις δυνατότητες/ικανότητες της δημόσιας διοίκησης και του κράτους γενικότερα, να αναπτύξει θεσμικά και με βιώσιμο τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο. Την ίδια στιγμή, η κυβέρνηση της Ν.Δ. επικαλείται αυτήν ακριβώς την αδυναμία του κράτους, που η ίδια με τις ενέργειές της εντείνει, για να νομιμοποιήσει ένα «επιτελικό κράτος» που παρεμβαίνει αυταρχικά, αντιθεσμικά, και πέραν του πλαισίου του κράτους δικαίου (όπως είδαμε με το σκάνδαλο των υποκλοπών) δήθεν για να «λύσει προβλήματα και να διευκολύνει τις επενδύσεις». Βέβαια, η «λύση προβλημάτων» γίνεται με τους δικούς της όρους και υπέρ συγκεκριμένων συμφερόντων. Η λογική αυτή, στέκεται απέναντι στη στρατηγική του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ για ενίσχυση των ουσιαστικών, θεσμικών δυνατοτήτων/ικανοτήτων της δημόσιας διοίκησης να ρυθμίζει, να παρεμβαίνει, να

καθοδηγεί και να συντονίζει οικονομικές και βιομηχανικές δραστηριότητες υπέρ των συμφερόντων της κοινωνικής πλειοψηφίας, στο πλαίσιο του κράτους δικαίου και των ευρωπαϊκών κανόνων ανταγωνισμού.

Είναι αυτή η εικόνα που κάνει σήμερα επιτακτική μια δημοκρατική επανάσταση. Μια επανάσταση για την ανασύσταση της Γ΄ Ελληνικής Δημοκρατίας και την αποκατάσταση του κράτους δικαίου στη χώρα μας. Η δημοκρατία, η πολιτική και κοινωνική λογοδοσία, η καταπολέμηση της διαφθοράς, τα θεσμικά αντίβαρα, τα ατομικά δικαιώματα, η διαρκής μάχη για την πραγματική ισότητα, η εξάλειψη των διακρίσεων, δεν είναι πολυτέλεια για ένα σύγχρονο κράτος αλλά συστατικό στοιχείο του. Στόχος του Κυβερνητικού Προγράμματος του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ είναι να ανταποκριθεί σε αυτή την ανάγκη και στο πάνδημο αίτημα για δημοκρατία και δικαιοσύνη: Για ένα κράτος που αποκτά ολοένα αυξανόμενες δυνατότητες/ικανότητες και είναι ισχυρό, δημοκρατικό και αποτελεσματικό, σε κάθε πτυχή της λειτουργίας του και στις σχέσεις του με τους πολίτες.

6.1 Δημόσια Διοίκηση στην υπηρεσία του πολίτη: Για ένα νέο μοντέλο διακυβέρνησης

Με την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ σηματοδοτείται η μετάβαση σε ένα νέο μοντέλο διακυβέρνησης. Δημιουργούμε το ανοιχτό στον κοινωνικό διάλογο και έλεγχο, δημοκρατικό, κοινωνικό κράτος των πολιτών, της ισότητας, της διαφάνειας, της εμπιστοσύνης, της αποτελεσματικότητας. Επενδύουμε στο ανθρώπινο δυναμικό της δημόσιας διοίκησης και στο ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει στην προώθηση και εφαρμογή τομεακών πολιτικών με στόχο την ανάπτυξη ισχυρών θεσμών που οι πολίτες και το διεθνές περιβάλλον θα εμπιστεύονται.

Οι αλλαγές θα είναι διαθρωτικές, τόσο στην οργάνωση όσο και στη λειτουργία σε όλο το φάσμα του συστήματος διακυβέρνησης.

- Καταργείται ο νόμος περί επιτελικού κράτους. Δημιουργείται ένα λιτό και λειτουργικό σχήμα, με στρατηγικό κέντρο το Γραφείο του Πρωθυπουργού, στη θέση της υδροκέφαλης και παράλογα κοστοβόρας Προεδρίας της Κυβέρνησης
- Επιβάλλουμε την αξιοκρατία στη Διοίκηση και εμπιστευόμαστε τα στελέχη της. Καμία θέση της πάγιας διοικητικής ιεραρχίας δεν καταλαμβάνεται από μετακλητό υπάλληλο
- Χρησιμοποιούμε την τεχνολογία, όχι για ψηφιοποίηση της γραφειοκρατίας αλλά για απλοποίηση της διαδικασίας. Σκεφτόμαστε από την πλευρά του πολίτη, διευκολύνοντας κάθε συναλλαγή του, και έτσι σχεδιάζεται ο ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους
- Ενισχύουμε το ΑΣΕΠ και αναθέτουμε, υπό την ευθύνη του, το σύνολο των προσλήψεων. Βάζουμε τέλος στην ομηρία των συμβασιούχων και ικανοποιούμε τις ανάγκες μόνιμου προσωπικού
- Οι διοικήσεις των νοσοκομείων και των Νομικών Προσώπων του Δημοσίου επιλέγονται με ανοιχτή και αξιοκρατική διαδικασία. Τα φαινόμενα των golden boys στις εταιρείες που ελέγχει το Δημόσιο τελειώνουν
- Με ειδικές θεσμικές παρεμβάσεις αποκαθιστούμε πλήρως το κύρος των ελεγκτικών θεσμών και των Ανεξάρτητων Αρχών
- Διερευνούμε τις υποθέσεις προμηθειών του Δημοσίου και ιδίως τις απευθείας αναθέσεις, μέχρι το τελευταίο ευρώ. Αξιοποιούμε συστηματικά το ελεγκτικό έργο, με

στόχους την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και τη βελτίωση των δημόσιων πολιτικών και του διοικητικού μηχανισμού

- Αποκρυσταλλώνουμε τις αρμοδιότητες Κεντρικής και Αποκεντρωμένης Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης. Ενισχύουμε την Αυτοδιοίκηση, με τους αναγκαίους πόρους, την ψηφιοποίηση υπηρεσιών και τις κατάλληλες αρμοδιότητες αναπτυξιακής και κοινωνικής πολιτικής, για να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στην παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας, καθώς και τη συμβολή στην αντιμετώπιση διαπεριφερειακών και ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων

6.2 Δικαιοσύνη παντού - Δικαιοσύνη για όλους

Δικαιοσύνη

Δυστυχώς, η γενική έλλειψη εμπιστοσύνης στους θεσμούς στην Ελλάδα αγγίζει και τη δικαστική εξουσία. Οι πολίτες ζητούν Δικαιοσύνη, και μετρούν τη στάση, τις αποφάσεις, την αποτελεσματικότητα, την ταχύτητα συγκεκριμένων εκπροσώπων της. Η έλλειψη εμπιστοσύνης της κοινωνίας στους θεσμούς και τη δικαστική εξουσία ευνοεί την ακροδεξιά, ενώ δημιουργεί και νομιμοποιεί τάσεις αυταρχικού συγκεντρωτισμού. Εμείς δεσμευόμαστε για:

- Ολοκληρωμένο μεταρρυθμιστικό πλαίσιο, για την ποιοτική βελτίωση της απονομής της Δικαιοσύνης. Δικαστικός Χάρτης αποτύπωσης των προβλημάτων, για να αντιμετωπίσουμε την υποστελέχωση θέσεων δικαστών, των δικαστικών υπαλλήλων και την έλλειψη των κτηριακών υποδομών
- Ανάπτυξη των έργων της «Ηλεκτρονικής Δικαιοσύνης», που ο ΣΥΡΙΖΑ πρώτος έθεσε σε λειτουργία το 2019, με διαφάνεια και ενίσχυση των πόρων μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης
- Αύξηση του προϋπολογισμού του Υπουργείου Δικαιοσύνης στα προ μνημονίου επίπεδα. Αποκατάσταση των μισθολογικών, φορολογικών και ασφαλιστικών αδικιών. Μέτρα στήριξης των νέων δικηγόρων και των γυναικών δικηγόρων
- Απαλλαγή ΦΠΑ στις νομικές υπηρεσίες του προγράμματος νομικής βοήθειας
- Αποσύνδεση της εξέλιξης των δικαστών από την εκάστοτε πολιτική ηγεσία. Δεσμευόμαστε για:
  - Τη συμμετοχή των δικαστικών ενώσεων, των δικηγορικών συλλόγων και των δικαστικών υπαλλήλων, με διατύπωση γνώμης, στην επιλογή της ηγεσίας των Δικαστηρίων
  - Τον εξορθολογισμό του αριθμού των θέσεων αντιπροέδρων στα Ανώτατα Δικαστήρια
  - Αξιοποίηση συνταξιούχων δικαστών στις Ανεξάρτητες Αρχές, χωρίς πρόσθετη, πέραν της σύνταξης, αμοιβή
  - Πραγματική επιθεώρηση των δικαστών: Αξιοποίηση των στατιστικών δεδομένων στις διαδικασίες επιθεώρησης των δικαστών, από τα οποία θα προκύπτουν οι χρόνοι καθυστέρησης στην απονομή της Δικαιοσύνης. Δεδομένα ανοιχτά σε εκπροσώπους των δικηγορικών συλλόγων

- Αναπροσανατολισμός της Εθνικής Σχολής Δικαστών, στη γνώση και αντίληψη της κοινωνικής πραγματικότητας, με την αύξηση των χρόνων προηγούμενης άσκησης της δικηγορίας, με εμπλουτισμό και εισαγωγή των κοινωνικών επιστημών στο πρόγραμμα σπουδών, με τη σύνδεσή της με ερευνητικά πανεπιστημιακά προγράμματα σχετικά με τις δυσλειτουργίες της Δικαιοσύνης, με την άσκησή τους σε δομές όπου παρέχεται κοινωνικό έργο, ώστε οι νέες, αυξημένες εισαγωγές υποψηφίων δικαστών, να μην έχουν μόνο νομικά γνωστικά εφόδια αλλά και κοινωνική εμπειρία
- Βάζουμε τέλος στην ευκαιριακή νομοθέτηση. Σύσταση μόνιμων νομοπαρασκευαστικών επιτροπών, όπου θα συμμετέχουν εκ του νόμου αποκλειστικά εκπρόσωποι του νομικού κόσμου (δικηγόροι, δικαστές), των πανεπιστημίων καθώς και των συλλογικών κοινωνικών φορέων
- Κατάργηση όλων των ποινικών ασυλιών

Μέσα ενημέρωσης (ΜΜΕ)

Μια προοδευτική κυβέρνηση με κορμό τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ θα θέσει τα θεμέλια για τον εξορθολογισμό και εκσυγχρονισμό της αγοράς των ΜΜΕ, σε υγιείς βάσεις, με κανόνες, διαφάνεια και θεμιτό ανταγωνισμό. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ δεσμεύεται για:

- Ουσιαστική στήριξη και την αυτονομία των δημοσίων ΜΜΕ, με γνώμονα τη διασφάλιση της πολυφωνίας. Επιλογή της διοίκησης της ΕΡΤ και του ΑΠΕ - ΜΠΕ από την Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής
- Στήριξη των επιχειρήσεων ενημέρωσης, με διαφάνεια και ισονομία, για τη βιωσιμότητα, τον εκσυγχρονισμό και τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους, και ιδιαίτερα των εντύπων μέσων, που έχουν πληγεί σοβαρά από τις αλληπάλληλες κρίσεις
- Μέτρα πλήρους διαφάνειας στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και τις πηγές χρηματοδότησης του συνόλου των ΜΜΕ και επαναφορά σχετικών διατάξεων που κατήργησε η Ν.Δ.
- Επαναφορά των διατάξεων του ν.4339/2015 που τροποποίησε η Ν.Δ., για να πετύχει τη μη καταβολή δόσης για τις άδειες των τηλεοπτικών σταθμών και τη μείωση του πλαφόν που ίσχυε, για τουλάχιστον 400 εργαζόμενους ανά τηλεοπτικό σταθμό
- Δέσμη θεσμικών μέτρων θωράκισης του δημοσιογραφικού λειτουργήματος και αντιμετώπισης φαινομένων fake news. Προστασία των δημοσιογράφων και όλων των εργαζομένων στο σύνολο των ΜΜΕ, με Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας
- Έναρξη των διαδικασιών αδειοδότησης ραδιοφωνικών σταθμών και περιφερειακών τηλεοπτικών σταθμών
- Επαναφορά διατάξεων στήριξης των περιφερειακών και τοπικών ΜΜΕ, για υποχρεωτική δημοσίευση των διακηρύξεων και των ισολογισμών εταιριών Α.Ε./Ε.Π.Ε. και αυστηρή τήρηση του 30% της διαφημιστικής δαπάνης των φορέων του Δημοσίου προς τα περιφερειακά ΜΜΕ

Ανεξάρτητες Αρχές

- Προώθηση Ολοκληρωμένου Σχεδίου Δράσης υποστήριξης των Ανεξάρτητων Αρχών, ενδυνάμωσης του ρόλου τους στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία και ενίσχυσης της ανεξαρτησίας και του κύρους τους

- Ενίσχυση της λογοδοσίας των Ανεξαρτήτων Αρχών, με τήρηση διαδικασίας συστηματικού κοινοβουλευτικού ελέγχου, σε σχέση με το ρυθμό και την επιτυχία των ελέγχων που διενεργούν κάθε έτος
- Διαφάνεια/Διαύγεια στις Ανεξάρτητες Αρχές, με τη θέσπιση ηλεκτρονικού συστήματος, όπου θα αποτυπώνεται η ροή και οι καθυστερήσεις στη διαχείριση των ελέγχων και των εργασιών σε κάθε στάδιό τους

Ειδικά για την ΕΥΠ

- Η ΕΥΠ υπάγεται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη
- Κατάργηση της τροπολογίας που δεν επιτρέπει τη γνωστοποίηση παρακολούθησης από την ΕΥΠ μετά την ολοκλήρωσή της
- Νέος αυστηρός νομοθετικός ορισμός των λόγων «εθνικής ασφάλειας»
- Έλεγχος από Δικαστικό Συμβούλιο και έγκριση με αιτιολογημένη απόφασή του της άρσης του απορρήτου
- Ουσιαστική συμμετοχή της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας στον ορισμό του Διοικητή της ΕΥΠ
- Διασφάλιση του αποτελεσματικού κοινοβουλευτικού ελέγχου της ΕΥΠ, με τήρηση των κανόνων εμπιστευτικότητας

6.3 Ελληνική Αστυνομία για την αντιμετώπιση του εγκλήματος, δημοκρατική και αποτελεσματική

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ δεσμεύεται για μια συνολική αναμόρφωση της δομής, της λειτουργίας και του θεσμικού πλαισίου της Ελληνικής Αστυνομίας, προς την κατεύθυνση του ουσιαστικού, δημοκρατικού εκσυγχρονισμού της λειτουργίας της και της αποτελεσματικής συμβολής της στην αντιμετώπιση του εγκλήματος. Στο πλαίσιο αυτό:

- Θα προχωρήσει η συνολική αναμόρφωση οργανικών νόμων και κανονισμών, του θεσμικού πλαισίου εκπαίδευσης του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, των μέτρων και στρατηγικών αντιμετώπισης του εγκλήματος, με γνώμονα την πρόληψη του εγκλήματος, τη συνεχή πραγμάτωση της δημοκρατίας, το σεβασμό και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Θα επαναφέρει τις αρμοδιότητες για την αντεγκληματική και τη σωφρονιστική πολιτική στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, με διάκριση για την αποστολή, τις λειτουργίες και τις αρμοδιότητες του προσωπικού και των υπηρεσιών αστυνομίας από εκείνες του προσωπικού και των υπηρεσιών των καταστημάτων κράτησης
- Θα καταργήσει τον νόμο για την πανεπιστημιακή αστυνομία
- Θα προβεί στην κατάργηση του ν.4703/2020, «Δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις και άλλες διατάξεις», που επανέφερε τον περιορισμό στις δημόσιες συναθροίσεις και ποινικοποίησε την κοινωνική διαμαρτυρία, υπονομεύοντας το συνταγματικό δικαίωμα του συνέρχεσθαι

Αστυνομία

- Ουσιαστική συμμετοχή της Βουλής των Ελλήνων στην επιλογή του/της Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, καθώς και του/της επικεφαλής της αρμόδιας για την

καταπολέμηση της διαφθοράς, Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας

- Κατάρτιση ενός αξιολογικού θεσμικού πλαισίου: α) Κρίσεων-Προαγωγών, β) Τοποθετήσεων, Μεταθέσεων, Αποσπάσεων και λοιπών Μετακινήσεων αστυνομικού προσωπικού
- Δημιουργία ενός συστήματος αξιολόγησης της δράσης και της αποτελεσματικότητας των αστυνομικών υπηρεσιών, με σκοπό να μπορούν να επέρχονται οι αναγκαίες στοχευμένες επιμέρους μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις ή και αναδιάρθρωση συγκεκριμένων κατά περίπτωση υπηρεσιών της ΕΛ.ΑΣ.
- Κατάργηση του διαφοροποιημένου τρόπου εισαγωγής/ πρόσληψης και εκπαίδευσης του αστυνομικού προσωπικού, με την υιοθέτηση ενός και μόνου ενιαίου τρόπου εισαγωγής στο σώμα και πρόσληψης μέσω πανελλαδικών εξετάσεων
- Ουσιαστική αναβάθμιση της αστυνομικής εκπαίδευσης (αρχικής και διά βίου) μέσω της ανωτατοποίησης όλων των Σχολών εκπαίδευσης αστυνομικού προσωπικού, της ριζικής μεταρρύθμισης του τρόπου διάρθρωσης και λειτουργίας της Αστυνομικής Ακαδημίας και της εκτεταμένης αναθεώρησης των προγραμμάτων σπουδών
- Δημιουργία ειδικών πρωτοκόλλων επιλογής και ανάπτυξη εξειδικευμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα του μόνιμου αστυνομικού προσωπικού, που υπηρετεί ή πρόκειται να υπηρετήσει στη Γενική Διεύθυνση Επισήμων, στη Διεύθυνση Μεταγωγών για την αποκλειστική μεταγωγή κρατουμένων
- Αναγνώριση των τίτλων σπουδών που λαμβάνει το αστυνομικό προσωπικό εκτός Αστυνομικής Ακαδημίας (πτυχία ΑΕΙ, ΤΕΙ, κ.λπ.), στο πλαίσιο των προβλέψεων του δημοσίου τομέα και των ενόπλων δυνάμεων και ανάλογη μοριοδότηση για Υπηρεσίες που απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις
- Παροχή διά βίου και συνεχούς εκπαίδευσης στο αστυνομικό προσωπικό όταν αλλάζει γνωστικό αντικείμενο, δηλαδή Υπηρεσία, σε συνδυασμό με τις ετήσιες μεταθέσεις
- Συστηματική συνεργασία συγκεκριμένων υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας με εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό από τις κοινωνικές επιστήμες, (εγκληματολόγοι, κοινωνιολόγοι, ψυχολόγοι, νομικοί) αλλά και τις επιστήμες πληροφορικής, που θα πλαισιώνει τις υπηρεσίες αυτές και θα υποβοηθά το έργο τους)
- Συνολική μεταρρύθμιση του κανονιστικού πλαισίου εκτέλεσης υπηρεσίας των αστυνομικών υπηρεσιών (ΠΔ141/1991) και του νομοθετικού πλαισίου για την αποστολή και την λειτουργία των ειδικών επιχειρησιακών μονάδων και ομάδων της ΕΛΑΣ με εξασφάλιση ποιοτικής εκπαίδευσης και τακτικής επανεκπαίδευσης του προσωπικού αυτών των υπηρεσιών, σύμφωνα με το Σύνταγμα, τις Διεθνείς Συμβάσεις για τα δικαιώματα του ανθρώπου, τον κώδικα δεοντολογίας της αστυνομίας και σύγχρονες προοδευτικές επιστημονικές θεωρίες για την προστασία του πλήθους κατά τη διάρκεια συναθροίσεων.
- Αναγνώριση του επαγγέλματος του αστυνομικού ως επικίνδυνο και ανθυγιεινό, ανάλογα με τις Υπηρεσίες όπου υπηρετεί. Κατάρτιση καταλόγου Υπηρεσιών ιδιαίτερα επικίνδυνων για τους υπηρετούντες σε αυτές
- Υποχρεωτική αποζημίωση του πολιτικού προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, για την απασχόλησή τους πέραν της πενθήμερης εργασίας

- Ορθολογική κατανομή και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, ανάλογα με τις ανάγκες, σε συνδυασμό με τη χρήση αναβαθμισμένων τεχνικών μέσων στο πλαίσιο της αντεγκληματικής πολιτικής
- Ενίσχυση και στελέχωση των τμημάτων ενδοοικογενειακής βίας, όπως προβλέπονται από το ΠΔ37/2019 της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ

Αντεγκληματική πολιτική

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, λαμβάνοντας υπόψη την αύξηση και ιδίως τις ποιοτικές μεταβολές της εγκληματικότητας, που έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην κοινωνία, δεσμεύεται για τέσσερις κυρίως άξονες, που θα αποτελέσουν τη βάση της αντεγκληματικής του πολιτικής:

- Δημιουργία αξιόπιστου συστήματος παραγωγής στοιχείων και πληροφόρησης, για την εγκληματικότητα και τη λειτουργία των υπηρεσιών του ποινικού συστήματος (αστυνομία, δικαστήρια, σωφρονιστικό σύστημα)
- Ανάπτυξη ενός συστήματος επικοινωνίας ενημέρωσης και πληροφόρησης των τοπικών κοινωνιών από την αστυνομία, όπως κοινωνικές υπηρεσίες των δήμων, Σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων, Σύλλογοι καθηγητών και δασκάλων, Διευθύνσεις εκπαίδευσης, φορείς απεξάρτησης, υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης κ.λπ., με αντικείμενο την πρόληψη και αντιμετώπιση σε ένα πρώτο επίπεδο ποικίλων μορφών εγκληματικότητας, ιδίως βίαιης, τη συνδρομή στα θύματα και την προστασία τους.
- Διεξοδική και με βάση συγκεκριμένα ποιοτικά κριτήρια αξιολόγηση των πραγματικών αναγκών ασφάλειας και αστυνόμευσης σε τοπικό επίπεδο και ανάπτυξη πολιτικών κοινωνικής πρόληψης της μικρο-εγκληματικότητας και της βίας, με επίκεντρο τους νέους, μέσω της:
  - Αποκατάστασης σχέσεων εμπιστοσύνης πολιτών αστυνομίας
  - Ίδρυσης κοινωνικών υπηρεσιών για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση
  - Ειδικής εκπαίδευσης καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην αντιμετώπιση προβλημάτων και κρίσεων μέσα στην τάξη
  - Ανάδειξης του Αστυνομικού Τμήματος σε κέντρο αναφοράς των πολιτών
  - Ανάπτυξης συστήματος πρόληψης της θυματοποίησης σε επίπεδο συνοικίας/δήμου, μέσω των κοινωνικών υπηρεσιών του δήμου και της ενίσχυσής τους
  - Ανάπτυξης δομών-δράσεων καλλιτεχνικής έκφρασης και ψυχαγωγικού χρόνου των νέων σε επίπεδο δήμου και σχολείων
- Αναθεώρηση του στρατηγικού προσανατολισμού της λειτουργίας των αστυνομικών υπηρεσιών, με σκοπό την πρόληψη και αντιμετώπιση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος, καταρχάς με την πρόταξη έξι κλασικών αξόνων δράσης: λαθρεμπόριο νόμιμων και παρανόμων φορτιών - διακίνηση εμπορία οπλών - συμβόλαια θανάτου - εκβιάσεις - παράνομα παιχνίδια - πορνεία κ.λπ. Στο πλαίσιο αυτό, ανάπτυξη ειδικών πολιτικών και μέτρων για την προστασία μαρτύρων και θυμάτων

6.4 Πολιτική προστασία

Η επέλαση της κλιματικής αλλαγής/κρίσης, οξύνει τη σφοδρότητα, αλλά και τη συχνότητα ακραίων καιρικών φαινομένων, με συνέπεια φυσικές καταστροφές, οι οποίες αποτελούν ένα σοβαρό παγκόσμιο πρόβλημα. Ειδικά το μεσογειακό οικοσύστημα είναι ιδιαίτερα ευάλωτο στις συνέπειες της Κλιματικής Αλλαγής. Έτσι, στις νέες συνθήκες και στην πατρίδα μας, απαιτείται ένα νέο, σύγχρονο σύστημα Πολιτικής Προστασίας.

Με το κυβερνητικό του πρόγραμμα ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ δεσμεύεται για:

- Δημιουργία Εθνικής Αρχής Πολιτικής Προστασίας (σχετική πρόταση νόμου ΣΥΡΙΖΑ, κατατεθείσα στη Βουλή την 27/11/2019)
- Σαφή καταγραφή αρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων
- Έμφαση σε πολιτικές ΠΡΟΛΗΨΗΣ και όχι μόνον καταστολής
- Συνεργασία Πυροσβεστικού Σώματος και Δασικών υπηρεσιών, με ταυτόχρονη ενίσχυσή τους σε προσωπικό και μέσα
- Επέκταση της αντιπυρικής περιόδου, πέραν του 6μήνου
- Σταδιακή ομογενοποίηση του προσωπικού του Πυροσβεστικού Σώματος (μόνιμοι, πενταετείς και εποχικοί). Κάλυψη των οργανικών κενών του Πυροσβεστικού Σώματος
- Άμεσες προσλήψεις στις αποψιλωμένες από προσωπικό Δασικές Υπηρεσίες

6.5 Έμφυλη ισότητα

Για τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ η ισότητα των φύλων δεν είναι ένα «γυναικείο ζήτημα», αλλά θεμελιώδες ζήτημα δημοκρατίας και αδιαπραγμάτευτη αρχή, με βασικούς άξονες: α) την οριζόντια ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές και β) τη λήψη θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών για την αντιμετώπιση των έμφυλων διακρίσεων.

Στην κατεύθυνση αυτή, επανασυστήνουμε και κατοχυρώνουμε την αυτοτέλεια της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, με την παράλληλη σύσταση Κυβερνητικού Συμβουλίου Ισότητας των Φύλων (ΚΥΣΙΦ). Επιπλέον, στόχος μας είναι η συμμετοχή 50/50 κατά φύλο σε όλα τα κέντρα λήψης αποφάσεων και σε θέσεις ευθύνης στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, από την κυβέρνηση έως την αυτοδιοίκηση και τους συνδικαλιστικούς φορείς.

Όσον αφορά τη γεφύρωση του έμφυλου χάσματος στην αγορά εργασίας, στις αμοιβές και στις συντάξεις, λαμβάνουμε μέτρα συμφιλίωσης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, και θεσπίζουμε κοινωνικές παροχές υπηρεσιών φροντίδας για παιδιά και άλλα εξαρτώμενα άτομα, καθώς και προχωρούμε σε αυστηρούς ελέγχους για την εφαρμογή της Σύμβασης 190 για τη σεξουαλική παρενόχληση στους χώρους εργασίας και για το θεσμικό πλαίσιο γονικών αδειών. Επίσης, δεσμευόμαστε για την θεσμοθέτηση συγκεκριμένων μέτρων:

- Θεσμοθέτηση της σεξουαλικής αγωγής στο σχολείο και εξάλειψη έμφυλων στερεοτύπων στην εκπαιδευτική διαδικασία
- Απρόσκοπτη πρόσβαση στη βασική σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία αγοριών και κοριτσιών, γυναικών και ανδρών, από την ηλικία των 15 ετών
- Κατάργηση των δυσμενών διατάξεων του ν.4800/2021 για την υποχρεωτική συνεπιμέλεια και εκσυγχρονισμός του οικογενειακού δικαίου
- Νομική αναγνώριση του εγκλήματος της γυναικοκτονίας, με την ένταξή του στον Ποινικό Κώδικα
- Διασφάλιση της βιωσιμότητας του Δικτύου Δομών για τη συμβουλευτική και φιλοξενία γυναικών θυμάτων βίας, με ένταξη της χρηματοδότησής τους στον κρατικό προϋπολογισμό, διασφάλιση των υφιστάμενων θέσεων εργασίας και διερεύνηση της δυνατότητας λειτουργίας νέων δομών και παροχής επιπλέον υπηρεσιών (π.χ. επείγουσα διαμονή), συμπεριλαμβανομένων των δομών για θύματα εμπορίας ανθρώπων, που δεν υπάρχουν στην Ελλάδα

- Υπαγωγή των προϊόντων υγιεινής που αφορούν την εμμηνορρυσία στον κατώτατο ΦΠΑ, ως είδος πρώτης ανάγκης. Υποχρεωτική δωρεάν παροχή των ειδών αυτών στους χώρους υγιεινής, όπως και των λοιπών αναλώσιμων

6.6 ΛΟΑΤΚΙ+ δικαιώματα: Όλοι διαφορετικοί, όλοι ίσοι

Η καταπολέμηση της ΛΟΑΤΚΙ+φοβίας και του έμφυλου ρατσισμού είναι ζήτημα δικαιοσύνης, δημοκρατίας και υπεράσπισης ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αφορά το σύνολο της κοινωνίας, όχι μόνο τα μέλη της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας. Χρειάζεται επομένως χάραξη στοχευμένων και αποτελεσματικών πολιτικών για τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, σε όλα τα πεδία. Τη στιγμή που η Ν.Δ. κατά τη διακυβέρνησή της περιοριζόταν σε αποσπασματικές πρωτοβουλίες, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ κατέθεσε Πρόταση Νόμου για την ισότητα όλων των ζευγαριών στο γάμο, την οποία η Ν.Δ. απέρριψε.

Οι πρωτοβουλίες του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ και τα επόμενα βήματα βρίσκονται μπροστά και δεν κοιτούν στο παρελθόν. Δεσμευόμαστε συγκεκριμένα και άμεσα:

- ΓΑΜΟΣ για όλα τα πρόσωπα (περιλαμβάνεται στην Πρόταση Νόμου του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ)
- ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΦΥΛΟΥ: Κατάργηση της προϋπόθεσης αγαμίας για τη Νομική Αναγνώριση Ταυτότητας Φύλου στα τρανς άτομα που προβλέπει ο ν.4491/2017, καθώς επίσης να μεταβάλλονται τα έγγραφα τυχόν τέκνων, ώστε να είναι σε αντιστοιχία με τα νέα έγγραφα των γονέων τους (περιλαμβάνεται στην Πρόταση Νόμου) και ταυτόχρονα βελτίωση των διατάξεών του, ώστε η διαδικασία να γίνει εξωδικαστική
- ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ: Αναγνώριση όλων των οικογενειών (περιλαμβάνεται στην Πρόταση Νόμου)
- ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: Ένταξη της σεξουαλικής εκπαίδευσης, ως υποχρεωτικού μαθήματος σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες, οριζόντια, συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε έμφυλα και ΛΟΑΤΚΙ+ ζητήματα και αλλαγή των σχολικών εγχειριδίων, ώστε να είναι συμπεριληπτικά
- ΑΝΕΡΓΟΙ: Οριζόντιο πρόγραμμα ενίσχυσης της απασχόλησης και ενδυνάμωσης ανέργων και συμπερίληψη των ΛΟΑΤΚΙ+ στις Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες (ΕΚΟ)
- ΣΤΕΓΑΣΗ: Δημιουργία μονάδων ημιαυτόνομης διαβίωσης για φιλοξενία ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων, που αποκλείονται από οικογενειακά και κοινωνικά περιβάλλοντα
- ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ: Βελτίωση της τροπολογίας για τις θεραπείες μεταστροφής που ψήφισε η κυβέρνηση της ΝΔ. Ενσωμάτωση του ICD-11 και αποψυχιατρικοποίηση των τρανς ταυτοτήτων
- ΥΓΕΙΑ: Κανένας αποκλεισμός ή διάκριση στην πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη. Επικαιροποίηση με βάση τις διεθνείς οδηγίες, το ιατρικό πρωτόκολλο και τις διεθνείς καλές πρακτικές, όλων των διαδικασιών φυλομετάβασης των τρανς ατόμων και πλήρης ασφαλιστική κάλυψη. Άμεση εφαρμογή των εργασιών των επιτροπών για α) Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για τον Hiv και β) την υγειονομική κάλυψη των τρανς ατόμων, που έχουν ήδη ολοκληρωθεί από το 2019 αλλά η Ν.Δ. πάγωσε την εφαρμογή τους

- **ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ:** Επέκταση της νομοθεσίας για την ίση μεταχείριση ν.4443/2016 πέραν της εργασίας και στα πεδία της παροχής υπηρεσιών και αγαθών, της παιδείας, της υγείας, της κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και της στέγασης

Εγγύηση για την υλοποίηση των παραπάνω αποτελεί η συμμετοχή των εκπροσώπων των ΛΟΑΤΚΙ+ Οργανώσεων στα κέντρα λήψης αποφάσεων (Γνωμοδοτικά Συμβούλια - Παρατηρητήρια), τα οποία πρέπει να δημιουργηθούν σε όλη την κλίμακα των πολιτειακών οργάνων, Υπουργείων - Υπηρεσιών, Δήμων, Περιφερειών

6.7 Στήριξη πολιτών Ρομά

Κατά τη διάρκεια της κυβέρνησης της ΝΔ, η κατάσταση των Ρομά στην Ελλάδα επιδεινώθηκε και οι διακρίσεις εις βάρος τους εντάθηκαν. Οι Ρομά είδαν τους καταυλισμούς τους να γκρεμίζονται, είδαν παιδιά και εφήβους να δολοφονούνται ατιμώρητα, βίωσαν την πανδημία χωρίς υγειονομική ή άλλη βοήθεια, και τα προνοιακά τους επιδόματα να πλαγιοκοπούνται ή και να καταργούνται, π.χ. όταν έστω και ένα παιδί της οικογένειας χάσει την τάξη λόγω απουσιών.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, συνεχίζοντας το έργο της περιόδου 2015-2019, επανιδρύει την Ειδική Γραμματεία Ρομά που η Ν.Δ. κατήργησε, μαζί με τα εγκεκριμένα έργα της ύψους 155 εκατ. ευρώ. Στόχος οι ολιστικές παρεμβάσεις σε όλους τους τομείς του κοινωνικού κράτους (υγεία, παιδεία, στέγαση, εργασία και μικροεπιχειρηματικότητα) για να εξασφαλισθεί πρόσβαση των Ρομά σε βασικές υπηρεσίες και αγαθά, να καταπολεμηθούν ο κοινωνικός αποκλεισμός και οι διακρίσεις εις βάρος τους και να εξασφαλισθεί αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης για τα μέλη της εν λόγω κοινότητας. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε: κίνητρα για φοίτηση των Ρομά σε δημόσια σχολεία και στήριξή τους για να παραμείνουν σε αυτά (διαμεσολαβητές, ενισχυτική διδασκαλία), προώθηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης καθώς και διερεύνηση δυνατοτήτων νομιμοποίησης και ένταξης των οικισμών Ρομά στα σχέδια πόλης.

6.8 Δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις στη Θράκη

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ θέτει ως προτεραιότητα την προώθηση δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων στη Θράκη, που θα ενισχύσουν τα δικαιώματα της μουσουλμανικής μειονότητας και την κοινωνική συνοχή, διορθώνοντας σοβαρά λάθη του παρελθόντος και ακυρώνοντας τις παρεμβάσεις της Τουρκίας σε ζητήματα που αφορούν Έλληνες πολίτες.

Στηρίζει την ανάδειξη μουφτήδων, μέσω διαδικασιών που θα αποφασιστούν σε διαβούλευση με τη μειονότητα και θα εξασφαλίζουν τη μεγαλύτερη δυνατή αποδοχή τους, τη διενέργεια εκλογών στις διαχειριστικές και βακουφικές επιτροπές το συντομότερο δυνατόν και τη σύγχρονη και συμπεριληπτική εκπαίδευση, με δημιουργία νέων δημόσιων σχολείων και υποστήριξη των μειονοτικών σχολείων σε επίπεδο εγκαταστάσεων/ υποδομών.

Στηρίζει επίσης το δικαίωμα αυτοπροσδιορισμού, όπως ορίζεται από το ευρωπαϊκό νομικό κεκτημένο και το ελληνικό σύνταγμα.

6.9 Ιθαγένεια – Προσφυγικό/Μεταναστευτικό

- Ιθαγένεια για όσα παιδιά γεννιούνται στη χώρα από γονέα που διαμένει νόμιμα σε αυτή, με στόχο τη σταδιακή μετάβαση από το δικαίωμα του αίματος στο δικαίωμα του εδάφους
  - Απλοποίηση των διαδικασιών πολιτογράφησης στη βάση ευρωπαϊκών προτύπων.
  - Κατάργηση των ταξικών περιορισμών στη διαδικασία χορήγησης ιθαγένειας με πολιτογράφηση, όπως είναι το σταθερό εισόδημα και η σταθερή εργασία για τα τελευταία έτη, γεγονός που αποκλείει χιλιάδες ανθρώπους που ζουν και εργάζονται για δεκαετίες στη χώρα
- Φύλαξη συνόρων με σεβασμό στο διεθνές και ευρωπαϊκό δικαίωμα, απέναντι σε δίκτυα διακινητών και σε προσπάθειες εργαλειοποίησης του προσφυγικού/μεταναστευτικού από την Τουρκία
- Διαδικασίες υποδοχής με σεβασμό στο διεθνές και ευρωπαϊκό δικαίωμα, τη ζωή και την αξιοπρέπεια των προσφύγων/μεταναστών.
- Μικρές και ευέλικτες δομές στα νησιά με εξασφάλιση ανθρώπινων συνθηκών και κανόνων λειτουργίας, γρήγορη διαδικασία ταυτοποίησης, κατάθεσης ασύλου και μεταφοράς στην ενδοχώρα
- Επαναφορά της διοικητικής κράτησης στη βάση των προβλέψεων του ευρωπαϊκού δικαίου και των συστάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης
- Επαναφορά των εγγυήσεων των αιτημάτων ασύλου με αντικειμενική, δίκαιη και εξατομικευμένη εξέταση, χωρίς εκπτώσεις, και στους δύο βαθμούς της διοικητικής διαδικασίας. Κατάργηση της ΚΥΑ με την οποία η Τουρκία θεωρείται ασφαλής τρίτη χώρα για 5 εθνικότητες, διάταξη που απορρίπτει μαζικά και a priori αιτήσεις ασύλου χωρίς να μπει καν στην ουσία
- Επαναφορά της «άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους» για αιτούντες των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίπτεται, όπως ο Σαϊντού Καμαρά, αλλά οι δικαστές των επιτροπών της Αρχής Προσφύγων κρίνουν είτε ότι τυχόν επιστροφή τους θα τους έθετε σε κίνδυνο είτε ότι έχουν αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς με τη χώρα
- Σύστημα κοινωνικής και οικονομικής ένταξης με ενεργή συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας, όπως είχε αποτυπωθεί στην Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη του ΣΥΡΙΖΑ το 2019. Με αιχμές τη διαπολιτισμικότητα, τη δημιουργία και διατήρηση μιας ανοιχτής κοινωνίας, η οποία θα σέβεται την διαφορετικότητα. Με δικαιώματα και υποχρεώσεις για όλα τα άτομα που διαμένουν σε αυτήν, εξασφαλίζοντας έτσι την κοινωνική συνοχή

7. Πολιτισμός και Αθλητισμός

7.1 Πολιτισμός για όλες και όλους: δημόσιες, διαφανείς, συμπεριληπτικές πολιτικές στον Πολιτισμό

Για τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, ο πολιτισμός δεν εξαντλείται στο πεδίο της πολιτιστικής κληρονομιάς, της παράδοσης και της υψηλής τέχνης. Είναι το δόγμα της επιβίωσης του ανθρώπου, διαμορφώνει ήθη, έθιμα, αξίες, προκαταλήψεις, σχηματίζει ταυτότητες. Για μας, ο

πολιτισμός δεν μπορεί παρά να είναι συμπεριληπτικός, να ευαισθητοποιεί ενάντια στις ανισότητες και τις διακρίσεις, το ρατσισμό, το σεξισμό, τη ΛΟΑΤΚΙ+φοβία, και να συμβάλει στη δημιουργία πολιτών με οικολογική συνείδηση, δημοκρατικό ήθος, κριτική σκέψη και ενεργό ρόλο στη δημόσια ζωή.

Τα τελευταία χρόνια, η απερχόμενη κυβέρνηση έχει επιδοθεί σε έναν πολυμέτωπο αγώνα ενάντια στον πολιτισμό και τους ανθρώπους του, προωθώντας την αγοραία αντιμετώπιση του πολιτισμού, την ιδιωτικοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, την απαξίωση των εργαζόμενων στο σύγχρονο πολιτισμό. Απέναντί της έχει βρεθεί ένα ισχυρό, επινοητικό και διεκδικητικό κίνημα, το οποίο ως ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ έχουμε στηρίξει και έχουμε δεσμευτεί απέναντί του σε συγκεκριμένα αιτήματά του. Τις δεσμεύσεις αυτές επαναλαμβάνουμε και τις εντάσσουμε στο ολιστικό πρόγραμμά μας για τον πολιτισμό.

Βασική δέσμευσή μας και κεντρικό στοιχείο για την ανάπτυξη της πολιτικής μας στον πολιτισμό είναι η αύξηση της χρηματοδότησης του Υπουργείου Πολιτισμού από τον κρατικό προϋπολογισμό, με προοπτική να προσεγγίσει τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Πυρήνας της πολιτικής μας είναι η πολιτισμική δημοκρατία, που θα εγγυάται την καθολική πρόσβαση στον πολιτισμό, με έμφαση στις κοινωνικές ομάδες που για ποικίλους λόγους βιώνουν τον αποκλεισμό, με σεβασμό στην πολυφωνία, την τοπικότητα και τη διαφορετικότητα και στόχο τη συμπεριληπτική λειτουργία της δημοκρατίας.

Οι βασικές προτεραιότητές του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ:

- Θωράκιση του δημόσιου χαρακτήρα της πολιτιστικής κληρονομιάς, με κατάργηση όλων των μορφών άμεσης ή έμμεσης ιδιωτικοποίησης της διαχείρισής της. Ένταξη της στο νέο μοντέλο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Σύνδεσή της με τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία και την εκπαιδευτική διαδικασία
- Ανασυγκρότηση και ενίσχυση της μουσειακής πολιτικής και της διαχείρισης μνημείων και μουσείων εντός των δομών του Υπουργείου Πολιτισμού, με την επιστροφή των πέντε μεγάλων κρατικών μουσείων στην Αρχαιολογική Υπηρεσία. Κατάργηση νομοθετικών ρυθμίσεων που αφορούν στην μακροχρόνια εξαγωγή και δανεισμό αρχαιοτήτων για διάστημα 50 χρόνων. Ακύρωση της συμφωνίας για τη νομιμοποίηση της λεγόμενης συλλογής Στερν με αλλαγή του σχετικού νόμου. Επαναφορά του διαχρονικού πλαισίου διεκδίκησης των Γλυπτών του Παρθενώνα, με αξιοποίηση της πολιτιστικής διπλωματίας και του σχετικού ψηφίσματος της UNESCO. Ίδρυση Μουσείου Εθνικής Αντίστασης στην Αθήνα
- Ενίσχυση του Υπουργείου Πολιτισμού σε ανθρώπινο δυναμικό, ώστε να αντιμετωπιστεί η υποστελέχωση σε κρίσιμους τομείς, που σχετίζονται με την έρευνα, προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς
- Εκπόνηση ολιστικού σχεδίου αντιμετώπισης των προκλήσεων της κλιματικής κρίσης, σε σχέση με την προστασία των μνημείων
- Ενίσχυση του σύγχρονου πολιτισμού και της καλλιτεχνικής δημιουργίας, κυρίως των μορφών πολιτισμού που προέρχονται από μικρές ανεξάρτητες ομάδες, και οι οποίες αφορούν τη σύνδεση ανάμεσα στις τέχνες, τον πολιτισμό και τις νέες τεχνολογίες. Αναβάθμιση του θεσμού των επιχορηγήσεων, έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνει όχι μόνο την παρουσίαση έργου, αλλά και την καλλιτεχνική έρευνα. Σύνδεση με τη χορηγική συμμετοχή των δημόσιων ΜΜΕ

- Ενίσχυση και ανάπτυξη της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης για τις παραστατικές τέχνες με:
  - Ενίσχυση των ήδη υπαρχόντων πανεπιστημιακών τμημάτων και αλλαγή του τρόπου εισαγωγής των φοιτητών
  - Ίδρυση Πανεπιστημιακών Σχολών Παραστατικών Τεχνών
  - Δημιουργία τριετούς ανώτερης εκπαίδευσης για τα τεχνικά και υποστηρικτικά επαγγέλματα του πολιτιστικού τομέα (τεχνικοί ήχου, φωτισμού κ.λπ.)
  - Εκσυγχρονισμός και εποπτεία πλαισίου λειτουργίας των ιδιωτικών Σχολών. Διαβάθμιση των τίτλων σπουδών της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης (μουσικής, χορού, θεάτρου, κινηματογράφου) σε βαθμίδα αντίστοιχη με ΤΕ. Μεταφορά της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης στο Υπουργείο Παιδείας. Κατάργηση του ΠΔ 85/2022. Ένταξη των καλλιτεχνικών ειδικοτήτων στην βαθμίδα ΤΕ διά νόμου
- Ενίσχυση των εργασιακών δικαιωμάτων στον πολιτισμό, με δημιουργία προστατευτικού πλαισίου. Ο σεβασμός των εργασιακών δικαιωμάτων πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση από το ΥΠΠΟΑ
- Νέο θεσμικό πλαίσιο για τους δημόσιους καλλιτεχνικούς οργανισμούς, που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της εποχής μας. Επιλογή των καλλιτεχνικών, γενικών και διοικητικών διευθυντών με διαφάνεια, μέσα από αδιάβλητους διαγωνισμούς. Θέσπιση ενιαίου εργασιακού πλαισίου και απένταξη των τεχνικών και διοικητικών ειδικοτήτων από το ενιαίο μισθολόγιο
- Εκπόνηση μιας σύγχρονης Εθνικής Στρατηγικής για το σύγχρονο πολιτισμό, με ορίζοντα το 2030. Θέσπιση Εθνικού Συμβουλίου Τεχνών, με στρατηγικό και ρυθμιστικό ρόλο. Έμφαση σε τομείς όπως το βιβλίο, ο κινηματογράφος ή ο χορός, που παραμένουν στο περιθώριο των δημόσιων πολιτικών
- Πολιτική αποκέντρωσης στον πολιτισμό, με δημιουργία νέων θεσμών σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση. Αναβάθμιση του θεσμού των ΔΗΠΕΘΕ, με τη δημιουργία μίας τουλάχιστον Εθνικής Σκηνης στην περιφέρεια, δημιουργία Περιφερειακών θεάτρων αξιοποιώντας συνέργειες του ΥΠΠΟΑ με δήμους και Περιφέρειες. Θεσμοθέτηση πολιτικών στήριξης νέων δημιουργών-καλλιτεχνών, για τη συμμετοχή στα όργανα λήψης αποφάσεων και την ανάληψη καλλιτεχνικής διεύθυνσης σε φορείς της επικράτειας
- Προστασία του πνευματικού και συγγενικού δικαιώματος, λαμβάνοντας υπόψη τις διαρκώς αυξανόμενες δυνατότητες κυκλοφορίας και διακίνησης του καλλιτεχνικού προϊόντος που προσφέρει η τεχνολογία, π.χ. πλατφόρμες περιεχομένου
- Ανάπτυξη εθνικών και διακρατικών δικτύων, πολιτισμικών, πολιτιστικών και καλλιτεχνικών συνεργειών, για τη δημιουργία ενός βιώσιμου παραγωγικού μοντέλου δημιουργικής οικονομίας, που θα συνδυάζει την αξιοποίηση του πολιτιστικού κεφαλαίου της χώρας, το φυσικό περιβάλλον και το ανθρώπινο δυναμικό με τον τουρισμό και την οικολογία.
- Συγκρότηση εθνικής πολιτικής για το βιβλίο, τις βιβλιοθήκες και τις εκδόσεις. Νέος φορέας για το βιβλίο. Ενιαία πολιτική για τις βιβλιοθήκες, με συγκέντρωση της ρυθμιστικής και εποπτικής αρμοδιότητας στο υπουργείο Πολιτισμού. Πανελλαδικό δίκτυο βιβλιοθηκών, εμπλουτισμός τους, αναβάθμιση των ψηφιακών υπηρεσιών τους και ενίσχυση του πολιτισμικού ρόλου τους. Πρόγραμμα φιλιανγνωσίας στο σχολείο. Στήριξη της εκδοτικής παραγωγής.
- Εκ βάθρων ανασυγκρότηση του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού σε νέο φορέα πολιτιστικής διπλωματίας και γλώσσας, υπαγόμενο στο υπουργείο Εξωτερικών.

Τοποθέτηση εξειδικευμένων πολιτιστικών ακολούθων με υψηλά προσόντα σε επιλεγμένες πρεσβείες του εξωτερικού, που συνδέονται με τις μεγάλες εθνικές προτεραιότητες. Εμβάθυνση της σχέσης με την UNESCO και στρατηγική συνεργασία με το ICOMOS που αποτελεί τεχνικό της σύμβουλο

7.2 Αθλητισμός

Για τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ ο αθλητισμός αποτελεί συνταγματικά κατοχυρωμένο κοινωνικό αγαθό και δικαίωμα του κάθε πολίτη. Η στρατηγική μας για την ανάπτυξη του αθλητισμού στηρίζεται σε 3 πυλώνες:

- Φυσική Αγωγή και αθλητισμός στην εκπαίδευση
- Αγωνιστικός και σωματειακός ερασιτεχνικός αθλητισμός
- Τοπική αυτοδιοίκηση και «Αθλητισμός για Όλους»

Σημαντική προτεραιότητά μας αποτελεί και η ανάπτυξη ενός υγιούς πλαισίου για τον αθλητισμό υψηλών επιδόσεων και τον πρωταθλητισμό.

Το εναλλακτικό προοδευτικό σχέδιο για τον αθλητισμό περιλαμβάνει:

- Στήριξη και ενίσχυση του ερασιτεχνικού αθλητισμού με:
  - ο Τη δημιουργία ενός νέου νόμου - πλαισίου για τα ερασιτεχνικά σωματεία
  - ο Την κατάργηση πλήθους διατάξεων που ψήφισε η Ν.Δ. και αλλοιώνουν το χαρακτήρα του ερασιτεχνικού αθλητισμού, μεταβάλλουν το χαρακτήρα του αθλητικού σωματείου, θέτουν φραγμούς στην ελευθερία δράσης και αυτονομίας του, επιβάλλουν ασφυκτικό κρατικό έλεγχο και καταστρατηγούν τα δικαιώματα αθλητών και φιλάθλων
  - ο Τη δημιουργία Ταμείου Ανταποδοτικότητας υπέρ του ερασιτεχνικού αθλητισμού, που θα χρηματοδοτείται από τον επαγγελματικό αθλητισμό
  - ο Στήριξη του αθλητισμού των ανάπηρων ατόμων
- Δημιουργία πανελλαδικού συστήματος «Άθλησης για Όλους»
- Προσαρμογή στα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες, με στόχο την αύξηση της φυσικής δραστηριότητας και τη σύνδεση της Φυσικής Αγωγής με την Υγεία
- Αναμόρφωση των σχολικών πρωταθλημάτων, με νέο σύστημα κινήτρων για μαθητές αθλητές
- Πρόγραμμα συντήρησης, ανακατασκευής και αναβάθμισης των αθλητικών εγκαταστάσεων
- Δημιουργία νέων αθλητικών εγκαταστάσεων, με κλειστές, ελαφριές εγκαταστάσεις, για την ανάπτυξη των αθλητικών ακαδημιών των σωματείων και τη σωστή λειτουργία της Φυσικής Αγωγής στα σχολεία
- Δημιουργία ενός νέου κανονιστικού πλαισίου για τον επαγγελματικό αθλητισμό, εναρμονισμένο με τα διεθνή πρότυπα. Προτεραιότητά μας αποτελεί η θωράκιση του επαγγελματικού αθλητισμού από μονοπωλιακές μορφές διοίκησης, η ενίσχυση των προβλέψεων για τους βασικούς μετόχους και των ασυμβίβαστων, καθώς και η πρόληψη των φαινομένων βίας, ώστε να σταματήσει το επαγγελματικό ποδόσφαιρο να αποτελεί ένα ιδιόμορφο πεδίο διαπλοκής και εργαλείο άσκησης πολιτικής επιρροής

8. Εξωτερική και ευρωπαϊκή πολιτική και πολιτική άμυνας

Η κυβέρνηση Μητσοτάκη προέταξε το δόγμα του «πιστού και δεδομένου σύμμαχου», που συνεισφέρει με κάθε δυνατό τρόπο στους αμερικανικούς/νατοϊκούς σχεδιασμούς, εκθέτοντας την Ελλάδα –εν μέσω ενός, νέου τύπου, ψυχρού πολέμου– σε όλο και μεγαλύτερους κινδύνους, χωρίς, μάλιστα, να διεκδικεί αλλαγή στην πολιτική ίσων αποστάσεων των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ στα ελληνοτουρκικά. Την περίοδο 2019-2020, η πιο επιθετική Τουρκία από την εποχή των Ιμίων, όσο και η δυτική ανοχή σε αυτήν, αντιμετωπίστηκαν με επικοινωνιακά τεχνάσματα στο εσωτερικό, ενώ η κυβέρνηση της Ν.Δ. απέτυχε να εξασφαλίσει ευρωπαϊκές κυρώσεις. Η αποκλιμάκωση το 2021, λόγω της εκλογής Biden, αντί να αξιοποιηθεί για την επανέναρξη του διαλόγου με σαφείς κόκκινες γραμμές, σπαταλήθηκε με την προβολή του αδιέξοδου αφηγήματος περί «απομονωμένης Τουρκίας», με την κυβέρνηση να παραμένει δέσμια της εθνικιστικής της πτέρυγας και να επιδιώκει πολιτικά οφέλη από την αγορά εξοπλισμών. Η αργοπορημένη προσπάθεια για έναρξη διαλόγου, τον Μάρτιο 2022, απέτυχε τόσο λόγω της επιθετικότητας μιας εκ νέου ενισχυμένης –μετά τον πόλεμο στην Ουκρανία– Τουρκίας, όσο και λόγω της έλλειψης μιας συγκροτημένης ελληνικής στρατηγικής. Παράλληλα, η κυβέρνηση απέτυχε να αποκτήσει ρόλο στη Λιβύη, δεν σημείωσε απτή πρόοδο σε κρίσιμα θέματα ελληνικού ενδιαφέροντος στις ελληνοαλβανικές σχέσεις, ενώ, δέσμια της στάσης της κατά της Συμφωνίας των Πρεσπών, σπατάλησε τη δυναμική για ανάπτυξη στρατηγικών σχέσεων με τη Βόρεια Μακεδονία. Στο προσφυγικό, κατέστησε τη χώρα δεσμοφύλακα, που αναλαμβάνει όλες τις ευθύνες μιας Ευρώπης-φρούριο, κατηγορούμενη για παραβιάσεις διεθνούς δικαίου, απέναντι σε μια Τουρκία που δεν διστάζει να εργαλειοποιεί πρόσφυγες και μετανάστες.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, ως δύναμη πατριωτισμού και διεθνισμού, θα επαναφέρει μια ενεργητική και πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική, με σκοπό η Ελλάδα να καταστεί ο κύριος ευρωπαϊκός πυλώνας ειρήνης και σταθερότητας και αναπτυξιακός/ενεργειακός κόμβος στην περιοχή. Η Ελλάδα πρέπει να προτεραιοποιεί την προάσπιση του διεθνούς δικαίου και της πολυμερούς διπλωματίας και να αποτελεί χώρα ήπιας ισχύος και γέφυρα στην ευρύτερη περιοχή της, και πέρα από αυτήν.

8.1 Εξωτερική πολιτική

Στην εξωτερική πολιτική προτεραιότητες για το ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ είναι:

1. Η προάσπιση της κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Ελλάδας και η ειρηνική επίλυση διαφορών με τους γείτονές της, στη βάση του διεθνούς δικαίου
2. Ως προς τα ελληνοτουρκικά, η πρωτοφανής ανθρωπιστική κρίση που αντιμετωπίζει η Τουρκία, ως συνέπεια και των πολύνεκρων σεισμών, και η αλληλεγγύη που επέδειξε η Ελλάδα, δημιουργούν μια νέα δυναμική που πρέπει να αξιοποιηθεί. Στο πλαίσιο αυτό θα επιδιώξουμε:

[α] Σε διμερές επίπεδο: Επανεκκίνηση των συνομιλιών για στρατιωτικά Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και των διερευνητικών συνομιλιών με απώτερο στόχο την οριοθέτηση της μεταξύ μας υφαλοκρηπίδας/ΑΟΖ στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (ΔΔΧ). Ο διάλογος θα βασίζεται σε σαφείς κόκκινες

- γραμμές: την εδαφική ακεραιότητα της Ελλάδας και το αναφαίρετο δικαίωμα αμυντικής προάσπισής της και ιδίως των ελληνικών νησιών
- [β] Σε περιφερειακό επίπεδο: Σταδιακή επέκταση σε κάθε τμήμα της Ανατολικής Μεσογείου των χωρικών υδάτων της Ελλάδας σε 12 ν.μ. και οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας/ΑΟΖ με όλες τις γειτονικές της χώρες στην εν λόγω περιοχή
- [γ] Σε ευρωτουρκικό επίπεδο: Άμεση διασύνδεση της αναθεώρησης της Τελωνειακής Ένωσης ΕΕ-Τουρκίας, με την κατάθεση συνυποσχετικού Ελλάδας-Τουρκίας στο ΔΔΧ για την οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας/ΑΟΖ. Με επιβολή ευρωπαϊκών κυρώσεων στην Τουρκία, εάν επιλέξει τον δρόμο των προκλήσεων
- [δ] Σε επίπεδο κοινωνίας των πολιτών: Υποστήριξη πρωτοβουλιών διαλόγου και συνεργασίας σε επίπεδο κοινωνίας πολιτών, με έμφαση στη «διπλωματία των πόλεων»
3. Η επανεκκίνηση των συνομιλιών για δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού, στη βάση των Αποφάσεων του ΟΗΕ, προς όφελος του συνόλου του κυπριακού λαού, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Λύση διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας, με πολιτική ισότητα, με μία ιθαγένεια, μία κυριαρχία και μία διεθνή προσωπικότητα, χωρίς εγγυήσεις και κατοχικά στρατεύματα
4. Η περαιτέρω ενίσχυση του συντονισμού και της συνεργασίας Ελλάδας-Κυπριακής Δημοκρατίας, στο πλαίσιο μιας νέας ρεαλιστικής και οραματικής στρατηγικής για την Ανατολική Μεσόγειο και τις ευρωτουρκικές σχέσεις
5. Η προώθηση των στρατηγικών σχέσεων με ΗΠΑ, Γαλλία, Γερμανία και Ιταλία, σε αμοιβαία επωφελές πλαίσιο, με διεκδίκηση απτής στήριξης στην κυριαρχία και τα κυριαρχικά δικαιώματα της Ελλάδας και πίεσής τους στην Τουρκία για διάλογο στη βάση του διεθνούς δικαίου
6. Η προώθηση των σχέσεων της Ελλάδας με τις χώρες των Βαλκανίων, της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής, με ιδιαίτερη έμφαση σε διαβαλκανικές πρωτοβουλίες και στη δημιουργία δομών περιφερειακής ασφάλειας στην Ανατολική Μεσόγειο. Πιο συγκεκριμένα:
- [α] Αναβάθμιση των στρατηγικών σχέσεων με τη Βόρεια Μακεδονία, με άξονα την εφαρμογή της Συμφωνίας των Πρεσπών
- [β] Ενίσχυση των σχέσεων με την Αλβανία, με σημείο αναφοράς την προσφυγή στο ΔΔΧ για υφαλοκρηπίδα/ΑΟΖ και κατοχύρωση των περιουσιακών δικαιωμάτων και δικαιωμάτων αυτοπροσδιορισμού της Ελληνικής Εθνικής Μειονότητας, προκειμένου να προωθηθεί η ενταξιακή της διαδικασία
- [γ] Στήριξη των συνομιλιών Βελιγραδίου-Πρίστινας, με σεβασμό στο διεθνές δίκαιο και στόχο την επίτευξη αμοιβαία αποδεκτής λύσης
- [δ] Ισχυρή διπλωματική παρουσία της Ελλάδας στη Λιβύη, ενεργή συμμετοχή της σε σχετικές ειρηνευτικές πρωτοβουλίες και ακύρωση του παράνομου τουρκολιβυκού συμφώνου, καθώς και ανθρωπιστική στήριξη της Συρίας
- [ε] Στήριξη άμεσης επανεκκίνησης αξιόπιστων συνομιλιών στο Παλαιστινιακό, στη βάση των συνόρων του 1967, για λύση δύο κρατών που συμβιώνουν ειρηνικά, με την Ανατολική Ιερουσαλήμ πρωτεύουσα της Παλαιστίνης
7. Προώθηση οικονομικών και πολιτιστικών σχέσεων με την Κίνα, την Ινδία, τις υπόλοιπες χώρες τις Ασίας, τις χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Αφρικής

8. Συγκρότηση ενός ισχυρού πυλώνα πολιτιστικής διπλωματίας, με την αξιοποίηση του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού, καθώς και ανασυγκρότηση του πυλώνα ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής διπλωματίας
9. Στήριξη του ελληνισμού της Διασποράς με υποστήριξη της ουσιαστικής διδασκαλίας ελληνικής γλώσσας σε σχολεία εξωτερικού και προώθηση του δίγλωσσου ψηφιακού ελληνικού σχολείου. Θεσμοθέτηση ενός νέου πλαισίου κινήτρων επαναπατρισμού ανθρώπινου δυναμικού, αναβάθμιση και περαιτέρω ψηφιοποίηση των προξενικών υπηρεσιών και ανάπτυξη δικτύων πολιτιστικής και επιστημονικής συνεργασίας
10. Στήριξη του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των Πρεσβυγενών Πατριαρχείων και υποστήριξη του θρησκευτικού πλουραλισμού και της ανεκτικότητας στην ευρύτερη περιοχή.
11. Εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίου εθνικής στρατηγικής για τη διεκδίκηση των Γερμανικών Οφειλών, στη βάση της Έκθεσης-Πόρισμα της Διακομματικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής (17/4/2019)

8.2 Ευρωπαϊκή πολιτική

Στην ευρωπαϊκή πολιτική, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αξιοποιώντας τη Σύνοδο Ευρωπαϊκών χωρών του Νότου, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ θα διεκδικήσει ενεργά:

1. Την καθιέρωση στρατηγικά αυτόνομου ρόλου της ΕΕ, σε σχέση με το ΝΑΤΟ και ειδικά τις ΗΠΑ, και συμπόρευσης εκεί όπου συγκλίνουν οι αξίες και τα συμφέροντά μας
2. Την προώθηση από την ΕΕ, σε συνεργασία με άλλες δυνάμεις, σχεδίου ειρήνης και τερματισμού της παράνομης και αιματηρής ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, που θα βασίζεται στο σεβασμό της εδαφικής ακεραιότητας και κυριαρχίας της χώρας και τη μη συμμετοχή της στο ΝΑΤΟ. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ υποστηρίζει ότι κάθε χώρα της ΕΕ και του ΝΑΤΟ έχει δικαίωμα να επιλέξει τον τρόπο που θα επιδείξει αλληλεγγύη στον ουκρανικό λαό. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελλάδα θα επικεντρωθεί στην αποστολή μη θανατηφόρου υλικού και ανθρωπιστικής βοήθειας και δεν θα αποστείλει επιπλέον όπλα στην Ουκρανία
3. Την προώθηση της ενταξιακής διαδικασίας των Δυτικών Βαλκανίων ως άμεση προτεραιότητα και τη στήριξη της ενταξιακής διαδικασίας Ουκρανίας, Γεωργίας και Μολδαβίας, καθώς και τη διατήρηση της ευρωπαϊκής προοπτικής της Τουρκίας στη βάση των κριτηρίων της Κοπεγχάγης.
4. Την αναθεώρηση του Συμφώνου Σταθερότητας, ώστε να μετεξελιχθεί σε Σύμφωνο Βιώσιμης Ανάπτυξης και Σύγκλισης, με κοινωνικά και όχι μόνο δημοσιονομικά κριτήρια, στο πλαίσιο προτάσεων που έχει καταθέσει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και τη μονιμοποίηση και επέκταση του Ταμείου Ανάκαμψης
5. Την προώθηση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας για την επίτευξη των κλιματικών στόχων, με όρους κοινωνικά δίκαιης ενεργειακής μετάβασης
6. Την προώθηση της ευρωπαϊκής ψηφιακής μετάβασης, με την παράλληλη εξασφάλιση ισχυρού εθνικού ρυθμιστικού πλαισίου
7. Την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων και την ενσωμάτωσή του στις Συνθήκες, ώστε να αποκτήσει νομικά δεσμευτική ισχύ

8. Την προώθηση της φορολογικής δικαιοσύνης, την καταπολέμηση αθέμιτων φορολογικών πρακτικών και τη φορολόγηση υπερκερδών, ιδίως εταιρειών ενέργειας

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ θεωρεί ότι το προσφυγικό/ μεταναστευτικό αποτελεί διεθνή, ευρωπαϊκή και ευρωτουρκική πρόκληση. Στο πλαίσιο αυτό, θα διεκδικήσει ενεργά:

1. Την υπογραφή ενός Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τη Μετανάστευση, την Υποδοχή και το Άσυλο, με θέσπιση μηχανισμού υποχρεωτικής και δίκαιης κατανομής και μετεγκατάστασης των εισερχομένων αιτούντων, καθώς και με την ενίσχυση του ευρωπαϊκού μηχανισμού επιστροφών όσων δεν δικαιούνται άσυλο
2. Την ουσιαστική αύξηση των νόμιμων οδών μετανάστευσης και επανεγκατάστασης προσφύγων και μεταναστών από τρίτες χώρες κατευθείαν προς τις χώρες ΕΕ, ειδικότερα δε από την Τουρκία, με θέσπιση μηχανισμού δίκαιης κατανομής ανά χώρα και ποσόστωση υποδοχής ανά έτος
3. Στη βάση των ανωτέρω: μια νέα δίκαιη και αποτελεσματική συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας, για τη διαχείριση των προσφυγικών/ μεταναστευτικών ροών, που θα βασίζεται στο σεβασμό του διεθνούς δικαίου
4. Την εκπόνηση νέων στοχευμένων διεθνών πολιτικών, που θα αντιμετωπίζουν τα αίτια της μετανάστευσης στον τόπο προέλευσης, στο πλαίσιο και του Παγκόσμιου Συμφώνου του ΟΗΕ για τη Μετανάστευση

8.3 Αμυντική Πολιτική

Η κυβέρνηση της Ν.Δ. έχει προχωρήσει σε ένα εξοπλιστικό πρόγραμμα ύψους σχεδόν 15 δις ευρώ, χωρίς επιτελικό σχεδιασμό, με αδιαφάνεια, χωρίς τήρηση των θεσμοθετημένων διαδικασιών και χωρίς καμία εγγύηση συμμετοχής της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας, που θα συνέβαλλε στην ασφάλεια εφοδιασμού και στην ενίσχυση της επιχειρησιακής αυτονομίας των Ενόπλων Δυνάμεων (ΕΔ). Παράλληλα, για 4 χρόνια δεν προχώρησε σε κανένα ουσιαστικό μέτρο στήριξης των στελεχών των ΕΔ. Την ίδια στιγμή η (υπαγόμενη στον πρωθυπουργό) ΕΥΠ παρακολουθούσε τη στρατιωτική ηγεσία, καθώς και τα στελέχη που είχαν την ευθύνη των εξοπλιστικών προγραμμάτων.

Για τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ η προάσπιση της εδαφικής ακεραιότητας και της εθνικής ανεξαρτησίας της Ελλάδας είναι ο θεμέλιος λίθος της υπόστασης της χώρας, που συνδέεται άρρηκτα με την ειρήνη, την πρόοδο, την αξιοπρέπεια του λαού μας και την ασφάλεια των επόμενων γενεών. Στο πλαίσιο αυτό, στηρίζει την ενίσχυση της αποτρεπτικής/ αμυντικής ικανότητας των ΕΔ και, με υψηλό αίσθημα ευθύνης απέναντι στο ήθος, την προσφορά και τις επιχειρησιακές ικανότητές τους, θέτει τους εξής στόχους:

1. Συγκρότηση Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας και κατοχύρωση του συμβουλευτικού ρόλου προς το ΚΥΣΕΑ και τον Πρωθυπουργό, για θέματα μεσο-μακροπρόθεσμης στρατηγικής εθνικής ασφαλείας
2. Αναβάθμιση του ελεγκτικού ρόλου του Κοινοβουλίου, σε σχέση με τις προμήθειες για την Άμυνα
3. Μείωση της διασποράς του προσωπικού και ανάπτυξη των δυνάμεων με γνώμονα τις επιχειρησιακές ανάγκες, τη μείωση του λειτουργικού κόστους και τη βέλτιστη

διαχείριση προσωπικού. Συμμετοχή των ΕΔ στο εξωτερικό, μόνο σε επιχειρήσεις διεθνών οργανισμών στους οποίους είναι μέλος η Ελλάδα

4. Παραγωγική ανασυγκρότηση της αμυντικής βιομηχανίας, με όραμα και ενίσχυση της Έρευνας/ Καινοτομίας, με στόχο να αποτελέσει πυλώνα της εθνικής οικονομίας. Διατήρηση του δημόσιου χαρακτήρα των Ελληνικών Αμυντικών Συστημάτων (ΕΑΣ) και της Ελληνικής Αεροπορικής Βιομηχανίας (ΕΑΒ). Αναβάθμιση του ρόλου της ελληνικής αμυντικής βιομηχανίας, στο πλαίσιο διεθνών αμυντικών και εξοπλιστικών συμφωνιών, καθώς και της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας
5. Συμπλήρωση και αναπλήρωση ελλειπόντων φόρτων (πυρομαχικών/όπλων) και επιχειρησιακού εξοπλισμού ατομικής προστασίας. Ενεργοποίηση της εν συνεχεία υποστήριξης (FOS) για όλα τα οπλικά συστήματα και μέσα. Αναβάθμιση υφισταμένων οπλικών συστημάτων και προμήθεια νέων οπλικών συστημάτων, με κριτήριο τις εισηγήσεις των επιτελείων και την αναβάθμιση των τεχνολογικών δυνατοτήτων. Ενίσχυση και αξιοποίηση των στρατιωτικών εργοστασίων
6. Κατάρτιση νέου νόμου περί αμυντικών προμηθειών, σε ενιαίο νομικό πλαίσιο, με πρόβλεψη επείγουσας διαδικασίας (fast-track) και ειδικής ρήτρας για την κατά προτεραιότητα παροχή τεχνικής/ εφοδιαστικής υποστήριξης σε περιόδους έντασης και κρίσης, καθώς και διαδικασίας προμηθειών στο πλαίσιο του άρθρου 346 της Συνθήκης Λειτουργίας της ΕΕ
7. Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού των ΕΔ, με ενίσχυση των υπηρεσιών επιμόρφωσης και εκπαίδευσης και καθιέρωση αξιοκρατικού, διαφανούς και αδιάβλητου πλαισίου για τις προαγωγές, τις μεταθέσεις και τις τοποθετήσεις προσωπικού
8. Θέσπιση νέου μισθολογίου/βαθμολογίου, επίλυση μισθολογικών ανισοτήτων και διαμόρφωση του προϋπολογισμού, έτσι ώστε κλιμακωτά οι ΕΔ να αποκαταστήσουν τις οικονομικές βλάβες που υπέστησαν τα χρόνια της ύφεσης. Αύξηση 10% των μισθών και αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή. Απόδοση των δεδουλευμένων νυχτερινής αποζημίωσης και προσαύξησης στο επίδομα ιδιαίτερων συνθηκών εργασίας, δίχως περικοπές ωρών. Τροποποίηση της ΚΥΑ για τη νυχτερινή αποζημίωση και καταβολή της και στους ΟΒΑ. Αποκατάσταση της αδικίας με την ΚΥΑ για το επίδομα στόλου. Απόδοση του επιδόματος ανθυγιεινής εργασίας στους εργαζομένους των ΕΑΣ
9. Ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας, ώστε να μην υπολείπονται των υπηρεσιών που απολαμβάνουν οι δημόσιοι υπάλληλοι και ενίσχυση της λειτουργίας των στρατιωτικών νοσοκομείων με στοχευμένες προσλήψεις. Επίλυση ζητημάτων συμβάσεων ΥΠΕΘΑ με φαρμακεία, για απρόσκοπτη παροχή φαρμάκων σε στρατιωτικούς
10. Θέσπιση νέου νόμου για τη μέριμνα προσωπικού, με τον οποίο θα:
  - Επιλύονται χρονίζοντα προβλήματα στελεχών και πολιτικού προσωπικού
  - Αξιοποιούνται εγκαταστάσεις που θα αποδεσμευτούν για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων στέγασης
  - Θεσπίζονται κίνητρα για τα στελέχη που υπηρετούν σε προωθημένες επιχειρησιακές θέσεις

- Λαμβάνονται μέτρα στήριξης οικογενειών που διαβιούν κάτω από ειδικές συνθήκες (μονογονεϊκές, πολύτεκνες, ανίατες ασθένειες, ανάπηροι)
  - Κατοχυρώνονται εργασιακά δικαιώματα προσωπικού που νόσησε/νοσεί κατά τη διάρκεια υπηρεσίας
11. Επίλυση του προβλήματος της πρόωρης αποστρατείας των Επαγγελματιών Οπλιτών (ΕΠΟΠ), ενίσχυση του θεσμού των Οπλιτών Βραχείας Ανακατάταξης (ΟΒΑ) και επέκταση των συμβάσεών τους
  12. Αναβάθμιση του θεσμού της στρατιωτικής θητείας, με σεβασμό στις ανάγκες των νέων στρατεύσιμων, λαμβάνοντας υπόψη τις υποδείξεις του Συνηγόρου του Πολίτη και διεθνών οργανισμών. Αύξηση της αποζημίωσης των στρατευσίμων
  13. Επαναφορά των γραφείων νομικής προστασίας στελεχών